

Nr 239.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående förändring i avseende å löneställning och antal beträffande vissa ordinarie befattningar vid postverket, telegrafverket och statens järnvägar m. m.; given Stockholms slott den 10 mars 1939.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande, av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Gerh. Strindlund.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 10 mars 1939.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, SKÖLD, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON, STRINDLUND.

Departementschefen, statsrådet Strindlund anför:

Till Kungl. Maj:ts prövning föreligga åtskilliga av styrelserna för kommunikationsverken gjorda framställningar, som huvudsakligen avse ändring i löneställning eller antal beträffande vissa ordinarie befattningar vid de

Bihang till riksdagens protokoll 1939. 1 saml. Nr 239.

skilda verken. I detta sammanhang avser jag att till behandling upptaga framställningarna beträffande postverket, telegrafverket och statens järnvägar. Motsvarande spörsmål beträffande statens vattenfallsverk är det min avsikt att anmäla i samband med fråga om viss omorganisation av vattenfallsstyrelsen.

Till en början får jag erinra om att min företrädare i ämbetet vid anmälan den 18 februari 1938 (proposition nr 141) av då föreliggande framställningar från kommunikationsverkens styrelser särskilt framhöll den inverkan på ärendenas prövning, som de inom 1936 års lönekommitté och 1938 års personalkommission vid statens järnvägar pågående utredningarna hade. Efter en redogörelse för personalkommissionens uppdrag anförde departementschefen, att han, med hänsyn särskilt till de sålunda pågående utredningarna, i regel icke funnit sig kunna tillstyrka framläggande till 1938 års riksdag av sådana förslag och framställningar, som ginge ut på införande i avlöningsreglementets tjänsteförteckning av nya befattningskategorier eller inrättande inom redan befintliga befattningsgrupper av ytterligare ett antal befattningar i syfte endast att bereda förbättrad löneställning för vissa ordinarie befattningshavare eller vidtaga sänkning i lönegrad av vissa ordinarie befattningar. Dylika lönespörsmål syntes vara av beskaffenhet att kunna komma under omprövning i samband med den av 1936 års lönekommitté bedrivna utredningen. I de fall åter, där med inrättandet av ny ordinarie befattning avsetts att bereda ordinarie anställning åt icke-ordinarie personal med motsvarande löneställning eller där behov föreläge att inrätta en helt ny ordinarie befattning, ävensom i några enstaka fall, där alldeles särskilda skäl för en förhöjd lönegradsplacering eller eljest för omedelbar åtgärd förebragts, hade han i huvudsak ansett de framställda yrkandena då böra komma under bedömande.

I sin skrivelse, nr 260, i anledning av propositionen nr 141 anförde 1938 års riksdag, bland annat, att riksdagen ej ansett sig böra företaga några ändringar i Kungl. Maj:ts förslag men att det dock syntes riksdagen uppenbart, att de av departementschefen angivna utredningarna icke kunde utan åsidosättande av berättigade intressen under någon längre tid återopas som skäl för anstånd med en prövning i sak av hithörande placeringsfrågor. Riksdagen ville härtill knyta en förhoppning, att de förslag, vilkas prövning av departementschefen sålunda på anförda skäl undanskjutits, snarast måtte komma att tagas under en förnyad och mera definitiv omprövning.

De i det föregående åsyftade, kommunikationsverken berörande utredningarna inom 1936 års lönekommitté hava sedermera uppdragits åt särskilda sakkunniga, och dessa hava numera framlagt förslag till reviderad tjänsteförteckning, i vad avser statens affärsverk. 1938 års personalkommission vid statens järnvägar har däremot icke hunnit slutföra sitt uppdrag. Med hänsyn härtill har järnvägsstyrelsen i sin nu föreliggande framställning begränsat sig till förslag, som styrelsen ansett icke äga direkt samband med kommissionens arbete eller som kommissionen under hand i yttranden till styrelsen godkänt.

Med hänsyn till det läge, vari förenämnda utredningar numera kommit,

och nyss återgivna uttalande av 1938 års riksdag har jag funnit de av verksstyrelserna framlagda förslagen i allmänhet nu kunna upptagas till slutlig prövning. I anslutning till vad chefen för finansdepartementet i annat sammanhang anför anser jag mig dock icke böra framlägga förslag om inrättande av i nuvarande tjänsteförteckning icke upptagna befattningar. Dyliga förslag torde lämpligen böra upptagas till prövning i ett sammanhang för tjänsteförteckningen i dess helhet, vilket emellertid icke kan ske förrän efter avslutad utredning rörande den del av tjänsteförteckningen, som avser allmänna civiltjänsterna.

Jag övergår nu till de ingivna framställningarna och gör därvid början med dem, som avse

Postverket.

Generalpoststyrelsen har i skrivelse den 27 september 1938 gjort sin huvudframställning beträffande förevarande frågor och har sedermera i skrivelser den 21 oktober 1938 och den 3 januari 1939 gjort särskilda framställningar. Utlåtanden hava avgivits av kommunikationsverkens lönenämnd den 2 och 3 november 1938 respektive den 17 januari 1939.

I sin huvudskrivelse återkommer generalpoststyrelsen till sina vid 1938 års riksdag behandlade, icke bifallna förslag, medan de båda övriga framställningarna innefatta förut icke prövade förslag.

En ny notariebefattning å första byrån. Generalpoststyrelsens första byrå är för närvarande organiserad på två avdelningar, personalavdelningen med därtill hörande ombudsmansexpedition, undervisningsanstalt, militärassistentexpedition och en för hela styrelsen gemensam renskrivningsexpedition samt trafikavdelningen. I enlighet med statsmakternas beslut inrättades fr. o. m. den 1 juli 1938 en ny notariebefattning å personalavdelningens kansliexpedition.

Generalpoststyrelsen begär nu ånyo höjningar i löneställning för notarien (21 lönegraden) och förste postassistenten (17 lönegraden) å ombudsmansexpeditionen. Dessa båda befattningshavare äro juridiska biträden åt styrelsens byrådirektör och ombudsman, vilken är placerad i 28 lönegraden. Styrelsen hemställer, att notarien måtte uppflyttas till sekreterare i 24 lönegraden och förste postassistenten till notarie.

Inledningsvis erinrar styrelsen om att styrelsens ombudsman vid två tillfällen erhållit höjd tjänsteställning, nämligen år 1919 från 24 till 26 lönegraden och år 1923 från 26 till 28 lönegraden, och att dessa höjningar stått i samband med poströrelsens utveckling och tillkomsten av nya rörelsegränar, vilka förhållanden jämväl för verkets ombudsman medfört ökade och nya arbetsuppgifter. I anslutning härtill anför styrelsen:

Bland de i samband med postverkets utveckling stående förhållanden, som efter 1912 tillfört ombudsmannen nya arbetsuppgifter, må särskilt framhållas följande:

Postverkets övertagande av stämpelväsendet, vilket medfört skyldighet för ombudsmannen att föra statsverkets talan såväl i alla mål angående ogulden

stämpelavgift, vilka mål ofta äro av mycket vidlyftig beskaffenhet, som i de under senare åren icke sällan förekommande målen mot oredliga stämpelförsäljare;

postverkets bestyr med utbetalning av folkpensioner, vilket särskilt under senare år på grund av den snabba tillväxten av antalet sådana utbetalningar föranlett uppkomsten av en mängd frågor av rättslig natur;

den med postsparbankens omorganisation år 1922 införda rätten att utan föregående uppsägning verkställa uttagning å postsparbanksbok, vilket bland annat haft till följd, att tidigare så gott som aldrig förekommande falska uttagningar med därav föranledda rättegångar samt på grund av felaktigheter i expeditjonsarbetet uppkomna underskott å konton, medförande uppdrag för ombudsmannen i indrivningsväg, blivit synnerligen vanliga;

postsparbankens bestyr med räntefria studielån, vilket under senare år medfört överlämnandet till ombudsmannen av ett stort antal sådana ärenden för indrivningsåtgärder;

postgironörelsens införande, vilket medfört åtskilliga rättegångar på grund av tvistigheter med kontoinnehavare ävensom indrivningsåtgärder på grund av å konton uppkomna underskott;

bilismens utveckling med därav följande rättegångsmål samt ersättningsärenden jämväl utan rättegång.

Det är helt naturligt, fortsätter styrelsen, att under angivna förhållanden ökade krav måste ställas å ombudsmannens biträdande personal.

Vad först beträffar den nuvarande notarien, erinrar styrelsen om att styrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 18 oktober 1926 angående omorganisation av styrelsen och postdirektionerna gjort framställning om uppflyttning i lönegrad av denna befattning, varvid styrelsen anfört, bland annat:

Såsom biträde åt ombudsmannen är för närvarande anvisad en tjänsteman i 21:a lönegraden med titeln notarie. Beskaffenheten av ombudsmannens tjänst medför, att han för uppvaktningar vid domstol och förhör å annan ort måste under längre eller kortare tider vara borta från sin expedition. Det är uppenbart, att hans närmaste man, för att kunna träda i hans ställe, nödvändigtvis måste innehava samma kompetens som enligt styrelsens instruktion kräves av ombudsmannen, d. v. s. dels juris kandidatexamen, dels praktisk tjänstgöring hos domhavande under minst 2 år för erhållande av rätt att förvalta häradshövdingämbete utan inskränkning. Icke sällan måste även notarien företräda styrelsen inför domstol samt leda förhör med posttjänstemän i ärenden angående svårare tjänsteförseelser. Med hänsyn till de fordringar, som således måste ställas på ombudsmannens närmaste man och till arten av hans utbildning — såväl postal som juridisk — synes dennes nuvarande placering å löneskalan vara för låg. Då ombudsmansexpeditionen dessutom efter omorganisationen kommer att få i vissa avseenden mera maktpåliggande göromål än nu, föreslår styrelsen, att befattningen såsom ombudsmannens biträde sättes i 22:a lönegraden och benämnas förste kontrollör.

Detta förslag, anför styrelsen, hade icke vunnit bifall, men föredragande departementschefen hade yttrat, att ökningen i arbetet å ombudsmannens expedition visserligen nödvändiggjort, att notarien i viss utsträckning måste utföra ombudsmannen åliggande arbetsuppgifter, men att, efter föreslagen överflyttning av vissa åligganden från chefen för fjärde byrån till ombudsmannen, ytterligare en biträdande arbetskraft å ombudsmansexpeditionen syntes bliva erforderlig och att i avvaktan på utredning härutinnan någon för-

ändring beträffande notariens tjänsteställning icke då borde vidtagas. I avslutning härtill anför styrelsen:

De skäl, som år 1926 av styrelsen åberopades för uppflyttning i lönegrad av ombudsmannens närmaste man, föreligga givetvis allttjämt, ehuru de nu verka med ökad styrka. Såsom styrelsen omnämmt i sin skrivelse den 27 augusti 1937, måste ombudsmannen för närvarande deltaga i handläggningen av samtliga å expeditionen förekommande ärenden. Detta medför, att ombudsmannens tid i allt för hög grad upptages av mindre viktiga ärenden till förfång för sådana av mera betydelsefull beskaffenhet. En ändring härtinnan kan åvägabringas på så sätt, att åt ombudsmannens närmaste man uppdrages att självständigt handlägga vissa ärenden, i första hand enklare rättegångsmål samt flertalet indrivnings- och bevakningsärenden. Ombudsmannen skulle härigenom ej behöva taga personlig befattning med dylika ärenden i andra fall, än när däri uppkomma frågor av mera principiell natur eller eljest av mera ovanlig eller svårbedömd beskaffenhet. Vid en sådan vunnit lättnad i arbetsbördan skulle möjligheten för ombudsmannen att personligen leda undersökningar och förhör i disciplinära ärenden samt att iakttaga inställelse i viktigare rättegångar även utom Stockholm i avsevärd grad ökas.

Det kommer givetvis, även om en uppdelning av arbetsuppgifterna på nu angivet sätt genomföres, att inträffa fall, då åt ombudsmannens närmaste man måste meddelas uppdrag att självständigt handlägga jämväl sådana uppgifter, som i första hand böra ankomma på ombudsmannen personligen, exempelvis inställelse vid rättegångar samt ledning av förhör vid svårare tjänsteförseelser.

Styrelsen anför slutligen, att styrelsen, med hänsyn såväl till de fordringar, som både i fråga om utbildning och eljest måste ställas på ombudsmannens närmaste man, som till den föreslagna befogenheten för honom att självständigt handlägga viss del av det löpande expeditionsarbetet, ånyo måste göra framställning om hans uppflyttning i lönegrad. För att befattningshavaren i fråga skall få en tjänsteställning, som någorlunda svarar mot hans utbildning och arbetsuppgifter, vidhåller styrelsen, att placering i lägre lönegrad än den 24:e icke rättvisligen bör ifrågakomma. Innehavaren torde lämpligen böra benämnas sekreterare.

Med avseende å den föreslagna uppflyttningen av förste postassistenten till notarie erinrar styrelsen om att denna befattning inrättats fr. o. m. den 1 januari 1935 och att styrelsen i sin framställning i ämnet framhållit, att en högre löneställning kunde ifrågasättas men att styrelsen ansett sig kunna slanna vid att föreslå en befattning såsom förste postassistent.

I sin skrivelse den 27 augusti 1937 anförde generalpoststyrelsen till stöd för sitt då framlagda förslag om uppflyttning av befattningen till notariebefattning:

Innehavaren av ifrågavarande befattning måste med hänsyn till arten av de göromål, som åligga honom, hava avlagt juris kandidatexamen. Enligt tillgängliga uppgifter beräknas en dylik examen draga en kostnad av omkring 11,000 kronor. Det torde vara uppenbart att, såsom förhållandena utvecklats sig, den avlöning, som tillkommer en förste postassistent, icke kan vara tillfredsställande för en person med berörda teoretiska kompetens. Om icke någon annan avgång, än som i vanlig ordning kan beräknas, äger rum

bland den fåtaliga personal inom verket, för vilken sådan kompetens är oundgänglig, kan innehavaren av befattningen icke under årtal räkna med att erhålla befordran till högre sådan tjänst. Då han emellertid äger full postal fackutbildning, något som är av allra största behov för skötseln av den befattning, som han har, är han kompetent att söka sig önskad befordran inom den vanliga postala karriären. Utsikterna inom denna äro nu goda, och det torde vara detta förhållande, som gör eller åtminstone bidrager till att nu — i olikhet med vad tidigare varit fallet — ingen ung posttjänsteman synes benägen att utöka sin teoretiska kompetens med avläggande av juridisk examen. En sådan möda och kostnad bereder honom ingen däremot svarande ekonomisk förbättring.

Med avseende å det anförda, slutade styrelsen, och med hänsyn till önskvärdheten att åtminstone under en icke allt för kort tid kunna få å befattningen bibehålla person med full kompetens och således icke ställas inför risken att å befattningen få en vakans, som bleve nästan omöjlig att fylla, funne styrelsen det oundgängligt, att denna förste postassistentbefattning utbyttes mot en tjänst i 21 lönegraden med benämning notarie.

Under erinran om att styrelsens sålunda framlagda förslag icke vann statsmakternas bifall hemställer generalpoststyrelsen nu ånyo om höjning av ifrågavarande befattning till notariebefattning.

I utlåtande den 27 oktober 1937 anförde *kommunikationsverkens lönenämnd* beträffande sistberörda fråga, att nämnden, på grund av vad generalpoststyrelsen anført och då nämnden ansåge de med förste postassistentbefattningen förenade göromålen i och för sig berättiga till dess inplacering i 21 lönegraden, tillstyrkte styrelsens förslag. Däremot funne lönenämnden icke lika angeläget, att den ifrågasatta förändringen av den befintliga notarietjänsten till sekreterarebefattning i 24 lönegraden för det dåvarande genomfördes, även om vissa skäl, bland annat av organisatorisk natur, kunde åberopas för uppflyttning av tjänsten. Lönenämnden föresloge sålunda, att genomförandet av den ifrågasatta förändringen finge tills vidare anstå.

I sitt nu avgivna utlåtande har lönenämnden åberopat vad nämnden i sitt nyssnämnda utlåtande anført.

Departement-
chefen.

I likhet med lönenämnden finner jag det böra anstå med den ifrågasatta uppflyttningen i lönegrad av den hos ombudsmannen placerade notarien.

Vad däremot beträffar befattningen såsom förste postassistent finner jag bärande skäl hava anförts för dess uppflyttning till 21 lönegraden med benämning notarie. Jag vill därför biträda generalpoststyrelsens förslag härutinnan. Vid bifall härtill skulle en förste postassistentbefattning indragas, varom Kungl. Maj:t framdeles torde vilja meddela beslut.

En ny sekreterarebefattning i 24 lönegraden å andra byrån. I sin skrivelse den 3 januari 1939 har generalpoststyrelsen gjort framställning om inrättande av en sekreterarebefattning å andra byrån för handhavande av de med styrelsens fastighetsförvaltning sammanhängande ärendena.

Inledningsvis anför styrelsen beträffande andra byråns arbetsuppgifter och organisation:

Å styrelsens andra byrå hava arbetsmängd och arbetsförhållanden under senare åren ökats och ändrats avsevärt, och det har under allra senaste tid mer och mer framträtt såsom en nödvändighet att — för åstadkommande av en rationell ordning av förhållandena — där anställa ytterligare en tjänsteman med föredragningskyldighet samt med befogenhet att inom vissa gränser avgöra en del av till byråns arbetsområde hörande ärenden. Av ärenden, som komma under byråns handläggning, må här nämnas ärenden angående postverkets fastigheter och deras förvaltning, angående postlokaler i allmänhet inom hela riket samt deras underhåll, uppvärmning, belysning och städning ävensom angående postverkets upphandlings- och förrådsväsen, till vilket sluter sig den postverket åliggande centrala upphandlingen av papper m. m. för statsdepartementen, de centrala ämbetsverken m. fl. Byrån handhar vidare postverkets industriella rörelse, omfattande blanketryckeri med bokbinderi, frimärkstryckeri, mekanisk verkstad och garageverkstäder. Till byrån hör dessutom postverkets huvudförråd av olika värdetecken (frimärken, kvittenskuponger, statsstämplar etc.) samt dessa värdeteckens distribution till postanstalterna, i samband varmed alla ärenden angående licenser för användning av frankostämpelmaskiner falla inom byrån. Härtill kommer handhavandet och övervakandet av stämpelförsäljning, stämpelbeläggning och stämpelredovisning samt revision av redovisningar från rikets alla stämpelförsäljare. Under byrån sorterar slutligen postmuseet.

Med hänsyn till de sålunda förekommande ärendenas olika art och stora omfattning är arbetet å byrån i viss utsträckning fördelat på skilda avdelningar under byråchefens överinseende, därvid byråchefen närmast biträdes av en sekreterare (26:e lönegraden). En förste intendent (27:e lönegraden) ansvarar för frankoteckensförrådet och stämpelexpeditionen, och en intendent (26:e lönegraden) förestår förrådsavdelningen med tillhörande persedel- och blankettförråd. Båda dessa befattningshavare hava omfattande föredragningskyldighet inom sina ämnesgrupper samt dessutom befogenhet inom vissa gränser att själva besluta i dylika ärenden. En extra förste byråingenjör (27:e lönegraden) har tillsyn och ansvar närmast under byråchefen för verkstadsdriften. Blanketryckeriet och bokbinderiet skötas närmast av en intendent (24:e lönegraden), frimärkstryckeriet förestås av en aktuarie (21:a lönegraden) och samma är slutligen förhållandet med postmuseet. De senast nämnda fyra befattningshavarna äga att var för sitt område i viss omfattning avgöra dem angående ärenden.

Styrelsen meddelar vidare, att i förberedande undersökningar och utredningar angående fastighetsärenden samt i en mängd löpande åtgärder och expeditioner inom denna ämnesgrupp i huvudsak deltaga vissa av byråns tjänstemän, varför det på sätt och vis kan sägas, att byrån också har en fastighetsavdelning. För denna finnes dock icke någon särskild föreståndare, som inom själva avdelningen och i förhållandena till fastighetsärendena har en ställning, motsvarande den, som här nämnda avdelningsföreståndare intaga inom sina avdelningar. Det är sekreteraren å byråns kansli, som vid sidan av allt sitt övriga arbete har den uppgift beträffande fastighetsärenden, som de nämnda avdelningsföreståndarna hava beträffande åt dem anförtrödda ärenden. Härom anför styrelsen vidare:

Byråchefen handlägger naturligen, i sin mån biträdd av sekreteraren, samt ansvarar direkt för alla fastighetsärenden av större ekonomisk räckvidd eller

principiell betydelse, såsom inköp av fastigheter, nybyggnader, mera betydande ombyggnads- och förändringsarbeten och liknande, men i fråga om all den mängd med en stor fastighetsförvaltning sammanhängande mera löpan- de ärenden, av vilka ingalunda samtliga kunna betecknas såsom obetydliga och av mindre vikt men vilka dock ofta kunna avgöras enligt en gång för alla fasta grunder, är det sekreteraren som har tillsynen och ansvaret under byråchefen. Enligt generalpoststyrelsens arbetsordning äger sekreteraren att utan föredragning meddela beslut i följande ärenden:

a) föranstaltande av reparationer och ändringar beträffande fastigheter och lokaler, som disponeras av postverket, då kostnaderna i varje särskilt fall icke överstiga 1,000 kronor,

b) anställande vid postverkets fastigheter av gårdskarlar, värmelednings-skötare m. fl. mot högst den ersättning för uppdragens fullgörande, som bli- vit av styrelsen fastställt, samt

c) antagande av hyresgäster till av postverket disponerade lägenheter och lokaler på av styrelsen fastställda hyresvillkor,

samt att föredraga följande ärenden:

a) reparationer av fastigheter och lokaler, som disponeras av postverket, i den mån sekreteraren eller byråchefen icke äger att utan föredragning med- dela beslut i dylika ärenden,

b) fastställande av ersättning till gårdskarlar och värmeledningsskötare m. fl. vid postverkets fastigheter,

c) fastställande av hyra för lägenheter och lokaler, som uthyras av post- verket, då fråga icke är om första uthyrning i nyförvärvad eller om- och till- byggd fastighet.

Postverket äger för närvarande fastigheter till ett sammanlagt värde av inemot 40 miljoner kronor, därav i Stockholm till ett värde av i runt tal till- hupa 19.2 miljoner kronor. Det torde vara uppenbart att, när det gäller ett så stort fastighetsbestånd, ärenden av det slag, som sålunda äro beroende på sekreterarens föredragning eller eget avgörande, måste stiga till ett betydande antal per år samt föranleda ett drygt och tidskrävande arbete. Härtill kom- mer nu, att arbetet i övrigt å byråns kansli, för vilket sekreteraren är före- ståndare, ökats avsevärt. Såsom exempel kan nämnas följande förhållande med ärenden angående frankostämplingsmaskiner. Antalet beviljade licenser uppgingo 1937 till 247 mot 119 fem år tidigare, och frankeringsvärdet av frankostämplad post utgjorde under samma år omkring 9,700,000 respektive 3,900,000 kronor.

Förvaltningen av postverkets över hela landet spridda fastigheter samt undersökningar och förhandlingar angående förändringar av befintliga eller anskaffande av nya postlokaler å vitt skilda orter göra, att byråchefen i be- tydande utsträckning måste företaga tjänsteresor, varvid ledningen av och ansvaret för arbetet på byrån överlåtes å sekreteraren, vilken organisatoriskt vid sådana tillfällen är byråchefens naturlige ställföreträdare. Det är där- för angeläget, att denne ständigt är väl insatt i och av sina övriga uppgifter ej hindras att följa verksamheten å byrån i dess helhet. Emellertid har den honom och byråchefen gemensamt påvilande arbetsbördan nu vuxit så, att de — såsom vid mer än ett tillfälle visat sig — icke trots arbete långt utöver vanlig arbetsdag medhinna att så som vore önskvärt följa och fullfölja alla dem åliggande ärenden, varför det är oundgängligt att på något sätt bereda dem arbetslättnad. Då detta icke kan ske genom omflyttning av arbete inom den personalbesättning, som nu finnes, återstår ej annat än att förse byrån med ytterligare en kvalificerad arbetskraft. En sådan åtgärd skulle också be- reda möjlighet till en sedan åtskillig tid önskvärd förändring i fråga om vissa till förvaltningen av Stockholmsfastigheterna hörande förhållanden.

Generalpoststyrelsen framhåller i fortsättningen, att styrelsen med stöd av bestämmelserna i Kungl. Maj:ts brev den 24 januari 1919 uppdragit åt olika tjänstemän å andra byrån att vara vice värd för styrelsens fastigheter i Stockholm.

Vicevärdsarvodena uppgå för närvarande till sammanlagt 4,700 kronor för år, fördelade på sex tjänstemän. Om vicevärd måste tillsättas för fastigheten Posthornet nr 2 å Kungsholmen och för det under uppförande varande postgirohuset, Blåmannen nr 15, skulle vicevärdsarvodena komma att uppgå till omkring 5,500 kronor per år, fördelade på 6 å 7 tjänstemän. Naturligtvis, säger styrelsen, kan det icke vara till fördel för hithörande frågors handläggning att ha denna splittrad på så många händer. Denna ordning, som hade skäl för sig och kunde vara ändamålsenlig, så länge fastigheternas antal var litet och fastigheterna icke lågo spridda över hela staden, har befunnits under nuvarande förhållanden icke längre vara tillfredsställande, helst som åtskilliga av vice värdarna icke inom byrån direkt syssla med fastighetsärenden och deras sysslande med vicevärdsfrågor sålunda ligger utanför deras dagliga arbetsuppgifter. Vidare anför styrelsen:

Därest nu den behöfliga lättningen för berörda sekreterare å byråns kansli åstadkommes genom att till en ny befattningshavare med föredragningskyldighet och viss beslutanderätt i fråga om fastighetsärenden överflyttas en lämplig mängd av de sekreteraren nu åliggande uppgifter på området, vilken nya befattningshavare i samband därmed lämpligen borde bliva föreståndare för en verklig fastighetsavdelning, samt denne nye befattningshavare dessutom finge såsom tjänståliggande att övertaga vicevärdskapet för alla postverkets fastigheter i Stockholm, bortfölla den nyssnämnda utgiften å 5,500 kronor för år och finge handläggningen av de nu omhandlade ärendena en rationell lösning syftande till största möjliga koncentration. Då, som av det sagda framgår, en sådan tjänsteman komme att anförtros kvalificerade arbetsuppgifter och med såväl föredragningskyldighet som befogenhet att självständigt fatta beslut, bör tjänsten placeras i någon av de lönegrader, till vilka föredragande tjänstemän hos generalpoststyrelsen i allmänhet äro hänfödda. Den lägsta lönegrad, som i så fall torde kunna komma i fråga, är den 24:e. Med hänsyn till arten av hans arbetsuppgifter synes han lämpligen böra benämnas sekreterare.

Lönenämnden har i sitt utlåtande den 17 januari 1939 anfört:

Av vad generalpoststyrelsen anfört samt av de kompletterande upplysningar lönenämnden införskaffat synes framgå, att personalförstärkning å styrelsens andra byrå är erforderlig. För att den nya befattningen skall fylla den uppgift, som med dess inrättande är åsyftad, nämligen lindring av byråchefens och sekreterarens arbetsbelastning, måste dess innehavare inom sitt arbetsområde kunna anförtros verkligt kvalificerade arbetsuppgifter och tilldelas ganska vidsträckt befogenhet ävensom i viss utsträckning åläggas föredragningskyldighet. Med hänsyn härtill bör den nya tjänsten även enligt lönenämndens mening hänföras till 24 lönegraden. Genom den av generalpoststyrelsen föreslagna anordningen skulle utom erforderlig arbetslättning för byråns centrala ledning även vinnas en mera ändamålsenlig organisation av Stockholmsfastigheternas förvaltning och i samband därmed en inbesparing av vicevärdsarvodet till ett belopp av 5,500 kronor för år.

Lönenämnden, som sålunda finner generalpoststyrelsens förevarande förslag välmotiverat, tillstyrker bifall till detsamma.

Departement-
chefen.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, har postverkets fastighetsbestånd under senare år starkt ökat, icke minst i Stockholm. Detta sammanhänger med strävandet att förlägga postkontoren och generalpoststyrelsens egna lokaler till postverket tillhöriga byggnader.

På sätt generalpoststyrelsen närmare utvecklat har fastighetsförvaltningens omfattning numera fått en sådan storlek, att arbetsbördan för byråchefen och sekreteraren å byråns kansli, vilka närmast omhänderhava denna förvaltning, blivit för stor för att de skola kunna bemästra denna och alla sina övriga arbetsuppgifter. Med hänsyn härtill och då det även rent organisatoriskt sett torde vara riktigt, att för en så omfattande fastighetsförvaltning som den, varom här är fråga, avses en särskild tjänsteman, anser jag mig böra i likhet med lönenämnden tillstyrka bifall till generalpoststyrelsens framställning.

Under åberopande av det anförda föreslår jag alltså, att för ifrågavarande ändamål inrättas en befattning såsom sekreterare i lönegrad 24.

En ny notariebefattning å andra byrån. I sin förevarande skrivelse återkommer generalpoststyrelsen jämväl till sitt tidigare förslag om uppflyttning av en befattning såsom kontrollör (20 lönegraden) å andra byråns förrådsavdelning till förste kontrollör (22 lönegraden).

Inledningsvis anför styrelsen om förrådsavdelningens organisation och arbetsuppgifter:

För tiden från och med den 1 juli 1927 fastställdes personalen vid postverkets upphandlings- och förrådsväsen till en förrådsintendent (26 lönegraden) samt därutöver: å *förrådsintendentens expedition* en kontrollör (20 lönegraden) såsom förrådsintendentens närmaste man samt en postassistent och två kanslibiträden, å *persedel förrådet* en materialförvaltare och tre expeditionsvakter samt å *blankettförrådet* en förrådsmästare och tre expeditionsvakter.

Efter år 1927 har omfattningen av det arbete, som handlagges å förrådsintendentens expedition, betydligt utvidgats.

Under år 1929 centraliserades i stor omfattning till förrådsavdelningen anskaffningen av möbler för postkontor och postexpeditioner. År 1930 bestämde generalpoststyrelsen, att anskaffningen av för posttjänsten erforderliga icke motordrivna transportfordon likaledes skulle centraliseras till förrådsavdelningen. Från och med år 1931 ombesörjer generalpoststyrelsen genom förrådsavdelningen upphandling av normal- och standardpapper, läskpapper och kuvert m. m. för statsdepartementen samt med vissa undantag för de centrala ämbetsverken och övriga i Stockholm förlagda myndigheter, vilka i förvaltningshänseende icke lyda under centralt ämbetsverk, ävensom för länsstyrelserna. Såsom belysande för omfattningen av förenämnda pappersupphandling må framhållas, att under år 1937 till statsmyndigheter försålde papper m. m. för ett belopp av omkring 398,000 kronor. Till förmån för andra statliga myndigheter än de ovan nämnda samt vissa statens ämbets- och tjänstemän har med lämpliga leverantörer avslutats särskilda kon-

trakt om leverans av papper, kuvert och läskpapper från leverantören direkt till vederbörande myndighet resp. ämbets- eller tjänsteman.

Under år 1936 centraliserades all upphandling av städningsredskap ävensom vissa rengöringsmedel för samtliga postkontors och postexpeditioners behov till förrådsavdelningen.

Beträffande ökningen av göromålen å förrådsintendentens expedition må vidare framhållas följande.

Vid tiden för senaste omorganisationen av upphandlings- och förrådsväsendet, d. v. s. år 1927, upphandlades genom förrådsavdelningen årligen inventarier, effekter, förbrukningsartiklar etc. till ett värde av mellan 1.5 och 2 miljoner kronor. Motsvarande värde för år 1937 uppgick till omkring 3.5 miljoner kronor.

Med undantag för vissa större möbler, exempelvis diskar, pulpeter för allmänheten, större förvaringsfack, vilkas anskaffning icke ansetts böra centraliseras, när desammas utförande i avgörande grad är beroende av respektive postanstalters lokalförhållanden, anskaffas numera praktiskt taget alla för postdriften erforderliga inventarier, effekter och förbrukningsartiklar m. m. genom förrådsavdelningen. Lagerbokföringen omfattar också icke mindre än omkring 1,000 olika varutyper. Upphandlingen är i anslutning härtill synnerligen livlig, och kan icke koncentreras till vissa tider på året. Antalet från förrådsintendentens expedition avlåtna varubeställningar, som år 1933 utgjorde omkring 1,400 stycken, har sålunda stigit till omkring 2,500 stycken år 1937.

Givetvis har ökningen i arbetet krävt ökning av arbetsstyrkan. Densamma utgöres för närvarande av, förutom förrådsintendenten, å förrådsintendentens expedition 1 kontrollör, 1 förste postassistent, 1 postexpeditör och 3 kanslibiträden samt å förråden 1 materialförvaltare, 1 förrådsmästare, 2 postiljoner och 7 expeditionsvakter.

I fortsättningen erinrar styrelsen om att styrelsen i sin skrivelse den 27 augusti 1937 beträffande uppflyttning av kontrollörsbefattningen å förrådsintendentens expedition till förste kontrollörsbefattning i 22 lönegraden anförde:

På grund av upphandlingsverksamhetens snabba uppsving och därmed följande ökat arbete för förrådsintendenten har det blivit nödvändigt, att på kontrollören, vilkens arbete ursprungligen skulle bestå i att biträda förrådsintendenten med skriftväxlingen samt i övrigt deltaga i och övervaka bokföringsarbetet, överflytta en del av förrådsintendentens arbetsuppgifter för att således bereda förrådsintendenten erforderlig tid att göra de ständigt återkommande förfrågningar och undersökningar, som äro oundgängligen nödvändiga för att han såsom chef för upphandlingsväsendet skall kunna följa de ofta mycket varierande prisförhållandena på den allmänna marknaden och i anslutning härtill tillse, att upphandlingarna verkställas på lämplig tid. På grund av berörda förhållanden är numera med befattningen såsom förrådsintendentens närmaste man förenat bland annat följande uppdrag: att självständigt verkställa undersökningar samt föra förhandlingar med vederbörande tillverkare m. fl. i fråga om vissa upphandlingar, att biträda förrådsintendenten vid vissa andra liknande förhandlingar, att deltaga i prövningen och bedömningen av inkomna anbud och till desamma hörande prover, att antingen självständigt eller tillsammans med förrådsintendenten kontrollera vissa tillverkningar och leveranser, att uppsätta för anbudsinfordran erforderliga handlingar, att uppsätta entreprenadhandlingar, att

sköta skriftväxling, att verkställa utredningar rörande dels till inköp föreslagna nya inventarier och effekter för utrönande av deras användbarhet i posttjänsten, dels inkomma med förslag beträffande ändring av postanstalternas inventarieutrustningar m. m., att tillhandagå postdirektioner och postanstalter med upplysningar angående möbler, transportmedel, lämpligheten av reparation av äldre inventarier och effekter, skäligheten av platspriser å vissa effekter och reparationsarbeten m. m. samt att övervaka bokföringen.

Under erinran om att lönenämnden ansett befattningen i fråga förtjänt av uppflyttning i lönegrad, dock icke högre än till notariegraden (21), uttalar generalpoststyrelsen, att styrelsen alltjämt anser, att de göromål, som åligga förrådsintendentens närmaste man, äro av sådan vikt och sådant ansvar, att befattningen bör hänföras till 22 lönegraden med benämning förste kontrollör.

I sitt utlåtande den 27 oktober 1937 anförde lönenämnden beträffande förevarande förslag, att befattningen i fråga, vars innehavare fungerade såsom förrådsintendentens närmaste man och, bland annat, självständigt handlade vissa upphandlingsärenden, enligt lönenämndens mening vore förtjänt av uppflyttning, dock åtminstone för det dåvarande icke högre än till notariegraden.

I nu avgivet utlåtande åberopar lönenämnden vad nämnden sålunda anført.

Departementschefen.

Med hänsyn till det ökade arbete och ansvar, som under senare år ålagts ifrågavarande kontrollör såsom förrådsintendentens närmaste man, finner även jag, att den av honom innehavda befattningen skäligen bör uppflyttas i lönegrad. I anslutning till vad lönenämnden anført tillstyrker jag, att kontrollörsbefattningen uthyter mot en notariebefattning i 21 lönegraden.

Med avseende å den härav betingade minskningen av antalet kontrollörsbefattningar torde Kungl. Maj:t, vid bifall till mitt förslag, framdeles vilja meddela beslut.

En ny revisorsbefattning å fjärde byrån. I sin skrivelse den 27 augusti 1937 föreslog generalpoststyrelsen uppflyttning av föreståndaren för den i fjärde byrån inordnade tidningsrevisionen från kontrollör i 20 lönegraden till revisor i 21 lönegraden och anförde till stöd härför:

Vid omorganisationen av generalpoststyrelsen den 1 juli 1927 var det avsett, att tidningsrevisionen skulle underställas föreståndaren för medelsrevisionen. Med anledning härav ansågs revisorsbefattningen å tidningsrevisionen kunna utbytas mot en kontrollörsbefattning. I avgivet yttrande över generalpoststyrelsens förslag till förenämnda omorganisation av generalpoststyrelsen ansåg dock kommunikationsverkens lönenämnd beträffande tidningsrevisionen bland annat, att ledningen av avdelningen borde jämväl i fortsättningen omhändertäckas av en revisor. Den tilltänkta sammanslagningen av tidningsrevisionen med medelsrevisionen kom i praktiken icke till stånd, utan tid-

ningsrevisionen befanns av lämplighetshänsyn fortfarande böra fungera såsom en självständig avdelning, direkt underställd byråchefen. Föreståndaren hade emellertid sänkts till kontrollör.

Arbetsuppgifterna för personalen å tidningsrevisionen ha under de senaste åren avsevärt stegrats dels i samband med den allmänna ökningen, dels och till följd av att tidningsrekvisitioner numera sändas direkt jämväl från poststationerna till respektive tidningars utgivningspostanstalt, således utan förmedling av poststationernas överordnade postkontor. Av sistnämnda anledning har nämligen visst granskningsarbete, som tidigare utfördes vid poststationernas överordnade postkontor, centraliserats till tidningsrevisionen. Ökningen är även beroende på att granskningen av de olika beloppen av debiterade avgifter för utgivarkorsband och tidningsbilagor, vilken granskning tidigare ägde rum å postkontoren, numera fullgöres å tidningsrevisionen.

Såsom ovan nämnts förestås tidningsrevisionen av en kontrollör. Denne har för det viktigare arbetet biträde av en förste postassistent. Den fasta personalstyrkan utgöres dessutom för närvarande av 16 tjänstemän i kanslibiträdes- och kontorsbiträdesgraderna mot 9 stycken år 1926.

Föreståndaren för tidningsrevisionen åligger utöver den allmänna ledningen av tidningsrevisionen, bland annat

att verkställa undersökningar rörande vid granskningen iakttagna felaktigheter,

att utfärda de anmärkningar, vartill granskningen av tidningsräkenskaperna med tillhörande verifikationer kan giva anledning (år 1934 utfärdades 367 anmärkningar, år 1936 1,418),

att ombesörja viktigare skriftväxling,

att kvartalsvis upprätta rapport över post- och transitavgifter för tidningar samt över kurs- och evalveringsvinster eventuellt kursförluster, samt

att en gång årligen upprätta rapport bland annat över tidningsräkenskapernas ställning beträffande postverkets fordran hos och skulder till tidningsutgivare och främmande postverk.

I sin nu förevarande framställning återkommer generalpoststyrelsen till nu berörda förslag och anför, att vad styrelsen uttalat i sin skrivelse den 27 augusti 1937 fortfarande äger giltighet. Den fasta personalstyrkan, säger styrelsen, utgöres dock numera av — förutom föreståndaren och en förste postassistent — 18 tjänstemän i kansliskrivar-, kanslibiträdes- och kontorsbiträdesgraderna. Antalet under år 1937 utfärdade anmärkningar utgjorde 1,590. Med hänsyn till den omfattning, tidningsrevisionens arbete nu har, och till att föreståndaren själv ansvarar för arbetets behöriga gång och självständigt handlägger förekommande anmärkningsärenden, måste det enligt styrelsen anses väl motiverat, att han erhåller en mot arten och omfattningen av arbetet mera lämpad, högre tjänsteställning än den han nu innehar. Generalpoststyrelsen hemställer därför ånyo, att den å tidningsrevisionen befintliga kontrollörsbefattningen höjes till 21 lönegraden med benämning revisor.

Lönenämnden, som i utlåtande den 27 oktober 1937 förklarar sig icke hava något att erinra mot förevarande förslag, åberopar i nu avgivet utlåtande vad nämnden sålunda anført.

Departements-
chefen.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, var föreståndaren för tidningsrevisionen placerad i 21 lönegraden till den 1 juli 1927, då han placerades i kontrollörsgraden i samband med en omorganisation av styrelsen. Enligt planen för omorganisationen skulle tidningsrevisionen hava sammanlagits med medelsrevisionen, men denna åtgärd befanns sedermera av lämplighetsskäl icke böra äga rum. Härigenom kom föreståndarbefattningen vid tidningsrevisionen att nedflyttas i lönegrad utan att ändring av arbetsuppgifterna företogs.

Med hänsyn härtill och till vad generalpoststyrelsen i övrigt anfört vill jag biträda styrelsens förevarande förslag och tillstyrker alltså, att för ifrågasvarande ändamål inrättas en revisorsbefattning i 21 lönegraden. Vid bifall härtill torde Kungl. Maj:t framdeles vilja meddela beslut om indragning av förenämnda kontrollörsbefattning.

En ny förste kontrollörsbefattning å fjärde byrån. I sin skrivelse återkommer generalpoststyrelsen till sitt tidigare framlagda förslag om uppflyttning av föreståndaren för fjärde byråns medelsbokhållarekontor från befattning såsom revisor och bokhållare (21 lönegraden) till förste revisor i 24 lönegraden. Styrelsen erinrar till en början om att styrelsen i sin skrivelse den 27 augusti 1937 i förevarande hänseende anfört:

Å generalpoststyrelsens medelsbokhållarekontor verkställes all bokföring av postverkets inkomster och utgifter. Detta arbete sker genom sammanställningar av redovisningar avgivna bland annat av postverkets huvudkassa, postdirektionerna, postkontoren och postexpeditionerna samt av befälhavaren å postångfartyget Öland.

Förutom det rena bokföringsarbetet samt bestyret med upprättandet av postverkets bokslut, övervakas å medelsbokhållarekontoret, att insättningar och uttagningar å postverkets checkräkning i riksbanken ävensom leveranser av medel mellan postanstalterna bliva i vederbörlig ordning debiterade respektive krediterade i postmedelsräkningarna. Under år 1936 uppgick sammanlagda beloppet av förenämnda insättningar och uttagningar i riksbanken till cirka 3,303,000,000 kronor och leveranserna av medel mellan postanstalterna till cirka 1,062,000,000 kronor. Ifrågasvarande avdelning åligger jämväl tillse, att vissa medel, som skola inbetalas till postverket, samt överskott i postkassor bliva i räkenskaperna redovisade. Med ledning av från frimärksförrådet erhållna uppgifter rörande till postanstalterna utsända frankotecken, statsstämplar och radiolicenstecken övervakas jämväl å ifrågasvarande avdelning, att behöriga belopp bliva uppdebiterade i postanstalternas räkenskaper. Sammanlagda beloppet av dessa värdetecken uppgick under år 1936 till cirka 68,000,000 kronor.

Under år 1937, fortsätter styrelsen, uppgick sammanlagda beloppet av insättningar och uttagningar å postverkets checkräkning i riksbanken till 3,934,000,000 kronor och leveransen av medel mellan postanstalterna till 1,252,000,000 kronor. Styrelsen erinrar vidare om att kommunikationsverkens lönenämnd i sitt utlåtande den 27 oktober 1937 föreslagit en höjning av tjänsten till 22 lönegraden. Styrelsen framhåller häremot, att det åligger

föreståndaren för medelsbokhållarekontoret att föra postverkets huvudbok och att upprätta dels postverkets bokslut för såväl kalenderår som budgetår, dels ock sammandrag, uppgifter och rapporter, avseende postverkets räkenskaper och ekonomiska förhållanden. De arbetsuppgifter, som åligga honom, äro enligt styrelsens mening synnerligen krävande och ansvarsfulla, och han måste äga fullgoda insikter i räkenskaps- och redovisningsväsendet, kunskaper i bokföring, ävensom kunnighet i gällande författningar och förvaltningsföreskrifter. Styrelsen anser — med hänsyn till arbetets svårighetsgrad och det ansvar, som är förenat med detsamma — allt fortfarande, att befattningen bör hänföras till 24 lönegraden med benämning förste revisor.

Lönenämnden anförde i sitt utlåtande den 27 oktober 1937, att nämnden funne den av generalpoststyrelsen föreslagna lönegradsplaceringen väl hög men att nämnden kunde tillstyrka en höjning av tjänsten till 22 lönegraden. Nämnden ville därför föreslå ett utbyte av ifrågavarande befattning mot en förste kontrollörsbefattning.

Vad lönenämnden sålunda anført åberopar nämnden i sitt nu föreliggande utlåtande.

Med hänsyn till det arbete och ansvar, som föreståndaren för medelsbokhållarekontoret numera har att bära, finner även jag skäligt, att en höjning av ifrågavarande befattning över 21 lönegraden sker. I likhet med lönenämnden finner jag mig kunna tillstyrka, att befattningen såsom revisor och bokhållare höjes till förste kontrollörsbefattning i 22 lönegraden.

Departementis-
chefen.

Bankavdelningen. I sin skrivelse den 27 augusti 1937 gjorde generalpoststyrelsen framställning om höjning av löneställningen för vissa befattningshavare inom styrelsens bankavdelning, omfattande postgirokontoret, postsparbanken och statens intressekontor. Vid tiden för skrivelsens avlåtande omfattade bankavdelningens organisation följande befattningshavare i 20 och högre lönegrader, frånsett postsparbankschefen:

1 kontorschef i 27:e lönegraden

1 kamrer » 26:e »

1 sekreterare » 24:e »

1 notarie » 21:a » , den s. k. rättsnotarien,

följande avdelningsföreståndare:

1 aktuarie i 21:a lönegraden för postgirokontorets kansli,

1 t. f. » » » » statens intressekontor,

1 revisor » » » » postsparbankens medelsrevision,

1 » » » » postsparbankens undersökningsavdelning,

1 » » » » postgirokontorets bokföringsavdelning,

1 » » » » postgirokontorets undersöknings- och revisionsavdelning,

1 » » » » bankavdelningens kassaexpedition,

1	kontrollör	i 20:e lönegraden	för bankavdelningens kontrollavdelning,
1	»	» »	» » bankavdelningens korrespondensavdelning,
1	»	» »	» » bankavdelningens personalavdelning,
1	»	» »	» » postsparbankens bokföringsavdelning,
		övriga:	
1	»	i 20:e	» biträder kamrern,
1	»	» »	» » revisorn å postgirokontorets bokföringsavdelning.

I sin förenämnda skrivelse föreslog generalpoststyrelsen uppflyttning i lönegrad av ett flertal av här angivna befattningar. Framställningen vann så tillvida bifall, att för föreståndaren för statens intressekontor inrättades en sekreterarebefattning i lönegrad 24 och för personalavdelningens föreståndare en notariebefattning (lönegrad 21). I övrigt innefattade generalpoststyrelsens framställning förslag om följande uppflyttningar:

Placering	Nuvarande		Föreslås utbytt mot	
	befattning	lönegrad	befattning	lönegrad
Kontrollavdelningen	kontrollör	20	överkontrollör	24
Postgirokontorets bokföringsavdelning	revisor	21	överkontrollör	24
Postgirokontorets revisions- och undersökningsavdelning	revisor	21	förste revisor	24
Postgirokontorets kansli	aktuarie	21	förste aktuarie	24
Postsparbankens bokföringsavdelning	kontrollör	20	aktuarie	21
Kamrersexpeditionen	kontrollör	20	revisor och bokhållare	21

Innan jag går närmare in på de särskilda förslagen, torde jag få redogöra för bankavdelningens arbetsuppgifter och organisation i stort sett. Här om anförde generalpoststyrelsen — och åberopar nu — i sin skrivelse den 27 augusti 1937, bland annat:

Bankavdelningen utgör det centrala organet för postsparbanken och postgirot. Det åligger således i första hand bankavdelningen att svara för vidmakthållandet och utvecklandet av dessa rörelsegrenar. Postsparbanksrörelsen under nuvarande former är liksom postgirorörelsen jämförelsevis ny, och de ha under de senare åren befunnit sig och befinna sig alltjämt i stark tillväxt och utökning.

Vad postsparbanken beträffar ankommer det på bankavdelningen att främja och utveckla sparandet, särskilt bland befolkningens breda lager och bland ungdomen, samt att söka anpassa formerna för postsparbankens verksamhet på sådant sätt, att de lämpa sig just för de befolkningsgrupper, som postsparbanken i första hand vill nå. Postsparbanken bedriver, förutom sin allmänna sparverksamhet, särskild skolsparrörelse vid landets folk- och småskolor samt en ganska omfattande sparverksamhet bland sjömännen. För manskap vid armén, marinen och flygvapnet avsättes vid varje avlöningstillfälle viss del av avlöningen till en sparpenning, vilken utbekommes vid avgången ur tjänst. Dessa avsättningar insätts å postsparbanksbok för veder-

börande, vilket sker hos bankavdelningen centralt för samtliga truppförband. Enligt beslut av 1937 års riksdag är det avsett, att postsparbanken jämte de enskilda sparbankerna skall mera direkt än hittills inrikta sina ansträngningar på att förmå ungdomen till planmässigt sparande, vilket skulle ske medelst regelbundna avsättningar på grundval av särskilda sparavtal. Det förutsättes, att postsparbanken skall gemensamt med svenska sparbanksföreningen bedriva en för denna sparform lämpad propaganda, tillhandahålla sparplaner etc.

I fråga om postgiorörelsen åligger det bankavdelningen att genom åstadkommande av lämpliga och tidsenliga organisationsformer söka göra denna betalningsförmedling så billig, bekväm och fördelaktig som möjligt för det ständigt växande antal av statliga och kommunala myndigheter samt affärsmän och enskilda, vilka anlita denna betalningsform. Självfallet bör avdelningen genom lämplig upplysningsverksamhet verka för ytterligare ökad anslutning till postgirot, varigenom giorörelsens innersta syfte — minskad användning av kontanta betalningsmedel — kan i ökad grad förverkligas.

Utom för likvider i allmänhet har postgirot efter hand blivit ett instrument även för skatteuppbörden. Omkring 300 landskommuner och sedan ett år även Stockholms stad hava sålunda anordnat sin skatteuppbörd över postgirot.

En särskild avdelning inom postgirot är statens intressekontor, som har till uppgift att förmedla periodiska utgifter som skatter, hyror, försäkringspremier och dylikt med användning av medel, som regelbundet antingen av avlöningsförrättaren innehållas å vederbörandes avlöning och insändas till intressekontoret eller också av vederbörande själv direkt dit inbetalas.

I postsparbanken och postgiorörelsen inestående medel skola av generalpoststyrelsen fruktbargöras. Hithörande ärenden föredragas i styrelsen av postsparbankschefen i närvaro av särskilda postsparbanksfullmäktige. Det är givetvis av vikt, att största möjliga räntabilitet beredes å det placerade kapitalet utan att likviditeten eller säkerheten därigenom äventyras. Det är nödvändigt, att postsparbankschefen och hans närmaste medhjälpare på detta område — kamreraren — följa konjunkturutvecklingen och förhållandena på penningmarknaden samt efter sorgfälligt övervägande anpassa sina åtgärder eller förslag till åtgärder beträffande utlåningen med hänsyn till vad omständigheterna i varje särskilt tidsläge anses kräva.

Kontobokföringen i såväl postsparbanks- som postgiorörelsen är centraliserad till bankavdelningen. Inom bankavdelningen äro inrättade bokföringsavdelningar, en för postsparbanken och en för postgirot.

En gemensam kontrollavdelning övervakar och kontrollerar dels bokföringens riktighet, dels att de i rörelsen inestående medlen av olika slag samt inkomster och utgifter bliva i behörig ordning redovisade. Särskilda undersökningsavdelningar utföra annat granskningsarbete samt handlägga anmärkningar rörande felaktigheter av olika slag. Postkontorens specialräkenskaper över insättningar och uttagningar i postsparbanken samt in- och utbetalningar i giorörelsen underkastas revision å bankavdelningen. Hos bankavdelningen föras även särskilda huvudräkenskaper och upprättas särskilda bokslut för postsparbanken respektive postgirot. Handhavandet av statens räntefria studielån har anförtrotts postsparbanken, och denna förmedlar inbetalning av avgifter, avseende den till den allmänna pensionsförsäkringen anslutna frivilliga försäkring.

Postsparbanks- och postgiorörelsens omfattning och stegring under senare år framgår av följande sammanställning:

	1925 ¹	1931	1936	1937	Ökning i % 1931—1937
<i>Postgirot.</i>					
Antal postgirokonton	5,010	47,771	88,171	96,794	103 %
Insättningar:					
Antal	2,506,600	17,798,400	32,031,600	35,715,800	101 ›
Belopp	339,297,000	3,558,474,000	8,498,086,000	10,536,170,000	196 ›
Uttagningar:					
Antal	357,500	6,368,200	16,018,100	18,072,300	184 ›
Belopp	327,779,600	3,555,604,000	8,476,440,000	10,522,455,000	196 ›
Omsättningar:					
Antal	2,864,100	24,166,600	48,049,700	53,798,100	123 ›
Belopp	667,076,600	7,114,078,000	16,974,526,000	21,058,625,000	196 ›
Kontobehållning vid årets slut	11,517,000	57,835,000	141,627,000	180,452,000	212 ›
<i>Postsparbanken.</i>					
	1923 ²				
Antal konton	695,721	1,402,072	2,040,331	2,389,078	70 ›
Insättningar:					
Antal	643,863	2,556,375	3,137,779	3,480,273	36 ›
Belopp	47,479,000	200,924,800	255,270,700	296,418,700	48 ›
Uttagningar:					
Antal	288,675	2,013,203	3,231,090	3,439,042	71 ›
Belopp	35,971,200	168,912,900	248,585,700	262,604,300	55 ›
Insättarnas behåll- ning vid årets slut	134,590,150	381,606,500	513,974,400	558,412,200	46 ›

Generalpoststyrelsen framhåller, att postgiorörelsen i flera hänseenden ökats med nära 200 % under 6-årsperioden 1931—1937. Jämväl postsparbanksrörelsen visar under samma period en avsevärd stegring. Allt efter som rörelsen ökat, fortsätter styrelsen, hava givetvis arbetsuppgifterna för tjänstemännen i ledande ställning inom bankavdelningen ökat både kvantitativt och kvalitativt. En del mindre kvalificerade göromål — i regel speciella kontrollgöromål samt befälsföring i begränsad omfattning — hava därför måst överflyttas till befattningshavare i lägre tjänstegrader, varigenom den genomsnittliga svårighetsgraden och kvaliteten av de göromål, som kommit att påvåla avdelningsföreståndarna och övriga högre tjänstemän, ytterligare ökats.

Styrelsen meddelar följande uppgifter om antalet lednings- och annan personal vid utgången av vissa år (postsparbankschefen ej medräknad):

	1923	1931	1936	1937	Ökning 1931—1937
Tjänstemän av förste postassistents eller högre grader (befälspersonal)	11	24	29	29	21 %
Övriga tjänstemän (till större delen kontors- och postbiträden)	55	650	1,151	1,264	94 %

¹ Postgirots första verksamhetsår.

² Postsparbankens första verksamhetsår efter bankens omorganisation.

Styrelsen anförde i sin skrivelse den 27 augusti 1937 vidare, bland annat:

I en institution av bankavdelningens storlek är det icke möjligt för chefen att i detalj följa arbetet på samma sätt, som kan ske inom en mindre förvaltningsenhet. Chefens närmaste man och ställföreträdare — kontorschefen — bör i likhet med postsparbankschefen vara fullt insatt i de finansiella frågorna samt avdelningens allmänna ledning och svarar dessutom närmast för organisationen i stort, bankavdelningens lokalfrågor samt maskin- och inventarieanskaffning m. m.; och icke heller han kan vara i stånd att mera ingående följa arbetet inom underavdelningarna eller frågornas handläggning inom olika arbetsområden. Kamreraren är fullt upptagen med göromål, som sammanhånga med medelsplaceringen. Dessa ärenden hava numera blivit av så stor omfattning, att kamreraren måste befrias från sin befattning med huvudräkenskaperna m. m. Sekreteraren har att biträda chefen med viktigare ärenden i allmänhet, i den mån de icke direkt avse medelsplaceringen, att verkställa alla förekommande utredningar av finansiell och ekonomisk natur, att i styrelsen föredraga vissa grupper av ärenden samt att uppsätta viktigare skrivelser m. m.

Av angivna skäl har det efter hand befunnits nödvändigt, att särskilt åt föreståndarna för de större arbetsavdelningarna inrymma ett betydande mått av handlingsfrihet samt befogenhet att på eget ansvar handlägga även sådana viktigare ärenden, som i vanliga fall torde ankomma på lägst sekreterare eller därmed likställd tjänsteman. Att ärendena på detta sätt i all möjlig mån slutgiltigt avgöras av dem, som i första hand handlägga desamma, torde även få anses riktigt. Man undviker nämligen härigenom ett betydande dubbelarbete med därav följande överorganisation samt försening i handläggningen, varav skulle följa stora olägenheter i en så affärsbetonad och löpande verksamhet som postsparbanks- och postgirorörelsen. Ett hänskjutande i större utsträckning än för närvarande av spörsmål till postsparbankschefen eller kontorschefen för avgörande skulle därjämte, bland annat på grund av bankavdelningens vidsträckta lokaler, medföra en så stor tids-spillan för föreståndarna, att de icke skulle medhinna sina nuvarande arbetsuppgifter. Klart är emellertid, att nu anförda omständigheter påkalla, att åt vederbörande tjänstemän gives en lönegradsställning, som svarar mot arten och omfattningen av det åt dem anförtrodda arbetet, något som för närvarande beträffande flertalet av dessa avdelningsföreståndare icke kan sägas var fallet. Behovet av en förbättrad löneställning accentueras ytterligare av den förut påvisade väldiga stegringen av rörelsen, vilken ställer ökade krav på insikter och allmänna kvalifikationer hos särskilt de för arbetets behöriga gång ansvariga arbetsledarna.

För vissa av befälsbefattningarna å bankavdelningen kan, enligt styrelsens förmenande, en höjning i lönegrad icke längre undanskjutas. Styrelsen har därför i sin skrivelse den 27 september 1938 ånyo framlagt förslag till ändring i löneavseende för dem av dessa befattningar, beträffande vilka det på grund av ändrade arbetsuppgifter eller andra särskilda omständigheter synes klart och tydligt framgå, att nuvarande lönegradsplacering är otillräcklig.

De av generalpoststyrelsen meddelade uppgifterna om bankavdelningens verksamhet giva vid handen, att utvecklingen av såväl postsparbanken som postgirorörelsen snabbt fortskridit. Tillgängliga uppgifter för år 1938 visa en alltjämt fortgående stegring. Härav följer en ofrånkomlig ökning av

Departements-
chefen.

arbetsbördan för de ledande tjänstemännen, och samtidigt har på grund därav en del kvalificerade arbetsuppgifter successivt måst överflyttas på föreståndarna för de i det föregående omnämnda avdelningarna. Dessa föreståndare, vilka — fränsett statens intressekontor — äro placerade å befattningar i 20 eller 21 lönegraden, hava därigenom fått såväl en större arbetsbörda som ett ökat ansvar. Det synes mig ådagalagt av generalpoststyrelsen och bestyrkes, såsom av det följande kommer att framgå, av lönenämnden, att lönegradsplaceringen för flera av nämnda föreståndare numera icke kan anses motsvara de med befattningarna förenade göromålen. Vid behandlingen av de särskilda, av generalpoststyrelsen framlagda förslagen får jag angiva min ståndpunkt i de skilda fallen.

En ny överkontrollörsbefattning å bankavdelningen. I sin skrivelse den 27 augusti 1937 begärde generalpoststyrelsen uppflyttning av kontrollören (lönegrad 20) å bankavdelningens kontrollavdelning till överkontrollör (lönegrad 24). Till stöd härför anförde styrelsen:

För utövandet av den interna revisionen över kontobokföringen inom postsparbanken och postgirokontoret samt dåvarande postgirokontorets skatteavdelning, vilken sedermera utvecklats till statens intressekontor, ävensom för kontroll beträffande delägarbehållningarna och delägarnas räntetillgodohavanden samt för utförandet av vissa andra kontroll- och granskningsgöromål inrättades år 1932 en särskild kontrollavdelning. Inrättandet av denna avdelning betingades framför allt därav, att kontrollen över det interna arbetet av principiella skäl och för ernående av erforderlig säkerhet och effektivitet ansågs böra utföras centralt och av ett i förhållande till respektive avdelningar fullt fristående organ. Kontrollavdelningen organiserades därför såsom en från övriga avdelningar skild och direkt under byråchefen, numera postsparbankschefen, ställd avdelning.

Kontrollavdelningens arbetsområde har sedermera utvidgats. I detta hänseende må särskilt framhållas, att avdelningen fått sig ålagd viss fortlöpande revision och kontroll över kamrersexpeditionens räkenskaper, d. v. s. huvudbokföringen jämte tillhörande specialräkenskaper.

De arbetsuppgifter, som åvila föreståndaren för kontrollavdelningen, äro synnerligen krävande och ansvarsfulla. Han måste äga ingående kändedom rörande alla detaljer av postsparbankens, postgirokontorets och statens intressekontors bokföringssystem samt beträffande bankavdelningens huvudbokföring ävensom rörande alla tjänste- och kontrollföreskrifter, som i olika hänseenden utfärdats för den å bankavdelningen tjänstgörande personalen. Vidare måste han äga goda insikter i fråga om bokföringsteknik i allmänhet och hava förmåga att organisera kontrollavdelningens arbete och utforma erforderliga kontrollåtgärder, så att de fylla alla rimliga krav på effektivitet samtidigt som kostnaderna härför hållas inom rimliga gränser.

Styrelsen anser det icke erforderligt att i detta sammanhang mera i detalj redogöra för kontrollavdelningens och dess föreståndares arbetsuppgifter — något som ej heller torde vara lämpligt med hänsyn till arten av desamma — utan inskränker sig till att i detta sammanhang mera allmänt angiva de göromål, vilka förutom den allmänna ledningen av avdelningen och förmanskapet över den där anställda biträdande personalen åligga föreståndaren. Ifrågavarande göromål äro i huvudsak följande:

att utöva fortlöpande kontroll över att annotationerna å de konton, som

föras av bokföringsavdelningarna inom postsparbanken och postgirokontoret samt statens intressekontor, överensstämma med vederbörande uppgifter i huvudräkenskaperna,

att övervaka, att uppkomna underskott å nämnda konton bliva ersatta eller på annat sätt reglerade,

att utöva fortlöpande kontroll över efterskänkandet av preskriberade postsparbanksmedel samt över vissa å bankavdelningen verkställda omsättningar å postsparbanksböcker,

att kontrollera, att postsparbankens och postgirokontorets behållningar å checkräkningar med riksbanken och övriga banker överensstämma med huvudboken,

att övervaka, att från riksbanken översända förteckningar över för postsparbankens och postgirokontorets räkning förvarade värdehandlingar överensstämma med uppgifterna i huvudboken,

att utöva kontroll över de postgirokonton, som disponeras av postsparbanken, postgirokontoret och statens intressekontor och som ej direkt ingå i huvudboken,

att kontrollera att räntor och amorteringar å utlämnade lån samt likvid för uppsagda lån behörigen inflyta och bliva i vederbörlig ordning bokförda.

Den för den interna kontrollen och revisionen inom bankavdelningen valda organisationsformen med en från övriga avdelningar skild fristående kontrollavdelning torde, fortsätter styrelsen, i och för sig få anses lämplig. För att ett kontrollorgan skall kunna fungera på avsett sätt fordras emellertid, att det gent emot de avdelningar och tjänstemän, som skola kontrolleras, intager en fullt självständig ställning. Det torde vara en allmän grundsats inom statsförvaltningen, att ett kontrollorgan även uppåt, d. v. s. i förhållande till överordnade myndigheter skall anses självständigt samt äga befogenhet att på eget ansvar fullgöra åt detsamma anförtrodda kontroll- och revisionsgöromål. I anslutning härtill anför styrelsen vidare:

I nämnda hänseenden föreligger emellertid, vad angår den inom bankavdelningen anordnade kontrollen, en påtaglig brist. Kontrollavdelningens föreståndare, kontrollören, innehar en lägre tjänsteställning än flertalet av de befattningshavare, som han har att direkt kontrollera. Att den viktiga kontrollen ansetts kunna läggas i händerna på en funktionär med så låg tjänstegrad sammanhänger därmed, att kontrollören i organisatoriskt avseende redan från början ställdes i direkt beroende av dåvarande byråchefen, numera postsparbankschefen, vilken följaktligen måst betraktas såsom den egentlige ansvarige även för kontrollgöromålens handhavande. Rapporter, innefattande resultaten av verkställda kontroller, liksom också anmärkningar, vartill gjorda undersökningar kunnat giva anledning, ha av kontrollavdelningens föreståndare konfidentiellt avlämnats till bankavdelningens chef i stället för officiellt till generalpoststyrelsen. Föreståndaren har följaktligen icke ägt att såsom varje annan revisions- eller kontrollchef utfärda självständiga anmärkningar.

Denna osjälvständiga ställning har medfört, att kontrollören blivit i väsentlig grad hänvisad till att av postsparbankschefen personligen inhämta föreskrifter och förhållningsregler. Postsparbankschefen kan emellertid helt naturligt icke medhinna att mera direkt sysselsätta sig med och intränga i kontrollavdelningens arbete, vilket är av stor omfattning. Han måste följaktligen för sitt ståndpunktstagande bliva till väsentlig del beroende av de undersökningar, som verkställts av kontrollavdelningen, och av de upplysningar, dess

föreståndare lämnat. Postsparbankschefen har härvidlag måst påtaga sig sistahandsansvaret för viktiga arbetsuppgifters behöriga fullgörande, utan att det varit honom möjligt att kunna ägna erforderlig tid och uppmärksamhet åt desamma.

Generalpoststyrelsen, som funnit dessa förhållanden mindre tillfredsställande, har i samband med en nyligen företagen allmän översyn över kontrollanordningarna inom bankavdelningen ansett angeläget att utan dröjsmål avlägsna de nu påpekade bristerna hos denna organisation genom att tillerkänna föreståndaren för kontrollavdelningen den självständighet, som bör tillkomma ett kontrollorgan, och utrusta honom med befogenhet att på eget ansvar utföra sina viktiga åligganden. För genomförandet härav erfordrades emellertid, att bemälda föreståndare erhöi en tjänsteställning, som möjliggjorde för honom att fungera på avsett sätt. Generalpoststyrelsen har i anledning härav nu sett sig nödsakad att åt en kontrollör uppdraga att tills vidare fullgöra göromål, som eljest ankomma på tjänsteman i 24:e lönegraden.

I organisatoriskt hänseende synes föreståndaren för kontrollavdelningen böra intaga högre eller i allt fall icke lägre tjänsteställning än de befattningshavare, som han har att kontrollera. Med hänsyn till att chefen för kamrersavdelningen, vars medelsräkenskaper kontrolleras av föreståndaren för kontrollavdelningen, är en tjänsteman i 26:e lönegraden, borde en placering i sagda lönegrad närmast komma ifråga. Ehuru denna placering i och för sig synes även sakligt motiverad, anser generalpoststyrelsen sig, med hänsyn till att föreståndarna för övriga avdelningar, som äro underkastade kontroll från kontrollavdelningens sida, skulle komma att tillhöra högst 24:e lönegraden, kunna inskränka sig till att föreslå, att föreståndaren för kontrollavdelningen inplaceras i sistnämnda grad.

I sin nu förevarande skrivelse har generalpoststyrelsen jämväl framhållit, att det vid bedrivandet av en bankmässig och penningförmedlande verksamhet av den omfattning, som postsparbanks- och postgironörelsen numera fått, givetvis är av största vikt, att medels- och bokföringskontrollen är anordnad på ett fullt tillfredsställande sätt. Endast härigenom, säger styrelsen, kan den för rörelsen ansvariga ledningen känna erforderlig säkerhet och trygghet, varjämte det ur det allmännas synpunkt måste framstå såsom en mycket viktig angelägenhet, att kontrollen inom en statlig verksamhet av den art och storleksordning, varom här är fråga, fungerar med största möjliga grad av effektivitet.

Vidare framhåller styrelsen, att postsparbankens och postgirokontorets delägarbehållningar tillhoppa närma sig $\frac{1}{5}$ miljard kronor och att de belopp, som inbetalas å och utbetalas från postsparbanks- och postgirokontona, för år 1938 torde komma att uppgå till ett sammanlagt belopp av omkring 25 miljarder kronor. På grund av rörelsens stegring har den biträdande personalstyrkan å kontrollavdelningen under sista året måst utökas med 8 personer, nämligen från 26 till 34.

Under erinran om att föreståndaren för kontrollavdelningen alltsedan den 1 september 1937 på uppdrag av styrelsen fullgjort göromål, som eljest ankomma på tjänsteman i 24 lönegraden, och med uttalande, att denna lönegrad är den lägsta, som enligt styrelsens förmenande bör fastställas för befattningen i fråga, hemställer styrelsen ånyo, att föreståndaren för kontrollavdelningen inplaceras i 24 lönegraden med tjänstetiteln överkontrollör.

Kommunikationsverkens lönenämnd har i sitt utlåtande den 27 oktober 1937, vilket föregåtts av ett besök å bankavdelningen, anført, att nämnden kommit till den uppfattningen, att fullgoda skäl föreläge för genomförandet av den av generalpoststyrelsen föreslagna förändringen, vilken alltså tillstyrktes av nämnden.

I sitt nu avgivna utlåtande åberopar lönenämnden vad i nyssnämnda utlåtande anförts.

På grund av vad generalpoststyrelsen och lönenämnden anført vill jag biträda föreliggande förslag om uppflyttning av kontrollörsbefattningen å bankavdelningens kontrollavdelning till befattning såsom överkontrollör i lönegrad 24.

Vid bifall härtill torde Kungl. Maj:t framdeles vilja meddela beslut beträffande indragning av kontrollörsbefattningen.

Ytterligare en ny överkontrollörsbefattning å bankavdelningen. I generalpoststyrelsens förslag ingår vidare uppflyttning av föreståndaren för postgirokontorets bokföringsavdelning från revisor i 21 lönegraden till överkontrollör i 24 lönegraden. Om arbetsuppgifterna å nämnda avdelning anför generalpoststyrelsen till en början:

Bokföringsavdelningen, som dagligen har att bearbeta alla inkommande betalningsuppdrag, bokföra dessa å respektive konton och därefter expediera kontoutdrag beträffande varje bokfört konto, är postgirokontorets största underavdelning. Antalet omsättningar å kontona, som under år 1937 var i runt tal 54 miljoner, beräknas för innevarande år komma att uppgå till omkring 60 miljoner, motsvarande ett medeltal för arbetsdag av cirka 200,000. Antalet dagsomsättningar kan dock variera avsevärt och bokföringsmaterialet stundom omfatta $\frac{1}{3}$ miljon eller än flera poster. Dagligen expedieras cirka 30,000 kontoutdrag, innebärande att bokföring skett på lika många konton, samt cirka 25,000 utbetalningskort. Å bokföringsavdelningen fullgöres jämväl viss revision av postanstalternas räkenskaper. De inbetalningskort (år 1937 var antalet nära 24 miljoner å ett sammanlagt belopp av 4,330,380,000 kronor), varigenom medel kontant inbetalas i postgiroverören vid postanstalterna, granskas nämligen å bokföringsavdelningen och kollationeras till antal och belopp med uppgifterna å de missiv, som postanstalterna insända jämte korten. Även övriga betalningshandlingar (giro- och utbetalningskort, samt postanvisningar) måste givetvis i likhet med inbetalningskortet noga granskas, datumstämplas och sorteras, varjämte beloppen för de olika slagen av handlingar måste i olika sammanhang hopsummeras. Först sedan detta förarbete gjorts, kan den egentliga bokföringen påbörjas. Efter bokföringens slut måste avstämning göras genom bland annat hopsummering av kontosalдона, innan kontoutdragen med verifikationer samt utbetalningskortet kunna expedieras.

För själva bokföringen å postgirokontoret disponeras ett 60-tal bokföringsmaskiner av olika typer, varjämte för annat arbete användas 230 additions-, stämpel- och kuverttillslutningsmaskiner m. fl. representerande ett sammanlagt värde av omkring 725,000 kronor.

Bokföringsavdelningen, fortsätter styrelsen, sysselsätter närmare två tredjedelar av postgirokontorets hela personal eller för närvarande i runt tal 470 tjänstemän. Såsom föreståndare fungerar en revisor i 21 lönegraden med bi-

Departement-
chefen.

träde av en kontrollör och en förste postassistent. Den övriga personalen utgöres av 3—4 postassistenter samt kvinnliga tjänstemän i biträdesgraderna. Styrelsen erinrar i fortsättningen om att styrelsen i sin skrivelse den 27 augusti 1937 i fråga om avdelningens arbetsuppgifter anfört bland annat:

Arbetet å avdelningen karakteriseras, utom av arbetsmängden, av kraven på största möjliga snabbhet i förening med största möjliga säkerhet. Alla inkommande betalningsuppdrag måste bokföras under samma dag i så god tid, att kontoutdragen kunna expedieras med eftermiddagens postförande tåg från Stockholm. Intet arbetsmaterial får kvarligga till följande dag. Å andra sidan få heller inga kontoutdrag expedieras, förrän visshet vunnits, att bokföringen »stämmer». Med de stora belopp, som in- och utbetalas i postgiro-rörelsen (för arbetsdag i medeltal omkring 60 miljoner kronor), är det utomordentligt viktigt, att icke något konto obehörigen tillföres belopp, som en kontoinnehavare i oärlig avsikt eller av rent förbiseende hinner uttaga, innan felet upptäcker. Postgirot skulle därigenom kunna tillskyndas stora förluster. Svårigheterna att undgå fel i bokföringsarbetet äro mycket stora. Proceduren för en daglig bokföring av 175,000 poster (ett genomsnittsantal alltså) fordrar att beloppen utskrivs och behandlas fyra å fem gånger under oavbruten summering i olika sammanhang och för olika syften. Allt som allt kan antalet beloppsskrifter närma sig eller överstiga miljonen, innan arbetet är färdigt. Om man beaktar, att beloppens dirigerings till och från respektive konton försiggår med ledning av ofta otydligt skrivna kontonummer, som måste avläsas under högst forcerat arbetstempo, samt vidare betänker, att man, på sätt bokföringsarbetet är ordnat, icke förrän frampå eftermiddagen får tillfälle göra någon slutlig avstämning, torde svårigheterna att fylla det bestämda kravet på en i alla detaljer precis och riktig bokföring te sig uppenbara nog.

Arbetet å bokföringsavdelningen (som påbörjas redan kl. 8 och avslutas först mellan kl. 17—19) kan icke medhinnas under normal arbetstid eller avslutas på någon i förväg bestämd tidpunkt. Icke heller är arbetsmängden lika stor under alla tider av dagen. Personalen därstädes är därför indelad i fem grupper med olika arbetstidsschema, och det gäller för avdelningens föreståndare att kunna så disponera dessa grupper, att arbetet kan avverkas i tid men att samtidigt ingen övertidstjänstgöring behöver tillgripas eller riktigare att den i stor omfattning påkallade övertidstjänstgöringen kan kompenseras genom motsvarande ledighet, när tillfälle därtill uppstår. Till mötande av de stora arbetsmängderna vid kvartalsskiften, helger, skatteuppbörds-tillfällen etc. måste personal tillkallas från andra avdelningar inom postgirokontoret eller postsparbanken. Enbart utövandet av personalledningen å bokföringsavdelningen ställer stora krav på föreståndarens organisatoriska förmåga. I detta sammanhang må även beaktas, att denne har att sörja för att personalen erhåller erforderlig utbildning i bokföring och övriga å avdelningen förekommande göromål, varjämte han nödvändigtvis måste söka förvärva en ingående kännedom om tjänstemännens kvalifikationer i allmänhet och deras lämplighet för det ena eller andra specialarbetet. Då varje nyanställd tjänsteman (även postassistenter och befälstjänstemän) i regel måste börja sin postgiROUTBILDNING å bokföringsavdelningen och ofta nog, även med framdeles skeende placering å annan avdelning, måste tillfälligt utföra arbete å förstnämnda avdelning, kräves av föreståndaren för denna en ingående kännedom om hela postgirokontorets personal.

Såsom sammanfattning av det anförda kunde sägas, fortsätter styrelsen, att föreståndaren för bokföringsavdelningen hade att utföra ett ytterst makt-

påliggande arbete. Han hade närmast att svara för att de stora värden, som representerades av en mångtalig personal (motsvarande en årlig löneutgift av $1\frac{1}{4}$ å $1\frac{1}{2}$ milj. kronor) och en dyrbar teknisk utrustning, bleve rationellt och planmässigt utnyttjade utan att därför personalen pressades på ett för dem och tjänsten menligt sätt. Vidare anför styrelsen:

Föreståndarens redan i och för sig besvärliga arbete försvåras väsentligt av de omständigheter, varunder detsamma måste bedrivas. Han måste personligen noga följa de löpande göromålen, har att oupphörligen besvara telefonersamtal från postgirokunder landet runt avseende insända betalningsuppdrag och liknande och måste därunder i en miljö av maskin- och andra störande arbetsljud kunna hastigt och omdömesgillt bedöma föreliggande situationer och med en ganska hög grad av självständighet vidtaga därav föranledda dispositioner beträffande arbete eller personal. Han måste vidare noga aktgiva på alla de särskilda åtgärder av ena eller andra slaget, som föranledas av den specialbehandling vissa postgirokonton eller postgirotransaktioner måste underkastas. Så har till exempel den ökade anslutningen till postgiroverksamheten av statsmyndigheter och liknande nödvändiggjort vissa medgivanden eller viss från arbetet i allmänhet avvikande handläggning av göromålen. Ofta ha dessa avvikelser betingats av kontrollhänsyn, varför ett förbiseende av något slag, när det som här gäller penningtransaktioner till ofta nog mycket stora belopp, kunde bliva i hög grad ödesdigert ej blott för postgirot utan även för betalare eller betalningsmottagare.

I fortsättningen erinrar styrelsen om de tidigare förhållandena på bokföringsavdelningen och anför härom:

Ursprungligen funnos å bokföringsavdelningen såsom föreståndare anställda två kontrollörer, av vilka den ene hade till huvudsaklig uppgift att kontrollera arbetsresultatet (åstadkomma avstämning, uppgöra dagsrapporter och liknande) samt att vara personalchef, medan den andre hade den omedelbara arbetsledningen om hand. Under år 1927 omändrades förstnämnda kontrollörsbefattning till en revisorstjänst. En ny kontrollörstjänst tillfördes avdelningen under år 1929. Under trycket av det alltmera hopade arbetet hade emellertid så småningom den å bokföringsavdelningen anställde revisorn nödgats helt släppa uppgiften att vara personalchef. Hans tid togs nämligen fullt i anspråk för de kontrollarbeten, som nyss berörts. I stället hade den äldre av de båda kontrollörerna till sitt förutvarande åliggande att å avdelningen utöva den omedelbara arbetsledningen måst lägga även uppdraget att vara personalchef. På grund av de fordringar, som dåmera måste ställas på innehavaren av sagda befattning, utbyttes befattningen från och med den 1 juli 1930 mot en revisorstjänst i 21:a lönegraden. Personalförhållandena hava i nu nämnda hänseenden sedan dess varit oförändrade med undantag av att den äldre revisor, som tidigare var placerad å avdelningen med uppgift att kontrollera arbetsresultatet, numera icke vidare tjänstgör därstädes. Dennes arbetsuppgifter ha i viss utsträckning övertagits av nuvarande ende revisorn å bokföringsavdelningen, det vill säga avdelningens föreståndare, som därigenom fått hela den samlade arbetsledningen och ansvaret för bokföringen på sig överlåtten mot det att han i stället befriats från en del andra sysslor (undersökningsarbete och hithörande).

Under hänvisning till de tidigare återgivna uppgifterna om postgirots utveckling under de senaste sex åren och med framhållande av att föreståndarens arbete även kvalitativt är ytterst krävande och ansvarsfullt och att kra-

ven på föreståndaren måste skärpas jämsides med och som en följd av den alltjämt fortgående kraftiga utvecklingen av postgiroörelsen, hemställer styrelsen i sin nu förevarande skrivelse ånyo om utbyte av revisorsbefattningen å bokföringsavdelningen mot en överkontrollörsbefattning i 24 lönegraden.

I sitt utlåtande den 27 oktober 1937 anförde *kommunikationsverkens löne-nämnd*, att nämnden funne fullgoda skäl tala för den av generalpoststyrelsen föreslagna uppflyttningen, vilken alltså tillstyrktes av nämnden.

Vad nämnden sålunda anfört återopas i dess nu avgivna utlåtande.

Departem-
ents-
che en.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, måste betydande anspråk ställas på föreståndaren för postgirokontorets bokföringsavdelning såväl på grund av de egentliga arbetsuppgifternas art och omfattning som med hänsyn till hans åliggande att vara närmaste chef för en personal av närmare femhundra personer. I likhet med lönenämnden vill jag därför tillstyrka, att den nuvarande revisorsbefattningen å nämnda avdelning utbytes mot en överkontrollörsbefattning i 24 lönegraden.

En ny förste kontrollörsbefattning å bankavdelningen. I sin förevarande skrivelse återkommer generalpoststyrelsen vidare till sitt förslag om uppflyttning av föreståndaren för postgirokontorets revisions- och undersökningsavdelning från revisor till förste revisor i lönegrad 24. Styrelsen erinrar därvid till en början om att styrelsen i sin skrivelse den 27 augusti 1937 härutinnan anfört, bland annat:

Intill den 1 februari 1937 funnos å postgirokontoret en revisions- och en undersökningsavdelning. Revisionsavdelningen hade att granska postanstalternas specialräkenskaper över in- och utbetalade postgiromedel och kontrollera desamma mot postgirokontorets bokföring samt utfärda dupletter av in- och utbetalningskort och handlägga reklimationsärenden avseende utbetalningskort, medan undersökningsavdelningen verkställde utredningar och undersökningar i anledning av ingångna förfrågningar och anmärkningar rörande bokföringen å postgirokonton samt beträffande underskott eller andra felaktigheter å dylika konton, utfärdade saldouppgifter, duplettkontoutdrag och kontokuranter, verkställde s. k. automatiska gireringar samt handlade reklimationsärenden rörande inbetalningskort och för gottskrivning avsedda postanvisningar. Föreståndarna för nu ifrågavarande avdelningar voro tidigare placerade i kontrollörsgnaden. Den 1 juli 1930 höjdes föreståndarbefattningen för undersökningsavdelningen till revisorsgnaden (21:a lönegraden) och den 1 juli 1935 skedde motsvarande utbyte beträffande föreståndaren för revisionsavdelningen.

Såsom av det anförda framgår, voro vissa arbetsuppgifter inom avdelningarna av samma art. Vid handläggningen av reklamationer och övriga anmärkningar måste exempelvis undersökning ofta verkställas beträffande såväl postanstalternas ränskaper som postgirokontorets egen bokföring. På grund härav kunde de båda avdelningarnas arbetsområden inbördes icke strikt avgränsas. Med hänsyn härtill och av arbetstekniska skäl ansågs det lämpligt att sammanföra de förutvarande revisions- och undersökningsavdelningarna till en avdelning under gemensam föreståndare. Härigenom kunde den ena revisorsbefattningen disponeras såsom föreståndare för postgirokontorets kassaexpedition, vars rörelse nått en sådan omfattning, att det

blivit nödvändigt att därstädes anställa en särskild föreståndare och redogörare.

Sammanslagningen av revisions- och granskningsavdelningarna har självfallet medfört, att den kvarvarande revisorns arbetsuppgifter blivit avsevärt mera omfattande och krävande än förut. De arbetsuppgifter, som numera åligga ifrågavarande tjänsteman, äro i huvudsak följande:

att handhava granskningen av postanstalternas och kassaexpeditionens redovisningar över in- och utbetalade postgiromedel och upprätta erforderliga sammandrag över dessa redovisningar,

att upprätta månatlig kontrollsammanställning över postgirokontorets bokföring och postanstalternas räkenskaper,

att verkställa undersökning rörande sådana å postgirokontoret bokförda utbetalningskort, vilka icke omedelbart efter giltighetstidens utgång inkommit till revisionen såsom utbetalade,

att verkställa utredning i anledning av ingångna reklamationer, förfrågningar och anmärkningar rörande bokföringen å postgirokonton,

att verkställa utredning rörande uppkomna underskott eller andra felaktigheter beträffande postgirokonton,

att utfärda saldouppgifter, duplettkontoutdrag och kontokuranter beträffande postgirokonton samt

att föranstalta om s. k. automatiska gireringar mellan postgirokonton (medelsöverföring utan insändande av betalningsuppdrag).

Såsom ansvarig för revisionsgöromålen har revisorn att utfärda förekommande revisionsanmärkningar och övervaka, att dessa bliva av vederbörande postanstalter beaktade. Han är i detta hänseende fullt självständig, dock att anmärkningar över viss beloppsgräns skola delgivas postsparbankschefen. Under år 1936 var antalet inom avdelningen diarieförda anmärkningsärenden 3,445, antalet diarieförda reklamationsärenden 5,345, varjämte i särskilda liggare eller dylikt journaliserats omkring 5,000 ärenden av annan art.

För handläggning av undersökningsgöromålen har revisorn att dagligen mottaga och genomgå en mycket vidlyftig post samt själv eller genom annan tjänsteman utföra de undersökningar och vidtaga de åtgärder, som befinnas erforderliga. Trots all försiktighet vid den dagliga bokföringen, kan det vid en rörelse av den omfattning som postgirorörelsen har, icke undgås, att fel begås, som sedan ge anledning till besvärliga undersökningar. Det kan vara ett dubbelfel, som icke upptäcker vid avstämningen å bokföringsavdelningen, eller ett belopp, som bokförts å felaktigt konto. Undersökning och korrigerings av uppkomna fel kunna vara av den vidlyftiga beskaffenhet att därför fordras många tjänstemäns arbete under flera dagar. Ledningen och ansvaret för arbete av denna art ställer stora krav på föreståndaren. Ytterligare vissa utom ramen för i allmänhet gällande regler och tillämpat tillvägagångssätt fallande åtgärder åligger det revisorn å revisions- och undersökningsavdelningen att vidtaga eller övervaka. Det ofta ömtåliga och besvärliga arbetet härvidlag fordrar stor noggrannhet och omdömesgillhet. Revisorn har slutligen även att föranstalta om debitering av sådana inbetalningsavgifter, som skola erläggas av kontoinnehavarna.

Styrelsen uttalar i sin nu föreliggande skrivelse, att vad sålunda anförts fortfarande äger giltighet. Arbetet å avdelningen har, enligt vad styrelsen meddelar, under år 1937 ytterligare ökat. Sålunda behandlades inom avdelningen under nämnda år 3,735 diarieförda anmärkningsärenden och 5,898 diarieförda reklamationsärenden. I september 1938 sysselsattes å avdelningen 140 personer.

Enär lönenämnden år 1937 ansett ifrågavarande befattning böra hänföras till 22 lönegraden har generalpoststyrelsen nu ånyo framhållit, att placeringen av befattningen i 21 lönegraden skett med utgångspunkt från en organisation å två skilda avdelningar, vardera med en revisor såsom föreståndare. En inplacering i 22 lönegraden av föreståndaren för de båda sammanslagna avdelningarna måste enligt styrelsen anses vara för låg med hänsyn till vikten och omfattningen av de arbetsuppgifter, som åvila honom. Enligt generalpoststyrelsens uppfattning måste det vara motiverat, att befattningen inplaceras i 24 lönegraden, varvid föreståndaren lämpligen torde böra benämnas förste revisor.

Kommunikationsverkens lönenämnd anförde i sitt utlåtande den 27 oktober 1937, att nämnden väl funnit befogat, att befattningen i fråga höjdes i grad men att nämnden ansåge sig icke kunna tillstyrka den av generalpoststyrelsen föreslagna uppflyttningen. Med hänsyn till arten av befattningshavarens arbetsuppgifter ansåge nämnden sig icke kunna för det dåvarande förorda högre placering av befattningen än i 22 lönegraden såsom förste kontrollör.

I sitt nu avgivna utlåtande åberopar lönenämnden vad sålunda anförts.

Departement-
chefen.

Enär arten och omfattningen av de föreståndaren för ifrågavarande revisions- och undersökningsavdelning åvilande arbetsuppgifterna torde motivera en uppflyttning i grad av den för honom avsedda befattningen, anser jag mig i likhet med lönenämnden kunna tillstyrka, att hans revisorsbefattning utbytes mot en förste kontrollörsbefattning i 22 lönegraden.

En ny aktuariefattning å bankavdelningen. Föreståndaren för postsparebankens bokföringsavdelning är för närvarande såsom kontrollör placerad i 20 lönegraden. I sin skrivelse den 27 augusti 1937 gjorde generalpoststyrelsen framställning om höjning av kontrollörsbefattningen i fråga till aktuariefattning och anförde till stöd härför, bland annat:

Det löpande arbetet å postsparebanken utfördes ursprungligen å två avdelningar, revisionsavdelningen, som övertog, granskade och räntesatte det från postanstalterna inkommande arbetsmaterialet, och bokföringsavdelningen, som å kontokorten bokförde insättningar och uttagningar på grundval av nyssnämnda material. Bokföringsavdelningen hade dessutom att utföra allt annat arbete, som hänförde sig till eller förutsatte tillgång till postsparebankskontona, såsom undersökningar rörande förekomna felaktigheter, granskning och ränteannotering av motböcker, mottagande av uppsägningar och expedierande av betalningsbemyndiganden, förekommande skriftväxling med motboksägare m. m. De båda avdelningarna förestodos av var sin revisor. På grund av rörelsens ökning blevo emellertid de göromål utöver bokföringen, som ålago revisorn för den ursprungliga bokföringsavdelningen, omsider av så stor omfattning att han icke lämpligen kunde svara för själva bokföringen. Ur organisatorisk synpunkt ävensom av kontrollskäl ansågs det därvid riktigast att bokföringen gjordes till en fristående avdelning, en organisationsform som även förordats av särskilda av generalpost-

styrelsen tillsatta sakkunniga för utredning angående förstärkt kontroll m. m. inom styrelsens dåvarande femte byrå. Postsparbanken organiserades därför från och med 1934 års ingång på tre avdelningar: revisionsavdelningen, som bibehölls oförändrad med den ene revisorn som föreståndare, samt vidare dels en undersökningsavdelning med den andre revisorn som chef för handläggning av undersöknings-, gransknings- med flera olika slag av ärenden, som förut tillhört bokföringsavdelningen, dels ock en ny bokföringsavdelning för själva bokföringsarbetet. Såsom föreståndare för bokföringsavdelningen anställdes en kontrollör. Någon ändring härutinnan har sedermera icke inträtt.

Föreståndaren för bokföringsavdelningen har att leda och bedriva arbetet inom avdelningen på sådant sätt, att bokföringen är verkställd så tidigt som möjligt efter det att materialet från postanstalterna inkommit till avdelningen, vilket är av stor vikt bland annat för att skydda postsparbanken mot oegentligheter med motböcker. Han ansvarar för bokföringsarbetets vederbörliga utförande ävensom för att kontokortsystemet skötes på ett ur kontrollsynpunkt och i andra hänseenden tillfredsställande sätt. Därjämte har han att utföra en hel del övriga med kontobokföringen sammanhängande göromål.

Då styrelsen år 1933 skulle föreslå lönegradsplacering för den nye föreståndaren för bokföringsavdelningen, var depressionen ännu rådande. Med hänsyn härtill blev lönegraden föreslagen — och sedermera fastställd — till den lägsta möjliga. Då det kunde befaras, att vid fortsatt lågkonjunktur postsparbanksrörelsen i sin helhet skulle nedgå, vilket givetvis komme att minska arbetet även inom bokföringen, ansågs det, att föreståndartjänsten borde placeras i en relativt låg lönegrad, som kunde bibehållas även vid eventuell minskning av rörelsen. Emellertid berördes postsparbanken icke nämnvärt av krisen och någon minskning av antalet transaktioner inträdde icke. Under den därpå följande högkonjunkturen har postsparbanksrörelsens stegring redan tidigare omförmäls, företett en oavbruten stegring.

Under erinran om vad sålunda förekommit meddelar generalpoststyrelsen i sin nu föreliggande framställning, att antalet konton i postsparbanken vid utgången av år 1937 uppgick till nära 2,400,000. Postsparbanksrörelsens stegring belyser styrelsen med följande siffror:

Transaktioner (antal och belopp)	1933	1936	1937	Ökning från 1933 till 1937
Insättningar:				
antal	2,598,374	3,137,779	3,480,273	881,899
belopp kr.	189,492,300	255,270,700	296,418,700	106,926,400
Uttagningar:				
antal	2,764,788	3,231,090	3,439,012	674,224
belopp kr.	211,145,000	248,585,700	262,604,300	51,459,300

Enligt vad styrelsen vidare meddelar komme rörelsen under år 1938, såvitt med ledning av första halvårets siffror kunde bedömas, sannolikt att utvisa en ökning i jämförelse med år 1933 om cirka 40 %.

Med hänsyn till det ansvar, som åvilar föreståndaren för bokföringsavdelningen, måste han enligt styrelsen anses vara för lågt placerad i lönegrad. Generalpoststyrelsen anser liksom vid sin tidigare framställning, att de arbetsuppgifter, som åligga föreståndaren för bankbokföringen, närmast borde hänvisa honom till placering i 22 lönegraden men, då styrelsen icke nu ifrågasätter någon höjning av de båda andra föreståndarbefattningarna å postsparbanken och föreståndaren för bokföringen icke skäligen bör sättas i högre lönegrad än dessa, har generalpoststyrelsen ansett sig fortfarande böra stanna vid att föreslå, att föreståndaren för postsparbankens bokföringsavdelning placeras i 21 lönegraden med benämning aktuarie.

Lönenämnden anförde i sitt utlåtande den 27 oktober 1937, att nämnden funne fullgoda skäl föreligga för den av generalpoststyrelsen föreslagna uppflyttningen, varför lönenämnden tillstyrkte densamma.

Vad nämnden sålunda anført åberopar lönenämnden i sitt nu avgivna utlåtande.

Departement-
chefen.

Generalpoststyrelsens förevarande förslag har icke givit mig anledning till erinran. Jag tillstyrker alltså, att för föreståndaren å postsparbankens bokföringsavdelning inrättas en aktuariefattning i 21 lönegraden.

Vid bifall härtill torde Kungl. Maj:t framdeles vilja meddela beslut om indragning av kontrollörsbefattningen.

En ny befattning såsom revisor och bokhållare å bankavdelningen. Generalpoststyrelsens förevarande förslag innefattar jämväl uppflyttning till befattning såsom revisor och bokhållare (lönegrad 21) av den kontrollörsbefattning (lönegrad 20), som är avsedd för kamrerns å bankavdelningen närmaste man. I sin skrivelse den 27 augusti 1937 anförde generalpoststyrelsen till stöd för detta förslag:

Bankavdelningens kamrer har bland annat att bereda ärenden angående medelsplaceringar, handlägga expeditioner i dylika ärenden samt övervaka inbetalningar av räntor och amorteringar ävensom att svara för postsparbankens och postgirokontorets huvudräkenskaper.

Den fortgående stegringen av postsparbankens och postgirokontorets rörelse och i nämnda rörelsegrenar inestående kapital har helt naturligt medfört en avsevärd ökning av kamrerns arbete. Detta gäller särskilt de arbetsuppgifter, som sammanhånga med medelsplaceringen. I detta hänseende har det ändrade läget på kapitalmarknaden medfört en mycket stark ökning av kamrerns arbetsböda. Medan det tidigare vid medelsplaceringarna i stort sett gällde att bland erbjudna objekt utvälja de ur säkerhets- och avkastningssynpunkt bästa, måste vid nu rådande konkurrens om fullgoda objekt ett omfattande anskaffningsarbete nedläggas för att erhålla tillfredsställande avkastning å inestående medel. Ränteinkomsterna äro av avgörande betydelse för såväl postsparbankens som postgiroverorens ekonomi. Dessa ärenden ha även under senare tid kommit att alltmera taga kamrerns tid i anspråk.

Den rent siffermässiga ökningen av utlåningen framgår av följande sammanställning:

	År 1925	År 1931	$\frac{1}{7}$ 1936— 30/6 1937	Ökning 1931— 1936/37
	milj. kr.	milj. kr.	milj. kr.	%
Fast utlåning vid årets resp. budgetårets utgång	161.7	416.9	654.3	57
Nya fasta placeringar	15.6	56.3	130.7	132

Den verkliga arbetsökningen är emellertid avsevärt större än vad som framgår av de anförda siffrorna, enär varje låneärende numera drager avsevärt mera arbete än tidigare och ofta kräver omfattande utredningar, uppgörande av alternativa förslag, amorteringsplaner och dylikt samt skriftväxling, telefonsamtal och förhandlingar med vederbörande lånsökande, förhandsbesiktningar av fastigheter m. m.

I verkligheten, fortsätter styrelsen, har kamrern numera blivit så gott som fullständigt upptagen med medelplaceringsfrågor och kan icke i samma omfattning som tidigare ägna sig åt sina övriga arbetsuppgifter. Om utlåningen i fortsättningen ökar på samma sätt som hittills och blir lika arbetskrävande som för närvarande, torde fråga komma att uppstå om en uppdelning av kamrerstjänsten. Styrelsen har emellertid ansett saken tills vidare kunna ordnas på så sätt, att kamrerns närmaste man, kontrollören, på eget ansvar övertager huvudbokföringen samt handläggning av ärenden i studielånerörelsen. Härom anför styrelsen vidare:

Den överflyttning av ansvarsfulla göromål från kamrern till hans närmaste man, som det sålunda nu blivit nödvändigt att företaga, medför helt naturligt, att åt den senare måste givas en högre tjänsteställning än den nuvarande. En höjning i lönegrad av kontrollörsbefattningen å kamrersexpeditionen skulle för övrigt vara befogad redan med de arbetsuppgifter, som nu äro förenade med tjänsten.

Efter den föreslagna omläggningen skulle nämnde tjänsteman ha till åliggande, bland annat,

att föra postsparbankens och postgiorörelsens inkomst- och utgiftsböcker jämte sammanställning däröver samt postsparbankens och postgirokontorets huvudböcker, ävensom upprätta bokslut såväl för kalenderår som budgetår (halvårsbokslut),

att föra reskontra över utlämnade lån och inköpta obligationer samt sammanställning däröver,

att handlägga ärenden rörande statens räntefria studielån samt årsvis uppgöra avräkning med statskontoret,

att årsvis uppgöra avräkning med pensionsstyrelsen och statens pensionsanstalt över inbetalade avgifter till den frivilliga pensioneringen respektive pensioneringen av vissa delägare i barnmorskornas pensionsanstalt samt

att med biträde av övrig personal å kamrersexpeditionen föra register och förfallolängd över utlämnade lån och inköpta obligationer, föra rekapitulation över depositionsbevis och certifikat, upprätta räkenskapssammandrag, rapporter, tablåer och statistiska uppgifter rörande postsparbankens och postgirots ekonomiska förhållanden, verkställa uträkning och kollationering av räntor och amorteringar samt ombestyrta avisering av till betalning förfallna belopp ävensom

att upprätta amorteringsplaner för sökta eller beviljade lån och biträda kamrern med förekommande göromål.

För utförandet av de göromål, som sålunda komma att åvila kamrerns närmaste man, fortsätter styrelsen, fordras icke blott att han har ingående bokföringstekniska kunskaper, utan han måste därjämte vara tekniskt väl insatt i alla frågor, som röra köp och försäljning av värdepapper och kapitalplaceringar överhuvud taget, samt därjämte ha förmåga att uppgöra ekonomiska kalkyler, amorteringsplaner och dylikt. Med hänsyn till arten och omfattningen av de arbetsuppgifter, som han har att utföra och det ansvar, som åvilar honom, finner styrelsen, att han icke skäligen bör vara placerad lägre än i 21 lönegraden med benämning revisor och bokhållare.

I sin nu föreliggande skrivelse framhåller styrelsen, att vad styrelsen sålunda anfört alltjämt äger giltighet, och hemställer därför ånyo, att kontrollörsbefattningen å kamrersexpeditionen utbytes mot befattning i 21 lönegraden med benämning revisor och bokhållare.

I sitt utlåtande den 27 oktober 1937 anförde *lönenämnden*, att fullgoda skäl förelåge för den av generalpoststyrelsen föreslagna förändringen, varför nämnden tillstyrkte bifall till förslaget.

Vad nämnden sålunda anfört återopas i nämndens nu avgivna utlåtande.

*Departement-
chejen.*

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, handlägger bankavdelningens kamrer bland annat de omfattande och betydelsefulla ärendena om avdelningens medelsplaceringar. På sätt generalpoststyrelsen närmare utvecklats, har nämnda arbetsuppgift såväl på grund av postsparbanks- och postgirorörelsernas egen ökning som med anledning av de på kapitalmarknaden framträdande placeringssvårigheterna numera kommit att belasta kamrern i sådan omfattning, att på hans närmaste man måste överflyttas vissa av kamrerns åligganden. Sålunda skulle till den nuvarande kontrollören överflyttas, bland annat, bokföringen och boksluten för postsparbanken och postgirorörelsen.

Med hänsyn till föreliggande omständigheter finner även jag den föreslagna ändrade arbetsfördelningen å kamrersexpeditionen motivera en uppflyttning av kontrollörsbefattningen till 21 lönegraden med benämning revisor och bokhållare, och jag vill alltså tillstyrka bifall till generalpoststyrelsens förslag.

Vid bifall härtill torde Kungl. Maj:t framdeles vilja meddela beslut om indragning av den nuvarande kontrollörsbefattningen.

Övriga av generalpoststyrelsen framställda förslag. Utöver de förslag, för vilka jag i det föregående redogjort, har generalpoststyrelsen föreslagit uppflyttning i lönegrad av några befattningar. I den mån styrelsens förslag innefattar inrättande av nya befattningar i tjänsteförteckningen har jag, såsom förut nämnts, funnit detsamma icke böra i detta sammanhang upptagas till prövning. I övrigt har styrelsen föreslagit följande uppflyttningar:

Å *första byrån*:

Föreståndaren för undervisningsanstalten, vilken är sekreterare i lönegrad 24, skulle med bibehållen benämning uppflyttas till 26 lönegraden.

Å andra byrån:

Förste postassistenten å stämpelexpeditionen skulle uppflyttas till notarie i 21 lönegraden.

Å fjärde byrån:

Å medelsrevisionen skulle inrättas en ny revisorsbefattning för en tjänsteman, som sedan den 1 januari 1938 har uppdrag att fullgöra revisorsgöromål.

Kommunikationsverkens lönenämnd har för sin del tillstyrkt förslagen beträffande föreståndaren för undervisningsanstalten och befattningen å fjärde byrån. Med avseende å förste postassistentbefattningen å andra byråns stämpelexpedition förordar lönenämnden uppflyttning av densamma till kontrollörsbefattning i 20 lönegraden, varutinnan Kungl. Maj:t äger besluta.

För min del har jag funnit mig icke kunna tillstyrka bifall till generalpoststyrelsens nu berörda förslag i vidare mån än att det är min avsikt att framdeles ånyo anmäla frågan om höjning av förenämnda förste postassistenttjänst å andra byrån till kontrollör.

*Departements-
chefen.*

I det följande kommer jag att ånyo anmäla frågan om inrättande av ytterligare överpostmästarebefattningar vid postverket.

Sammanfattning. Vid bifall till vad jag i det föregående förordat beträffande postverket skulle antalet överkontrollörstjänster ökas från 7 till 9, antalet sekreterarebefattningar i 24 lönegraden från 6 till 7, antalet förste kontrollörstjänster från 13 till 15, antalet notariebefattningar från 10 till 12 och antalet aktuariefattningar från 4 till 5. Revisorsbefattningarna skulle dels ökas med 1 för uppflyttning av kontrollören å tidningsrevisionen och dels minskas med 2 till följd av uppflyttning av föreståndarna för postgirokontorets bokföringsavdelning och revisions- och undersökningsavdelning till överkontrollör respektive förste kontrollör, varför antalet revisorsbefattningar skulle undergå en nettominskning med 1 till 5. Då vidare antalet befattningar som revisor och bokhållare skulle å ena sidan minskas med 1 genom uppflyttning av föreståndaren för medelsbokhållarekontoret till förste kontrollör och å andra sidan ökas med 1 för beredande av högre löneställning för kontrollören å bankavdelningens kamrersexpedition, skulle alltså antalet befattningar som revisor och bokhållare bibehållas oförändrat vid 2.

Vid bifall till de sålunda sammanfattade förslagen torde Kungl. Maj:t framdeles vilja meddela beslut om indragning av 5 kontrollörstjänster och 1 förste postassistenttjänst. Om den av mig i det föregående antydda förändringen av en förste postassistenttjänst till kontrollörsbefattning (å stämpelexpeditionen) kommer till stånd, skulle angivna siffror komma att ändras till 4 respektive 2.

Telegrafverket.

Såsom framgår av propositionen nr 141 till 1938 års riksdag, hade telegrafstyrelsen hemställt om inrättande av en del befattningar, beträffande vilka dåvarande departementschefen ansåg sig icke böra under pågående avlösningsrevision ifrågasätta något förslag till riksdagen. Vissa andra av styrelsen framställda förslag, i fråga om vilka departementschefen ansåg det kunna utan olägenhet anstå med ett ståndpunktstagande, föranledde icke heller någon åtgärd.

Sålunda hade styrelsen ånyo framlagt förslag om inrättande av en byrådirektörsbefattning (lönegrad 28) för föreståndaren för linjebyråns transmissionsavdelning och kabelkontor, om inrättande av en sekreterarbefattning i 24 lönegraden å samma byrås tekniska avdelningar, om höjning av huvudkassörstjänsten från 21 till 22 lönegraden, om inrättande av tre överkontrollörstjänster (lönegrad 24) för Malmö telegraf- och telefonstation samt trafikdistriktsbyråerna i Norrköping och Göteborg samt om inrättande av två förste kontrollörsbefattningar (lönegrad 22) för Stockholms telefonstations landsavdelning och rikstelefonbyråns i Stockholm kassaavdelning. Styrelsen hade därjämte återupprepat sitt förslag om införande i tjänsteförteckningen av befattningen radiokommissarie i lönegrad 15.

Enligt styrelsens förslag skulle därjämte ytterligare en byråingenjörsbefattning å provningsanstalten uppflyttas till förste byråingenjör, en överkontrollörsbefattning å linjebyråns tekniska avdelningar uppflyttas till trafikinspektör (lönegrad 26), en byråingenjörstjänst inrättas för radiobyråns telegraftekniska avdelning, två sekreteraretjänster i 24 lönegraden (å juridiska och administrativa avdelningen samt å linjebyrån) uppflyttas till 26 lönegraden, en kontrollörstjänst å linjedistriktsbyrån i Gävle uppflyttas till förste kontrollör och samma uppflyttning ske beträffande en befattning å byrån i Göteborg, kontrollören å telefonstationen i Norrköping uppflyttas till förste kontrollör och förste kontrollören å riksavdelningen vid Göteborgs telefonstation uppflyttas till överkontrollör.

Telegrafstyrelsens framställning om uppflyttning av byråingenjörsbefattningen å provningsanstalten har sedermera tillgodosetts på så sätt, att Kungl. Maj:t genom beslut den 16 september 1938 medgivit, att en vakant verkstadsingenjörstjänst vid telegrafverket finge utbytas mot en förste byråingenjörstjänst, i samband varmed antalet av sistnämnda båda befattningar fastställdes till 2 respektive 7.

Telegrafstyrelsen har nu i skrivelse den 22 oktober 1938 gjort framställning om inrättande av vissa befattningar vid telegrafverket och därvid återkommit till förutnämnda förslag, i den mån de icke vunnit bifall, och i övrigt framlagt ytterligare en del förslag.

Utlåtande över framställningen har avgivits av kommunikationsverkens lönenämnd den 6 december 1938.

En ny byrådirektörstjänst å linjebyrån. Till en början återkommer telegrafstyrelsen till sitt alltsedan år 1936 framförda förslag om uppflyttning av förste byråingenjören (27 lönegraden) å linjebyråns transmissionsavdelning och kabelkontor till byrådirektör i 28 lönegraden. I sin skrivelse den 19 september 1936 anförde telegrafstyrelsen härom:

Alltsedan år 1921 pågår ett intensivt arbete med rationalisering av det svenska telefon- och telegrafnätet, innefattande kablifiering av huvudstråken och ett ökat utnyttjande av befintliga blankledningar bland annat genom bärvågstelefon.

Övergången från blankledning till kabel — som numera ägt rum beträffande en mycket betydande del av det svenska riksnätet — medför en avsevärd besparing i lednings- och framför allt underhållskostnad. Denna övergång liksom införandet av bärvågstelefon, varigenom blanka ledningar utnyttjas för flera samtidiga telefonsamtal, har emellertid kunnat ske endast genom införandet av komplicerade tekniska anordningar, telefonöverdrag etc., för vilkas planering och underhåll krävas avsevärd teknisk sakkunskap och en alltmåra sorgfälligt övervakning av driften.

Detta arbete jämte ansvaret för rikskabelnätets och överdragsstationernas tekniska utrustning, utveckling och underhåll handhaves av en särskild avdelning å styrelsens linjebyrå, transmissionsavdelningen, vilken förestås av en förste byråingenjör. Avdelningens övriga tekniska personal utgöres av en linjeingenjör, en avdelningsingenjör och sex ingenjörssassistenter, samtliga de sistnämnda civilingenjörer, varjämte å densamma tjänstgöra befattningshavare med lägre teknisk utbildning samt kontorspersonal.

I avdelningens arbetsuppgifter ingå även detaljplanering av riks- och telegrafledningar samt programledningar för rundradio liksom också de internationella förbindelsernas anordnande och tekniska övervakning. Särskilt långdistanstelefonförbindelserna innefatta komplicerade tekniska problem. Utvecklingen å såväl sistnämnda område — vilken avdelningens föreståndare måste noga följa jämväl beträffande främmande länder och vilken utveckling fortfarande är stadd i rask frammarsch — som ock å övriga arbetsområden inom avdelningen har i hög grad ökat nämnde föreståndares arbetsbörda och ansvar.

Till belysande av arbetets omfattning lämnade styrelsen följande uppgifter rörande rikskabelanläggningarna, vilka uppgifter här kompletterats för åren 1936 och 1937 ur styrelsens senare framställningar:

	Vid slutet av år				
	1925	1930	1935	1936	1937
Total längd stamlinjekabel i drift . . . km	760	1,450	2,594	3,110	3,500
Total längd av telefonförbindelser i stamkabelnätet km	41,600	113,380	297,900	350,000	415,000
Total längd av telegrafförbindelser i stamkabelnätet km	8,740	18,310	47,350	48,590	51,360
Bärvågsförbindelser i drift km	550	12,240	13,910	14,600	14,600
Antal överdragsstationer	11	21	31	34	37
Antal telefonöverdrag	435	1,167	2,890	3,500	4,000

I anslutning till de lämnade uppgifterna anförde telegrafstyrelsen vidare:

Av uppgifterna framgår att arbetet å transmissionsavdelningen ökat avsevärt. Jämsides med denna kvantitativa stegring av arbetsuppgifterna hava, på grund av den oerhörda tekniska utvecklingen, de åligganden, som åvila avdelningens föreståndare, blivit alltmera komplicerade och svårskötta.

Med hänsyn till det maktpåliggande och omfattande arbete, som sålunda åvilar honom, finner styrelsen det nödvändigt, att åt honom beredes en tjänsteställning, som bättre skulle svara mot hans krävande arbete. Styrelsen föreslår därför, att befattningen såsom föreståndare för linjebyråns transmissionsavdelning likställas med befattningarna såsom föreståndare för linjebyråns konstruktions- och stationsavdelningar och alltså höjes från förste byråingenjör i 27 lönegraden till byrådirektör i 28 lönegraden.

Den förste byråingenjörstjänst, fortsatte styrelsen, som vid bifall till detta förslag skulle bli ledig, bleve erforderlig för beredande av befordran av den å avdelningen tjänstgörande linjeingenjören, som hade att närmast under avdelningens föreståndare utöva tillsyn över det arbetsområde å avdelningen, som omfattade underhåll och övervakning av driftfärdiga anläggningar. Därefter ledigblivande linjeingenjörstjänst, vilken tidigare varit tilldelad ett av linjedistriktet men sedan flera år måst disponeras för transmissionsavdelningen, kunde icke heller indragas, enär den borde återbördas till distriktens linjeavdelningar för att därstädes bereda befordran av en högskolebildad ingenjörsassistent, vilken såsom t. f. sektionsföreståndare bestritt göromål, vilka ankomme på innehavare av linjeingenjörstjänst.

I sina senare framställningar i ämnet har telegrafstyrelsen framhållit, att utvecklingen på ifrågavarande befattningshavares arbetsområde ytterligare stärkt skälen för styrelsens hemställan. Beträffande bibehållandet av den vid inrättandet av byrådirektörstjänsten ledigblivande förste byråingenjörsbefattningen anför styrelsen i sin skrivelse den 22 oktober 1938 ytterligare:

Till ifrågavarande befattningshavares arbetsområde är att hänföra, bland annat, den tekniska ledningen av driften på för närvarande ett 35-tal överdragsstationer med sammanlagt omkring 4,000 överdrag, utfärdande av härför erforderliga instruktioner och direkt kontroll av samtliga övervakningsmätningar m. m. Till belysande av omfattningen av sistberörda arbetsuppgifter må nämnas, att däri ingår övervakningen av de längsta och viktigaste med överdrag försedda och till ett antal av omkring 1,500 uppgående telefon- och telegrafförbindelser. Till transmissionsavdelningen inkomma därvid årligen omkring 18,000 mät rapporter av olika slag. Dessa rapporter genomgås å avdelningen, och det åligger förenämnde befattningshavare att träffa av sagda rapporter betingade tekniska dispositioner. Med hänsyn därtill att avdelningens föreståndare tillika är chef för telegrafverkets omfattande rikskabelarbeten och i denna egenskap, särskilt under den tid dessa arbeten pågå i full utsträckning, nödgas i stor omfattning företaga tjänsteresor, måste ifrågavarande befattningshavare tjänstgöra såsom ställföreträdare för avdelningsföreståndaren. Vidare må här framhållas, att nu ifrågavarande arbetsområde är av alldeles speciell art och att på grund därav måste av vederbörande befattningshavare krävas särskilda kunskaper, vilka kunna förvärfvas

endast genom ingående teoretiska specialstudier och mångårig tjänstgöring å arbetsområdet. Slutligen må även nämnas, att innehavaren av befattningen i fråga har att planlägga och förestå arbetet med utbildning av den ständigt ökade personalen å överdragsstationerna.

De arbetsuppgifter, som sålunda åvila ifrågavarande befattningshavare, anför styrelsen vidare, äro synnerligen omfattande och ansvarsfulla. Det är enligt styrelsen därför av största vikt för telegrafverket att kunna för utförandet av sagda göromål erhålla och till båtнад för kontinuiteten i desamma bestridande bibehålla därför väl kvalificerad och lämplig tjänsteman. Emellertid har den befattningshavare, som sedan flera år bestritt förevarande arbetsuppgifter, under år 1937 erhållit en ledigbliven tjänst i förste byråingenjörs tjänstegrad å förvaltnings- och byggnadsavdelningen inom styrelsens linjebyrå. Med hänsyn till beskaffenheten av förberörda göromål å transmissionsavdelningen har dock, fortsätter styrelsen, i brist på annan å arbetsområdet kunnig och för ändamålet lämplig tjänsteman den till berörda förste byråingenjörstjänst å förvaltnings- och byggnadsavdelningen utnämnde tjänstemannen tills vidare måst bibehållas vid sin placering å transmissionsavdelningen. De till förste byråingenjörstjänsten å förvaltnings- och byggnadsavdelningen hörande göromålen ha i sin tur bestritts av en tidvis från distrikten inkallad förste linjeingenjör med biträde av en yngre ingenjör. Detta provisorium kan enligt styrelsen icke utan förfång för arbetet å förvaltnings- och byggnadsavdelningen under längre tid fort fara.

Vid anförda förhållanden och då ett permanent och oundgängligt behov av en förste byråingenjörstjänst å styrelsens linjebyrås transmissionsavdelning föreligger, föreslår styrelsen, att den ifrågavarande befattningen bibehålles. Vid bifall till detta och styrelsens förslag rörande inrättande av en byrådirektörsbefattning å styrelsens linjebyrås transmissionsavdelning skulle antalet förste byråingenjörstjänster bibehållas oförändrat och således fortfarande utgöra 7.

I sitt den 27 november 1936 avgivna utlåtande över förstnämnda framställning anförde *kommunikationsverkens lönenämnd* beträffande byrådirektörstjänsten:

Transmissionsavdelningens uppgifter hänföra sig till olika slag av tekniska anordningar för ljud- och teckenöverföring och fördela sig på två i huvudsak skilda arbetsområden. Det ena av dessa omfattar planerandet av nya anläggningar och därmed sammanhängande utvecklingsarbete ävensom samarbete med främmande länders telegraf- och telefonförvaltningar i fråga om de internationella förbindelsernas anordnande. Till det andra av de nämnda arbetsområdena hör underhåll samt teknisk övervakning och tillsyn av driften å färdiga anläggningar. I nära samband med transmissionsavdelningen står kabelkontoret. Detta handhar utläggandet av stamlinjekablarna samt anläggning av överdrags- och ändstationer i anslutning till stamlinjekablarna. Den tekniska planeringen av kabelkontorets arbeten utföres av transmissionsavdelningen, som, efter det anläggningarna färdigställts genom kabelkontorets försorg, övertager den tekniska övervakningen av driften å de färdiga anläggningarna. Föreståndaren för transmissionsavdelningen är även chef för kabelkontoret. Uppgiften att leda arbetet på här ifrågavarande

de områden förutsätter givetvis en grundlig tekniskt-vetenskaplig utbildning samt långvarig erfarenhet och kan i fråga om betydelse jämföras med befattningarna som föreståndare för de båda övriga större tekniska avdelningarna inom linjebyrån, nämligen konstruktions- och stationsavdelningarna. Dessa befattningshavare äro byrådirektörer (28 lönegraden).

Med hänsyn till anförda förhållanden tillstyrkte lönenämnden telegrafstyrelsens förslag om höjning av befattningen som föreståndare för transmissionsavdelningen till byrådirektör.

Beträffande den ifrågasatta uppflyttningen av den å transmissionsavdelningen placerade linjeingenjörstjänsten till förste byråingenjörsbefattning anförde lönenämnden i berörda utlåtande:

Den ifrågavarande befattningshavaren handlade bland annat de viktigaste av de göromål, som sammanhänge med den tekniska ledningen av och kontrollen över driften på de färdiga anläggningarna, däribland samtliga överdragsstationer. Det ålåg honom bland annat att förestå utbildningen av den ständigt ökade personalen vid överdragsstationerna, för vilket ändamål han utarbetade erforderliga läroböcker. Då transmissionsavdelningens föreståndare, som tillika vore chef för kabelkontoret, företog långvariga och ofta återkommande tjänsteresor, särskilt den tid av omkring 6 månader årligen, då de omfattande rikskabelarbetena påginge i full utsträckning, nödgades han överlåta ledningen av och ansvaret för arbetet å transmissionsavdelningen på sin närmaste man och ställföreträdare, den å avdelningen placerade linjeingenjören.

Med hänsyn till de uppgifter, som sålunda åvilade befattningshavaren, fann lönenämnden intet vara att erinra mot att hans befattning i överensstämmelse med telegrafstyrelsens förslag höjdes till förste byråingenjör.

Även i sitt utlåtande den 21 december 1937 över telegrafstyrelsens motsvarande framställning av år 1937 tillstyrkte lönenämnden förslaget angående de här ifrågavarande tjänsterna.

I sitt utlåtande den 6 december 1938 erinrar lönenämnden om sina sålunda gjorda uttalanden och anför i anslutning därtill, att nämnden, som vid den förnyade prövningen av förevarande spörsmål icke funnit anledning till ändrat ställningstagande, ånyo tillstyrker bifall till telegrafstyrelsens hemställan i denna del.

*Departement-
chefen.*

Vad till en början beträffar den av telegrafstyrelsen föreslagna byrådirektörstjänsten vill jag, med hänsyn såväl till utvecklingen av arbetet inom transmissionsavdelningen och kabelkontoret som till den löneställning, som givits andra avdelningsföreståndare å linjebyrån, icke motsätta mig bifall till styrelsens framställning. Jag tillstyrker alltså, att en ny byrådirektörsbefattning inrättas.

Såsom av den förut lämnade redogörelsen framgår, har den i samband med nyssnämnda uppflyttning stående frågan om bibehållande av avdelningsföreståndarens nuvarande förste byråingenjörsbefattning numera i viss mån kommit i annat läge än då telegrafstyrelsen åren 1936 och 1937 gjorde sina framställningar. Den från ett distrikt till transmissionsavdelningen överflyttade linjeingenjör, som tidigare var avdelningsföreståndarens närmaste

man, har numera befordrats till förste byråingenjör å byråns förvaltnings- och byggnadsavdelning men måst bibehållas å transmissionsavdelningen. Hans arbetsuppgifter å den andra avdelningen ha därvid fått övertagas av en tidvis inkallad förste linjeingenjör med biträde av en yngre ingenjör.

Med hänsyn till sålunda föreliggande förhållanden anser jag mig i likhet med lönenämnden böra biträda telegrafstyrelsens förslag, att den genom byrådirektörsbefattningens inrättande ledigblivande förste byråingenjörstjänsten får bibehållas.

Fyra nya linjeingenjörsbefattningar. Såsom förut meddelats, begärde telegrafstyrelsen i sin skrivelse den 3 december 1937 inrättande av linjeingenjörsbefattningar (26 lönegraden) för föreståndarna för Norrköpings och Gävle linjesektioner. I Norrköping är linjedirektören å tredje distriktet även sektionsföreståndare, och i Gävle förestås sektionen sedan ett par år av en ingenjörsassistent (20 lönegraden) med förordnande att fullgöra göromål, som ankomma på linjeingenjör. Beträffande de sålunda begärda befattningarna anförde telegrafstyrelsen i sin nyssnämnda skrivelse:

Å tredje linjedistriktet har Norrköpings sektion hittills föreståtts av linjedirektören inom distriktet. På grund av den tekniska nydaning, som kännetecknat telegrafverkets utveckling under senare år, har linjedirektörernas arbetsbörda avsevärt ökat. Det är därför nödvändigt, att linjedirektören i Norrköping liksom samtliga övriga linjedirektörer får odelat ägna sig åt den ledande och inspekterande verksamhet, som bör utövas av honom, och att han befrias från det tidsödande detaljarbete, som med nödvändighet blir förbundet med den direkta skötseln av en linjesektion. Styrelsen anser därför, att ovannämnda sektion bör organiseras som övriga linjesektioner inom distriktet, och som föreståndare erhålla en linjeingenjör (26 lönegraden).

Å femte distriktet har Gävle sektion tidigare föreståtts av förste linjeingenjören å linjedistriktsbyrån å nämnda ort. Då emellertid denne befattningshavare är linjedirektörens närmaste man och ställföreträdare, taga de honom i denna hans egenskap åvilande arbetsuppgifterna numera helt hans tid i anspråk. Skötseln av nyssnämnda sektion har därför sedan ett par år tillbaka helt måst överlåtas på en ingenjörsassistent, vilken på grund av det omfattande och ansvarsfulla arbete, som sålunda ankommer på honom, numera innehar styrelsens uppdrag att bestrida göromål som linjeingenjör. Styrelsen anser nu nödvändigt, att för föreståndaren för sektionen inrättas en linjeingenjörsbefattning (26 lönegraden).

Styrelsen, som anser att ytterligare uppskov med inrättandet av de föreslagna linjeingenjörsbefattningarna icke bör äga rum, hemställer nu ånyo, att två linjeingenjörsbefattningar inrättas, den ena åt föreståndaren för Norrköpings sektion och den andra åt föreståndaren för Gävle sektion.

Lönenämnden tillstyrkte i sitt utlåtande den 21 december 1937 inrättandet av de båda för Norrköpings respektive Gävle sektioner avsedda tjänsterna, under framhållande att desamma vore erforderliga för genomförande beträffande ledningen av dessa båda sektioner av samma organisation, som gällde för samtliga linjesektioner i övrigt. I överensstämmelse härmed har

nämnden i sitt nu avgivna utlåtande ånyo tillstyrkt bifall till telegrafstyrelsens framställning i denna del.

I sin nu förevarande skrivelse föreslår telegrafstyrelsen vidare inrättande av en linjeingenjörsbefattning för den ingenjör, som tjänstgör närmast under förståndaren för Göteborgs stadssektion. Denne föreståndare är förste linjeingenjör (27 lönegraden), och hans närmaste man är placerad i 20 lönegraden såsom ingenjörsassistent. Till stöd för detta förslag anför telegrafstyrelsen:

Såsom föreståndare för Göteborgs stadssektion har alltsedan den 1 juli 1920 tjänstgjort en befattningshavare i förste linjeingenjörs tjänstegrad. Arbetsuppgifterna å denna sektion omfatta samtliga linjer, nät och apparater inom Göteborgs stad med omnejd samt linjer, nät, apparater och stationer inom Alingsås' stad med omnejd. Till följd av under årens lopp inträdd ökning av arbetsuppgifterna har såsom biträde till sektionsföreståndaren alltsedan den 1 maj 1929 å sektionen varit placerad en biträdande ingenjör med högre teknisk utbildning, vilken från och med den 1 april 1935 innehar ingenjörsassistents tjänstegrad (20 lönegraden). På grund av den alltjämt fortgående ökningen av arbetsuppgifterna har, i syfte att bereda nödvändig lindring i sektionsföreståndarens arbetsbörda, från den 1 juli 1937 måst genomföras en omorganisation av sektionen, varigenom felbyrån (undersökningen), överdragsstationen med riks- och landskablar, apparatuppsättningen och apparatflyttningarna inom Göteborgs stad, linjeväljar- och växelbordsanläggningarna samt de automatiska lands- och abonnentväxlarna kommit att ligga direkt under ledning av förenämnde ingenjörsassistent. Dessutom åligger det numera denne befattningshavare att mera självständigt planlägga och utföra å sektionen förekommande landskabelarbeten. Till belysande av arbetets omfattning må framhållas, att vid årsskiftet 1937—1938 antalet stationer inom sektionen uppgick till 91 samt antalet apparater, vilkas felavhjälpning och underhåll felbyrån har att ombesörja, till 65,928. Inom sektionen fanns vid samma tidpunkt 334 linjeväljaranläggningar, 223 manuella abonnerade växelbordsanläggningar samt 27 automatiska abonnentväxlar. Under år 1938 hava ytterligare 10 automatiska abonnentväxlar inkopplats för trafik. Slutligen må jämväl framhållas, att särskilt i Göteborg med hänsyn till stadens storlek mera invecklade apparatsystem såsom abonnentväxelbordsanläggningar av olika slag och linjeväljarsystem förekomma i proportionsvis betydligt större omfattning än i det övriga Sverige, givetvis dock med undantag för Stockholm.

Med hänsyn till mängden och arten av de göromål, som sålunda åligga förenämnde biträdande befattningshavare å Göteborgs stadssektion, anser styrelsen, att han bör erhålla linjeingenjörs tjänsteställning, och styrelsen föreslår därför, att för honom inrättas en linjeingenjörsbefattning (26 lönegraden).

Lönenämnden har om detta förslag anført:

Såsom framgår av styrelsens skrivelse, har ifrågavarande befattningshavare den direkta ledningen av Göteborgs felbyrå och överdragsstation ävensom ansvaret för uppsättning, flyttning och underhåll av apparater, linjeväljar- och växelbordsanläggningar samt automatiska lands- och abonnentväxlar inom sektionen. Han har därjämte att mera självständigt planlägga

och utföra å sektionen förekommande landskabelarbeten. Närmaste motsvarighet till Göteborgs stadssektion är Stockholms stadssektion. En jämförelse mellan dessa båda sektioner visar, att antalet telefonapparater utgör vid Stockholms stadssektion 186,095 stycken och vid Göteborgs stadssektion 65,928 stycken, antalet linjeväljareanläggningar 917 respektive 334 stycken, antalet manuella växlar 1,200 respektive 223 stycken samt antalet automatiska abonnentväxlar 125 respektive 37 stycken. Stockholms stadssektion är sålunda avsevärt större än Göteborgs beträffande nu anförda faktorer, vilka jämte vissa andra kunna tjäna som mätare för omfattningen och svårighetsgraden av de arbetsuppgifter, som åvila den vid sektionerna anställda ingenjörspersonalen. Denna utgöres vid Göteborgs stadssektion av föreståndaren, en förste linjeingenjör, och den här ifrågavarande ingenjörsassistenten. För det motsvarande arbetsområdet vid Stockholms stadssektion disponeras två förste linjeingenjörer, två linjeingenjörer och sex ingenjörsassistenten, av vilka en förste linjeingenjör med biträde av två ingenjörsassistenten omhänderhar den från Stockholms stadssektion utbrutna felbyrån, under det att återstående arbetsuppgifter vid Stockholms stadssektion handläggas utav den andre av de båda förste linjeingenjörerna såsom föreståndare med biträde av de två linjeingenjörerna och fyra ingenjörsassistenten. Arbetsuppgifterna å Stockholms stadssektion, vilka sålunda äro uppdelade på tio ingenjörer, omfatta anläggningar och apparater inom Stockholms stad, medan under Göteborgs stadssektion lyder utom själva staden Göteborg även dess omnejd samt staden Alingsås med omnejd. Arbetsstyrkan vid Göteborgs stadssektion utgör omkring 550 man. Till jämförelse kan nämnas, att arbetsstyrkan vid Stockholms stadssektion med frånräknande av felbyrån, vilken, såsom ovan nämnts, står under ledning av en särskild förste linjeingenjör, uppgår till ungefär 350 man. Av vad sålunda anförts och av de upplysningar i övrigt, som lönenämnden inhämtat rörande den här ifrågavarande ingenjörsbefattningen vid Göteborgs stadssektion, framgår, att densamma med hänsyn till arten och omfattningen av de därmed förenade arbetsuppgifterna är i stort sett jämförlig med de närmast motsvarande ingenjörsbefattningarna vid Stockholms stadssektion.

Lönenämnden vill på grund av det anförda icke framställa någon erinran mot den föreslagna uppflyttningen av den ifrågavarande ingenjörsassistentstjänsten vid Göteborgs stadssektion.

Vidare hemställer telegrafstyrelsen om inrättande av en linjeingenjörstjänst för tredje distriktet för den tekniska ledningen och övervakningen av de automatiska telefonstationernas uppförande och underhåll. Styrelsen anför till stöd härför:

Inom tredje linjedistriktet finnas nu 13 i drift tagna och 33 under byggnad varande automatiska landsväxlar, medan antalet installerade automatiska abonnentväxlar uppgå till 28 och antalet därutöver beställda dylika växlar till 18. Därjämte har under år 1938 telefonstationen i Örebro omlagts till automatisk växling, och arbeten pågå för automatisering av telefonstationerna i Norrköping, Södertälje och Tranås. Genom denna automatisering har inom tredje linjedistriktet uppstått ett numera oavvisligt behov att för den tekniska ledningen av de nya stationernas uppförande och underhåll kunna disponera en i hithörande frågor kunnig tjänsteman med högre teknisk ut-

bildning, vilken under linjedirektören kan handlägga ärendena rörande såväl städernas som landsbygdens automatiska telefonanläggningar. Styrelsen tillåter sig erinra om att en motsvarande befattning som den nu ifrågasatta inrättats år 1936 å första, år 1937 å andra och år 1938 å femte linjedistriktet.

Styrelsen föreslår alltså, att en befattning i linjeingenjörs tjänstegrad (26 lönegraden) inrättas för ifrågavarande ändamål.

Lönenämnden har i sitt utlåtande, under erinran om att nämnden tidigare förordat inrättandet av de vid första, andra och femte distriktet redan befintliga befattningarna för ifrågavarande ändamål, förklarat sig icke hava något att erinra mot bifall även till det nu föreliggande förslaget.

Slutligen hemställer telegrafstyrelsen om en linjeingenjörsbefattning för föreståndaren för *Motala rundradiostation* och anför härom:

Såsom föreståndare för *Motala rundradiostation* tjänstgör en högskoleutbildad ingenjör med för närvarande ingenjörsassistentens tjänstegrad (20 lönegraden).

Rundradiostationen i Motala är den största i Sverige med en antenneffekt på 150 kilowatt. Förutom huvudsändaren omfattar anläggningen även en 30-kilowattsändare samt en 12-kilowatt kortvågssändare. Den senare sändaren, som installerats år 1938, är huvudsakligen avsedd för rundradiosändning till svenskar i utlandet, speciellt Amerika, för vilket land särskilt arrangerade program utsändas på kortvåg. Under tider, då kortvågssändaren ej är upptagen för rundradiosändningar, användes den i stor utsträckning för telegramtrafik med utlandet. Utökning av stationen för detta senare ändamål är förestående.

Självfallet måste av föreståndaren för denna station fordras, att han besitter förmågan att leda och ordna denna viktiga stations drift på ett tillfredsställande sätt, ävensom att han besitter den högre teoretiska utbildning, som erfordras för riktig tillsyn och skötsel av de tekniskt sett högvärdiga anläggningarna, som jämväl representera betydande materiella värden. Styrelsen vill tillika framhålla, att den nuvarande föreståndaren för *Motala rundradiostation* utför omfattande undersökningar å stationen för radiobyråns räkning för utrönande av olika materiels och apparaters lämplighet dels för användning vid sändarstationer av hög effekt, dels inom högfrekvenstekniken i allmänhet. Dessa undersökningar komma alltjämt att bli nödvändiga för radionätets vidare utbyggnad och härför kräves en kvalificerad ingenjör med goda kunskaper inom högfrekvensteknikens område.

Med hänsyn till det krävande och ansvarsfulla arbete, som åvilar berörda befattningshavare, har styrelsen ansett skäligt, att han erhåller linjeingenjörs tjänsteställning (26 lönegraden).

Styrelsen meddelar slutligen, att de vid bifall till styrelsens förslag ledigblivande ingenjörsassistenttjänsterna icke kunna indragas utan erfordras för beredande av rättidig befordran åt icke-ordinarie ingenjörspersonal.

Lönenämnden framhåller i sitt utlåtande, att såväl Varberg som Spånga radiostationer förestås av befattningshavare i linjeingenjörs tjänsteställning.

Lönenämnden har icke velat motsätta sig, att föreståndarbefattningen även vid Motala rundradiostation, som är den största och i avseende å den tekniska utrustningen den modernaste i landet, placeras i nämnda av telegrafstyrelsen föreslagna tjänsteställning, helst som den ifrågavarande befattningshavaren förutom de med föreståndarskapet förenade göromålen även utför betydelsefulla undersökningar för radiobyråns räkning.

Vad beträffar den av telegrafstyrelsen begärda linjeingenjörsbefattningen vid tredje linjedistriktets automatiseringsarbeten synes det mig kunna anstå med inrättandet av en högre befattning för detta ändamål.

Telegrafstyrelsens förslag om inrättande av linjeingenjörstjänster för föreståndarna för Norrköpings och Gävle sektioner samt för Göteborgs stadssektion och Motala rundradiostation hava icke givit mig anledning till erinran.

I enlighet med det anförda tillstyrker jag inrättande av fyra nya linjeingenjörstjänster i 26 lönegraden.

En ny sekreterarebefattning i 24 lönegraden å radiobyrån. Telegrafstyrelsen återkommer i sin förevarande skrivelse till sitt tidigare förslag om inrättande av en byråingenjörsbefattning för radiobyråns telegrafavdelning. Styrelsen erinrar om att styrelsen i skrivelse den 3 december 1937 härom anförde:

För att uppgöra och framlägga förslag till planerade telegrafstationsinredningar samt till för telegraftrafiken erforderliga apparater och ledningar ävensom att leda och övervaka utförandet av härför behövliga arbeten erfordras en tjänsteman, som äger ingående kännedom om såväl modern telegrafteknik som trafikfrågor. Han måste dessutom äga förmåga att i berörda ärenden förhandla med trafik- och stationsbefäl ävensom med utländska telegrafafförvaltningar.

De senaste årens genomgripande tekniska utveckling på telegrafområdet har gjort, att de till ifrågavarande befattningshavare hörande arbetsuppgifterna blivit alltmera omfattande och ansvarsfulla. Styrelsen vill sålunda erinra om det utbyte av de gamla morseapparaterna mot mera arbetsbesparande moderna telegrafapparater (teletype och teleprinter), som hittills ägt rum vid en stor del av landets telegrafstationer och som fortfarande pågår, om de moderna transportanordningar, som utförts å Stockholms och Malmö telegrafstationer och som haft till syfte bland annat att nedbringa telegrammens befordringstider m. m.

På vissa håll i utlandet ha på senare åren utbyggts särskilda telegrafnät, anordnade för direkt telegrafering abonnenter emellan medelst fjärrskriftsapparater. Utvecklingen synes gå i den riktningen, att dessa förbindelser utsträckas till trafik mellan olika länder. Så har redan skett i Danmark, England, Holland, Schweiz och Tyskland. Krav på upprättandet av dylika förbindelser i Sverige har redan framkommit, varför frågan måste upptagas till behandling även här. Det är således nödvändigt, att ifrågavarande tjänsteman även följer utvecklingen på detta område för att kunna förbereda hit hörande frågor för Sveriges del.

Med hänsyn till det krävande och ansvarsfulla arbete, som åvilar berörda befattningshavare, har styrelsen ansett skäligt, att han erhåller byråingenjörs tjänsteställning (26 lönegraden).

Departements-
chefen.

Under erinran om att ifrågavarande arbetsuppgifter sedan en följd av år fullgjorts av en från trafikbyrån överflyttad sekreterare i 24 lönegraden, vilkens befattning uppehållits å förordnande, samt att lönenämnden i utlåtande den 21 december 1937 förordat inrättande av en sådan befattning för ifrågavarande ändamål, framhåller styrelsen i sin nu förevarande skrivelse, att utvecklingen av arbetsuppgifterna i fråga tydligt visat, att behovet av befattningen är ofrånkomligt. De krav, som ställas på innehavaren av befattningen, hava enligt styrelsen under det senast förflutna året ytterligare skärpts. På grund härav föreslår styrelsen ånyo inrättande av en byråingenjörstjänst i 26 lönegraden.

I förenämnda utlåtande den 21 december 1937 anförde *kommunikationsverkens lönenämnd*:

Enligt vad lönenämnden erfarit, är det även för framtiden oundgängligt att å radiobyrån disponera en befattningshavare för handläggning av de ovan nämnda göromålen. Å andra sidan är det förenat med avsevärda olägenheter att fortfarande endast på förordnande uppehålla den ifrågavarande sekreterartjänsten å trafikbyrån. Det lär där för vara ofrånkomligt att för den omhandlade befattningshavaren nyinrätta en tjänst på radiobyrån, varigenom sekreterartjänsten på trafikbyrån frigöres. Med hänsyn till att befattningshavaren i fråga för närvarande innehar sekreterartjänst i 24 lönegraden och då försiktigheten bjuder att ännu någon tid avvakta utvecklingen av hans arbetsuppgifter på radiobyrån, finner lönenämnden naturligtast, att den erforderliga nya tjänsten tillsvidare placeras i 24 lönegraden. Lönenämnden får sålunda föreslå, att en ny sekreterartjänst i 24 lönegraden inrättas å radiobyrån för här ifrågavarande ändamål.

I sitt nu avgivna utlåtande har lönenämnden förklarat sig icke hava funnit anledning frågå sin sålunda uttalade mening.

*Departements-
chefen.*

Då förberörda arbetsuppgifter å radiobyråns telegrafavdelning sedan länge befunnits påkalla en särskild befattningshavare och då den härför disponerade sekreterarebefattningen å trafikbyrån icke utan olägenheter kan avvaras å sistnämnda byrå, anser jag mig böra tillstyrka inrättande av en ny befattning för ifrågavarande ändamål. I anslutning till vad lönenämnden anført vill jag förorda, att befattningen placeras i 24 lönegraden såsom sekreterare.

En ny sekreterarebefattning i 24 lönegraden å linjebyrån. I skrivelse den 19 september 1936 hemställde telegrafstyrelsen om inrättande av, bland annat, en ny sekreterarebefattning i 24 lönegraden för linjebyråns tekniska avdelningar, omfattande transmissions-, konstruktions- och stationsavdelningarna samt provningsanstalten. Härom anförde styrelsen:

Enligt den sedan november månad år 1933 tillämpade organisationen av styrelsens linjebyrå skall en förste byrådirektör utöva självständig ledning av

det tekniskt-vetenskapliga arbetet inom byrån och i samband därmed förestå linjebyråns tekniska avdelningar och handlägga till dessa hörande ärenden.

Förutom de tekniska arbetsuppgifterna, för vilkas utförande finnas anställda tekniskt utbildade befattningshavare, förekommer å ifrågavarande avdelningar av linjebyrån en mångfald ärenden av administrativ natur. Dessa ärenden innefatta bl. a. uppsättande av skrivelser i de av förste byrådirektören handlagda och föredragna ärendena, uppsättande av förslag till kontrakt och protokoll rörande automatiska telefonstationsanläggningar och automatiska abonnentväxelanläggningar m. m., uppsättande av skrivelser i tekniska ärenden till utländska telegraf- och telefonförvaltningar och internationella rådgivande telefonkommittén — vilken sistnämnda grupp av ärenden förutsätter goda kunskaper i främmande språk — uppgörande av förslag till kontrakt med telegrafverkets tjänstemän rörande av dessa till telegrafverket överlåtna uppfinningar samt åliggande att i övrigt svara för att de till förste byrådirektörens arbetsområde hörande kansligöromålen bliva i behörig ordning utförda.

För dessa arbetsuppgifter har, alltsedan den med inrättandet av förste byrådirektörstjänsten förbundna organisationen trädde i kraft, ett provisorium vidtagits på sådant sätt, att de ålagts en från linjebyrån temporärt överflyttad notarie, vars tjänst i sin tur uppehållits genom vikariat.

Förhållandena å detta område måste emellertid, sedan fördelningen av göromålen mellan linjebyråns skilda avdelningar nu stabiliserats, ordnas mera definitivt, och detta synes böra ske genom att å linjebyråns tekniska avdelningar inrättas en ny sekreterartjänst. Med hänsyn till göromålens art synes denna tjänst kunna tills vidare placeras i 24:e lönegraden.

Enär styrelsens förslag icke vann bifall, återkom styrelsen till detsamma i skrivelse den 3 december 1937 och anförde då ytterligare:

Nyssberörda arbetsuppgifter ha i samband med den allmänna rastlösa utvecklingen inom telegrafverkets arbetsområden visat en, alltsedan nuvarande organisation av linjebyråns tekniska avdelningar började tillämpas, stadigt fortgående stegring såväl kvalitativt som kvantitativt. Detta gäller icke minst beträffande den tid, som förflutit sedan styrelsens framställning år 1936 ingavs, och de motiv, som förestavade denna framställning, ha härigenom än ytterligare vunnit i styrka. Ett klart behov av ifrågavarande tjänst föreligger alltså, och styrelsen finner det angeläget, att densamma snarast möjligt blir disponibel.

Under erinran om vad sålunda anförts och med framhållande av det oavvisliga behovet av ifrågavarande befattning hemställer telegrafstyrelsen i sin nu förevarande skrivelse ånyo om inrättande av en sekreterarebefattning i 24 lönegraden.

Lönenämnden har, under hänvisning till att nämnden i utlåtanden över telegrafstyrelsens framställningar åren 1936 och 1937 tillstyrkt förslaget, nu ånyo tillstyrkt detsamma.

Med hänsyn till de jämförelsevis kvalificerade göromål, varom här är fråga, och då ett fortbestående behov av en särskild befattning för ändamålet måste anses föreligga, vill jag i likhet med lönenämnden tillstyrka

Departement-
chefen.

bifall till telegrafstyrelsens förslag. Jag förordar alltså, att en sekreterarebefattning i 24 lönegraden inrättas för omhänderhavande av berörda göromål å linjebyråns tekniska avdelningar.

Sju nya överkontrollörsbefattningar. I sin nu förevarande framställning återkommer telegrafstyrelsen till sina tidigare förslag om uppflyttning av följande förste kontrollörer (22 lönegraden) till överkontrollör (24 lönegraden), nämligen å den förenade telegraf- och telefonstationen i Malmö, å trafikdistriktsbyråerna i Göteborg och Norrköping samt å Göteborgs telefonstations riksavdelning. Därjämte begär styrelsen nu enahanda uppflyttning å trafikdistriktsbyråerna i Malmö, Gävle och Sundsvall. Nu föreliggande framställning avser sålunda uppflyttning av 7 förste kontrollörer till överkontrollör.

Beträffande befattningen å telegraf- och telefonstationen i Malmö anförde telegrafstyrelsen i skrivelse den 19 september 1936, bland annat:

Den förenade telegraf- och telefonstationen i Malmö förestås av en telegrafdirektör. Närmast under honom är sedan den 1 januari 1919 såsom befäl å telefonavdelningen placerad en tjänsteman i förste kontrollörs tjänsteställning. Planerandet och utförandet av den på stationsbefälet ankommande delen av arbetet med automatiseringen av det lokala telefontätet i Malmö medförde emellertid redan för omkring 4 år sedan en så stark ökning av telegrafdirektörens arbetsbörda, att det blev nödvändigt avskilja förste kontrollören för beredande av de med automatiseringen sammanhängande större frågorna samt för att biträda telegrafdirektören med denne påvilande övriga ärenden av mera omfattande natur beträffande telefonavdelningen. Det har sedermera, för att telegrafdirektören skall kunna behörigen utöva den centrala ledningen av den förenade telefon- och telegrafstationen, befunnits nödvändigt att uppdraga åt berörda förste kontrollör att närmast handhava ledningen av och inför telegrafdirektören svara för driften å stationens samtliga avdelningar, en organisationsform analog med den, som år 1919 infördes vid Göteborgs telefonstation. Rörelsens ständigt ökade omfattning samt de genomgripande moderniseringsarbeten, som under de närmaste åren förestå å Malmö station och inom underlydande område, såsom planering och ibruktagande av ny station för rikstrafiken samt påbörjandet av landsnätets automatisering m. m., göra det nödvändigt, att den sålunda tillämpade arbetsordningen för telegrafdirektörens närmaste man göres definitiv och bibehålles för framtiden. På grund av arten och omfattningen av arbetsuppgifterna samt med hänsyn till det ansvar, som sålunda kommit att åvila innehavaren av befattningen ifråga, synes styrelsen rättvisan kräva, att ifrågavarande förste kontrollörsbefattning höjes till överkontrollörstjänst, vilken grad innehaves av motsvarande tjänsteman vid Göteborgs telefonstation.

Till belysande av telefonrörelsens utveckling och omfattning inom Malmö redovisningsområde meddelar telegrafstyrelsen i sin nu föreliggande skrivelse följande uppgifter:

Antalet telefonapparater, som i september 1936 utgjorde över 27,500, har stigit till 31,560 i september månad 1938. Antalet lokal- och landssamtal, under år 1935 nära 39,315,000, utgjorde 43,357,240 under år 1937. Antalet riksamtalsexpeditioner samma år var 4,004,000 respektive 4,538,100. Antalet

kontrollörer å stationens skilda avdelningar har under samma tid ökats från 5 till 7, och den biträdande personalen, inklusive till stationen hörande växelstationspersonal, har ökats från 443 till i det närmaste 500.

Till stöd för förslaget om höjning av förste kontrollörstjänsterna å trafikdistriktsbyråerna anförde telegrafstyrelsen i skrivelse den 19 september 1936:

Å envar av telegrafverkets 5 trafikdistriktsbyråer är sedan den 1 juli 1920 såsom trafikdirektörens närmaste man och ställföreträdare placerad en förste kontrollör. Redan år 1928 ingåvo samtliga dåvarande trafikdirektörer till telegrafstyrelsen en gemensam skrivelse, vari de uttalade såsom sin åsikt, att de arbetsuppgifter och det ansvar, som påvilade ifrågavarande förste kontrollör, borde föranleda uppflyttning av deras tjänster i en högre lönegrad. Då det med hänsyn till arbetets synnerligen påfrestande natur vore av vikt, att dessa befattningar icke komme att innehavas av personer i relativt hög levnadsålder, och då det ur tjänstens synpunkt måhända kunde anses fördelaktigare, att de erfarenheter, som innehavarna av befattningarna i fråga förvärvade, nyttiggjordes genom en relativt tidig befordran av vederbörande tjänstemän till verkets högre stationsföreståndartjänster, ansåge sig trafikdirektörerna emellertid icke böra för det dåvarande föreslå en eljest såsom skälig och rättvis ansedd uppflyttning i lönegrad av de omhandlade tjänsterna utan inskränkte sig till att hemställa om en förmanligare meriteräkning för innehavarna av desamma än som följde av tjänsternas placering i 22 lönegraden. Framställningen i fråga föranledde icke någon telegrafstyrelsens åtgärd, enär styrelsen ansåg sig sakna befohgenhet att för innehavet av vissa tjänster generellt tillgodoräkna ett högre meritvärde än som följde av lönegradsplaceringen.

I en under år 1936 till styrelsen ingiven skrivelse framhöllo samtliga de dåvarande trafikdirektörerna under hänvisning till förenämnda skrivelse, att jämsides med telegrafverkets starka utveckling inom skilda områden av tjänsten fordringarna på innehavarna av ifrågavarande förste kontrollörstjänster blivit väsentligt skärpta samt att särskilt deras ställning såsom trafikdirektörernas ställföreträdare blivit alltmer betydelsefull, enär trafikdirektörerna måste för tillsyn av respektive distrikt i ständigt ökad utsträckning vistas på resor. Det vore enligt trafikdirektörernas mening icke rättvist att hålla de ifrågavarande tjänsterna nere i en lägre grad än som motiverades av arbetsuppgifternas art och omfattning och med dem förenat ansvar, då detta skulle innebära, att beträffande de ifrågavarande befattningarnas lönegradsplacering följdes en annan princip än den för övriga befattningar tillämpade. Tjänsterna i fråga borde därför snarast möjligt höjas till överkontrollörstjänster. Den olägenhet, som kunde befaras uppkomma därav, att å befattningarna skulle efter deras höjande normalt vara placerade äldre tjänstemän än som följer med nuvarande ordning, skulle enligt förslagsställarnas mening motvägas av dessa äldre tjänstemäns med åren förvärvade större erfarenhet och förtrogenhet med distriktens och byråernas arbeten.

Med hänsyn till beskaffenheten av det arbete, som påvilade nu ifrågavarande förste kontrollörsbefattningar, ansåge styrelsen sig kunna utan tvekan uttala, att dessa tjänster icke längre vore rättvist värdesatta genom en placering i 22 lönegraden. De befattningar vid verket, med vilka förste kontrollörstjänsterna å trafikdistriktsbyråerna vore närmast jämförbara i fråga om ansvar och arbetsuppgifter, vore samtliga placerade i lägst 24 löne-

graden. En uppflyttning av tjänsterna i fråga till 24 lönegraden med benämning överkontrollör ville styrelsen därför livligt förorda.

Då ett utbyte av innehavare å befattningarna skulle vara ur tjänstens synpunkt olägligt, begränsade sig emellertid styrelsen för det dåvarande till en höjning endast av tjänsterna på trafikdistriktsbyråerna i Göteborg respektive Norrköping, beträffande vilka det kunde beräknas, att tjänsternas innehavare komme att kvarstanna å befattningarna även efter höjningen. Denna framställning återupprepades år 1937.

I sin nu föreliggande skrivelse meddelar styrelsen, att även förste kontrollörerna å trafikdistriktsbyråerna i Malmö, Gävle och Sundsvall numera kunna beräknas få kvarstanna å sina befattningar vid en höjning av deras befattningar till överkontrollörs tjänstegrad.

Styrelsen föreslår fördenskull, att samtliga fem förste kontrollörstjänster å trafikdistriktsbyråerna måtte utbytas mot överkontrollörstjänster.

Beträffande förste kontrollörstjänsten å riksavdelningen å Göteborgs telefonstation anförde styrelsen i skrivelse den 3 december 1937, att innehavaren av denna befattning tjänstgjorde som föreståndare för riksavdelningen och därjämte hade sig anförtrott föreståndarskapet för stationens gransknings-, sorterings- och räkningutskrivningsavdelning. På grund av den ständigt fortgående ökningen av rikstrafiken hade de till berörda föreståndarbefattning hörande arbetsuppgifterna alltmer utvidgats, och allt större ansvar hade kommit att åvila innehavaren av densamma. Till belysande av utvecklingen å ifrågavarande arbetsområde lämnade styrelsen följande uppgifter för åren 1926 och 1936 rörande rikstrafikens storlek m. m. vid Göteborgs telefonstation, här kompletterade med motsvarande siffror för år 1937:

	1926	1936	1937
Antal betjänade riksledningar	194	330	353
Antal avgående rikssamtal mot periodavgift	2,467,273	3,177,430	3,390,155
Antal rikssamtalsexpeditioner	4,911,600	6,603,000	7,053,600
Debiterade avgifter för rikssamtal, kronor	2,346,356	3,521,453	3,792,751
Biträdande personal å riksavdelningen	136	195	211

I anslutning härtill anför telegrafstyrelsen i nu föreliggande framställning:

Vid bedömandet av den ökning av riksavdelningens arbete, som återspeglas i de meddelade siffrorna rörande trafikmängden, bör hänsyn tagas till den omständigheten, att de långväga, mera svårexpedierade rikssamtalen under ifrågavarande tidsperiod företett en procentuellt större ökning än de mera lättexpedierade kortväga rikssamtalen. Jämsides med den kvantitativa trafikstegringen ha föreståndarens arbetsuppgifter blivit alltmer komplicerade och svårskötta. Den fortgående tekniska utvecklingen å telefonområdet, särskilt utpräglad under de senare åren, ställer dessutom ständigt ökade krav på ifrågavarande tjänsteman. Härtill komma de krävande arbetsuppgifter, som berörda föreståndares befattning med den internationella telefontrafiken och därmed sammanhängande ömtåliga spörsmål innebär.

I fråga om gransknings-, sorterings- och räkningsutskrivningsavdelningen meddelar telegrafstyrelsen följande uppgifter:

	1936	1937
Antal tjänstemän (i medeltal)	19	21
Behandlade samtalskort, antal	3,961,832	4,177,524
» telegramkort, antal	296,737	330,192
I samtalsliggaren införda samtals- och telegramavgifter, kronor	4,692,716	5,150,518
Utskrivna räkningar å abonnemangs-, samtals- och telegramavgifter, antal	217,825	240,552
Granskade och journalförda utlandssamtal, antal	123,574	145,038

Styrelsen anför slutligen, att styrelsen, med hänsyn till mängden och arten av de göromål, som åligga föreståndaren för riksavdelningen å Göteborgs telefonstation, alltjämt anser, att tjänsten i fråga bör höjas till överkontrollörs tjänstegrad.

Av de ledigblivande 7 förste kontrollörstjänsterna kunna 6 indragas. Till den å Malmö telefonstation placerade förste kontrollörstjänsten återkommer telegrafstyrelsen i det följande.

Lönenämnden anförde i sitt utlåtande den 27 november 1936 om befattningen å Malmö telegraf- och telefonstation, att det vid jämförelse med Göteborgs telefonstation, där en överkontrollör funnes placerad, syntes nämnden, att förhållandena vid den förenade telegraf- och telefonstationen i Malmö då mera väl motiverade inrättande av en överkontrollörstjänst jämväl därstädes. Telegrafstyrelsens då föreliggande framställning beträffande befattningarna å trafikdistriktsbyråerna i Göteborg och Norrköping biträdades av lönenämnden.

I sitt utlåtande över nu föreliggande framställning har lönenämnden icke funnit skäl framställa särskild erinran.

Vad till en början beträffar de båda förste kontrollörsbefattningarna å Malmö telegraf- och telefonstation samt å riksavdelningen vid Göteborgs telefonstation synes mig skäl föreligga för bifall till telegrafstyrelsens framställning om deras uppflyttning till överkontrollör.

Med avseende å förste kontrollörerna å telegrafverkets fem trafikdistriktsbyråer ställer jag mig mera tveksam. Ifrågavarande befattningshavare äro emellertid närmaste män till de i 29 lönegraden placerade trafikdirektörerna. Befattningshavare med motsvarande ställning inom verket synas i allmänhet vara placerade lägst såsom överkontrollör. Med hänsyn härtill och då lönenämnden biträtt styrelsens förslag, anser jag mig om än med någon tvekan kunna tillstyrka bifall till detsamma.

Departement-
chefen

På grund av det anförda förordar jag alltså, att sju förste kontrollörsbefattningar uppflyttas till överkontrollörsbefattningar.

En ny befattning såsom avdelningsingenjör vid telegrafverkets verkstad. I sin nu föreliggande skrivelse hemställer telegrafstyrelsen om inrättande av en ny befattning såsom avdelningsingenjör i 22 lönegraden vid telegrafverkets verkstad. Till stöd härför anför styrelsen:

Föreståndarskapet för den tekniska avdelningen inom telegrafverkets verkstad utövas för närvarande jämsides av en avdelningsingenjör och en ingenjörsassistent (20 lönegraden). Den förre leder arbetet å avdelningens ritkontor och verkställer utredningar och konstruktioner för tillverkningen. Den senare förestår laboratoriet och övervakar de experimentella undersökningarna samt har dessutom att avgöra kvalitetsfrågor rörande såväl råmateriel som verkstadens egna tillverkningar. Av båda dessa tjänstemän fordras, var och en på sitt område, i lika hög grad vidsträckt och mångårig erfarenhet samt allsidig och stor kunnsighet om olika till arbetet hörande tekniska spörsmål. Arbetet och ansvaret anser styrelsen jämställt å de båda befattningarna. Det är därför enligt styrelsens mening fullt motiverat, att innehavarna av desamma också skola intaga samma tjänsteställning d. v. s. att båda skola tillhöra avdelningsingenjörns tjänstegrad.

Styrelsen får alltså föreslå, att här omhandlade ingenjörsassistenttjänst å telegrafverkets verkstad höjes till avdelningsingenjörstjänst (22 lönegraden).

Den ledigblivande ingenjörsassistenttjänsten kan icke indragas utan erfordras för beredande av rättidig befordran åt icke-ordinarie ingenjörspersonal.

Lönenämnden har funnit förevarande förslag icke föranleda särskild erinran.

Departementschefen.

Med hänsyn till vad telegrafstyrelsen anført och då föreståndarskapet för verkstadens laboratorium synes mig förutsätta sådana kvalifikationer, att de utgöra motiv för befattningens placering i 22 lönegraden, vill jag tillstyrka, att för ändamålet inrättas en ny befattning såsom avdelningsingenjör.

Fem nya förste kontrollörsbefattningar. Telegrafstyrelsen begär i sin föreliggande framställning inrättande av sju nya förste kontrollörsbefattningar (22 lönegraden), av vilka flertalet begärts redan tidigare år. Framställningen avser uppflyttning av kontrollörerna å linjedistriktsbyråerna i Göteborg och Gävle, å Stockholms telefonstations landsavdelning och kassaavdelning, vid Norrköpings och Hälsingborgs stationer för telefontjänsten och vid Malmö förenade telegraf- och telefonstations riksavdelning.

Beträffande befattningarna å linjedistriktsbyråerna i Göteborg och Gävle anförde telegrafstyrelsen i sin skrivelse den 3 december 1937:

Å en var av telegrafverkets sex linjedistriktsbyråer inrättades den 1 januari 1919 en befattning i 20 lönegraden med benämning kontrollör. Inne-

havarna av dessa befattningar ha till uppgift att närmast under linjedirektören handlägga de å sagda byråer förekommande administrativa och kamerala ärendena, såsom personal-, författnings- och instruktionsärenden, frågor rörande fastigheter, deklarationer, hyres-, köpe-, mark- och arrendekontrakt, att utarbета vissa av distriktens rapporter samt biträda med byråernas vidlyftiga korrespondens. Genom telegrafverkets starka utveckling under senare år ha dessa ärenden avsevärt ökat i antal och betydelse, till följd varav fordringarna på ifrågavarande kontrollörer blivit väsentligt skärpta. Arten och omfattningen av nämnda kontrollörer numera åliggande arbete samt med detsamma förenat ansvar motiverar enligt styrelsens uppfattning en höjning av tjänsterna i fråga till förste kontrollörstjänster. Med hänsyn till å fjärde linjedistriktet, omfattande Stockholm med omnejd, rådande speciella och särskilt krävande förhållanden, blev kontrollörstjänsten å detta distrikt redan år 1934 höjd till förste kontrollörs grad genom överflyttning dit av en å trafikavdelningen ledig tjänst i sagda grad. Styrelsens nu framförda förslag skulle således i princip innebära höjning av kontrollörstjänsterna å de fem övriga linjedistriktsbyråerna till förste kontrollörstjänster. Styrelsen vill dock för närvarande begränsa sig till att ifrågasätta höjning av endast två utav berörda kontrollörstjänster, nämligen å linjedistriktsbyråerna i Göteborg och Gävle, till förste kontrollörstjänster.

Kommunikationsverkens lönenämnd anförde i utlåtande den 21 december 1937, att nämnden, även om vägande skäl talade för bifall till det föreliggande förslaget, ville föreslå, att med den ifrågavarande lönegradsuppflyttningen finge tills vidare anstå, enär det här rörde sig om löneställningen för en grupp befattningshavare, vilkas arbetsuppgifter klart skilde sig från övriga likabenämnda tjänsteinnehavares vid verket, och då den då förestående översynen av tjänsteförteckningen syntes bära bland annat avse provning av lönegradsplaceringen för dylika speciella befattningsgrupper.

Telegrafstyrelsen anför nu, att styrelsen på förut anförda skäl anser, att höjning av de båda kontrollörstjänsterna å linjedistriktsbyråerna i Göteborg och Gävle till förste kontrollörstjänster bör ske utan samband med den av lönenämnden avsedda översynen av tjänsteförteckningen.

I utlåtande den 6 december 1938 anför *lönenämnden* beträffande ifrågavarande båda befattningar:

Innehavarna av befattningarna hava att närmast under linjedirektören svara för det å byrån förekommande administrativa och kamerala arbetet. Hit hör, bland annat, handläggningen av ärenden rörande linjedistriktens arbetarpersonal, innefattande tillämpning och tolkning av kollektivavtal m. m. Motsvarande kontrollörsbefattningar finnas även vid de övriga linjedistriktsbyråerna utom vid linjedistriktsbyrån i Stockholm, där ifrågavarande göromål bestridas av en tjänsteman i förste kontrollörs grad. Såsom framgår av den remitterade skrivelsen, åsyftar det nu ifrågavarande förslaget i princip höjning av de med berörda arbetsuppgifter sysselsatta kontrollörerna vid samtliga de övriga fem linjedistriktsbyråerna, ehuru telegrafstyrelsen i den föreliggande framställningen begränsat sig till att ifrågasätta höjning av endast de två ovannämnda befattningarna å linjedistriktsbyråerna i Göteborg och Gävle.

Efter att hava erinrat om sitt här förut återgivna uttalande i utlåtande den 21 december 1937 anför lönenämnden, att nämnden, som fortfarande ansåge välgående skäl tala för bifall till det föreliggande förslaget, funnit, att, då tjänsteförteckningsrevisionen icke komme att omfatta spörsmål av här ifrågavarande slag, ytterligare uppskov med denna lönefrågas avgörande icke lämpligen borde äga rum. Nämnden finge alltså tillstyrka bifall till telegrafstyrelsens förslag i denna del.

I sina skrivelser den 30 augusti 1935, den 19 september 1936 och den 3 december 1937 hemställde telegrafstyrelsen, att befattningen såsom avdelningsföreståndarens närmaste man å Stockholms telefonstations landsavdelning måtte höjas från kontrollörs till förste kontrollörs grad. Såsom motiv härför anförde styrelsen, att den såsom föreståndare för avdelningen tjänstgörande överkontrollören i mycket stor utsträckning måste företaga resor inom området för att kunna utöva en effektiv kontroll över växelstationernas skötsel samt att under överkontrollörens frånvaro dennes normala arbetsuppgifter påvilade hans närmaste man och ställföreträdare, kontrollören, vilken sålunda ständigt måste vara fullt insatt i överkontrollörens åligganden och kunna självständigt handlägga dennes göromål samt avgöra frågor, som kräva omedelbar åtgärd.

Kommunikationsverkens lönenämnd har i utlåtanden den 9 december 1935, den 27 november 1936 och den 21 december 1937 funnit skäligt, att kontrollörsbefattningen i fråga uppflyttas till förste kontrollör, och tillstyrkt den föreslagna höjningen.

I sin nu föreliggande skrivelse anför *telegrafstyrelsen*:

Arbetet å avdelningen har under de sistförflutna åren ytterligare ökats och en allt större del av överkontrollörens göromål har som följd härav måst överflyttas på kontrollören. Den 1 juli 1936 utgjorde antalet abonnenter inom landsnätet 43,311 och antalet i samma nät inkopplade samtalsapparater 46,981. Motsvarande siffror den 1 juli 1938 voro 52,206 respektive 56,703. Å centralstationens landsavdelning samt å de under densamma lydande cirka 200 växelstationerna äro för närvarande anställda dels vaktföreståndare samt riks-, lands- och lokaltelefonister till ett antal av sammanlagt cirka 400, dels kontraktsanställda växelstationsföreståndare jämte biträden till ett antal av cirka 730. Avdelningens ledande tjänstemän ha sålunda att utöva ett mycket omfattande befäl.

Styrelsen uttalar slutligen, att styrelsen finner angeläget, att den begärda höjningen nu kommer till stånd.

Lönenämnden har i sitt utlåtande den 6 december 1938 ånyo tillstyrkt ifrågavarande uppflyttning.

Såsom motiv för höjning av föreståndarbefattningen å kassaavdelningen vid Stockholms telefonstation från kontrollörs till förste kontrollörs tjänstegrad anförde telegrafstyrelsen i skrivelse den 19 september 1936:

Kassaavdelningen å Stockholms rikstelefonbyrå handhar bland annat utfärdandet av räkningar samt uppbörden av avgifter för hela Stockholms redovisningsområde. Detta omfattade den 1 juli 1936 164,293 abonnenter med till-

hopa 198,767 samtalsapparater. Totala uppbörden av inträdes-, anläggnings-, abonnemangs-, samtals- och telegramavgifter uppgick under år 1935 till 32,338,000 kronor och beräknas år 1936 stiga till omkring 34 miljoner kronor. Antalet under sistförflutna år utsända räkningar uppgick till cirka 732,000. Föreståndaren för kassaavdelningen innehar för närvarande kontrollörs tjänstegrad. Förutom ledandet och övervakandet av det löpande arbetet å avdelningen åligger det honom att gentemot allmänheten företräda telegrafverket i en mångfald angelägenheter av mycket ömtålig art, såsom ärenden angående anstånd med erläggande av till betalning förfallna avgifter, överenskommelser om lämpliga betalningsterminer för resterande avgifter, avstängning av telefoner på grund av utebliven likvid, återöppnande av avstängda abonnemang m. m. Till belysande av omfattningen av föreståndarens nu ifrågasvarande arbetsuppgifter må nämnas, att antalet personer, som i ärenden av antytt slag begära att få förhandla direkt med avdelningens föreståndare, vissa tider uppgår till mera än ett hundratal per dag samt att antalet telefonförfrågningar, som från allmänheten ingå till kassaavdelningen i dylika ärenden, i medeltal uppgår till inemot 300 per dag. Under år 1935 utskrevos å avdelningen 24,975 order å avstängning av telefonabonnemang. Antalet konkursärenden, som under samma år handlades därstädes, utgjorde 1,531.

Styrelsen anmälde i detta sammanhang, att alltsedan tiden för statens inköp av aktiebolaget Stockholmstelefoners nät å rikstelefonbyrån i Stockholm varit anställda ett antal från nämnda bolag övertagna tjänstemän. Vissa av dessa hade av särskilda skäl, såsom i köpeavtalet intagna bestämmelser angående viss minimilön, icke kunnat erhålla ordinarie anställning utan bibehållits i extra befattningar. Av ifrågasvarande tjänstemän hade en avgått under år 1935 och ytterligare en med utgången av januari månad 1937. I enlighet med köpekontraktets bestämmelser hade den förre uppburit ett årsarvode av 16,080 kronor och den senare ett årsarvode av 16,200 kronor. Minskningen i avlöningskontot till följd av dessa tjänstemäns avgång vore sålunda betydande.

I sin nu föreliggande framställning har styrelsen till belysande av den ytterligare utvecklingen å ifrågasvarande avdelning meddelat följande uppgifter för år 1938: Den 1 juli 1938 utgjorde antalet abonnenter inom Stockholms redovisningsområde 187,043 och antalet samtalsapparater 228,272. Totala uppbörden av inträdes-, anläggnings-, abonnemangs-, samtals- och telegramavgifter uppgick under år 1937 till 36,481,903 kronor och beräknades för år 1938 stiga till 38,000,000 kronor.

Lönenämnden tillstyrker nu, liksom tidigare, bifall till telegrafstyrelsens förevarande förslag.

I skrivelse den 3 december 1937 anförde telegrafstyrelsen beträffande höjning av kontrollörstjänsten vid *N o r r k ö p i n g s s t a t i o n* till förste kontrollörs grad, att vid nämnda station sedan år 1918 såsom befäl vid telefon-tjänsten närmast under telegrafkommissarien vore anställd en tjänsteman i kontrollörs grad. Den utveckling, som stationen undergått särskilt under de senaste 10 åren, hade i hög grad ökat ifrågasvarande kontrollörs arbete och ansvar. Till belysande av sagda utveckling och av telefonrörelsens nuvarande omfattning inom Norrköpingsområdet meddelade styrelsen följande uppgif-

ter för åren 1926 och 1936 rörande antalet telefonabonnter, utväxlade telefonsamtal m. m., här kompletterade med motsvarande uppgifter för år 1937.

Å r	Antal understationer	Antal abonnenter	Antal apparater	Antal lokalsamtal	Antal rikssamtals-expeditioner
1926	37	6,421	7,750	12,013,000	1,831,000
1936	49	9,445	11,440	16,986,000	2,405,000
1937	50	10,001	12,182	17,968,059	2,558,000

Antalet av den vid telefontjänsten anställda personal, över vilken kontrollören vid Norrköpings station utövar befäl, uppgick år 1926 till 167 och år 1937 till 229.

Lönenämnden har i sitt utlåtande den 6 december 1938 i förevarande hänseende anfört:

I utlåtandet den 21 december 1937 anförde lönenämnden härom, att förste kontrollörstjänster inrättats för motsvarande befattningshavare vid stationerna i Gävle och Örebro enligt beslut av 1934 års riksdag, varvid avseende hade fästs vid trafikens dåvarande omfattning vid nämnda båda stationer. Norrköpings station, som i storlekshänseende komme närmast Gävle och Örebro stationer, uppvisade trafiksiffror, som i åtskilliga hänseenden överträffade motsvarande siffror för stationerna i Gävle och Örebro vid den tid, då förste kontrollörstjänsterna därstädes inrättades. Lönenämnden ville fördenskull icke framställa någon erinran mot den föreslagna förändringen av den ifrågasvarande kontrollörstjänsten vid Norrköpings station till befattning såsom förste kontrollör.

I överensstämmelse med sin sålunda uttalade uppfattning finner lönenämnden icke heller nu anledning motsätta sig nämnda förslag.

Beträffande befattningen vid Hälsingborgs station anför telegrafstyrelsen i nu föreliggande framställning, att även denna station har nått sådan storlek, att den kontrollör, som närmast under telegrafkommisarien förestår stationens telefonavdelning, bör höjas till förste kontrollörs grad. Till belysande av stationens utveckling under de senaste 10 åren meddelar styrelsen följande uppgifter för åren 1927 och 1937 rörande antalet telefonabonnter, utväxlade telefonsamtal m. m.:

Å r	Antal understationer	Antal abonnenter	Antal apparater	Antal lokalsamtal	Antal rikssamtals-expeditioner
1927	24	6,928	8,204	11,532,915	1,345,800
1937	25	10,003	12,140	17,460,101	1,794,900

Antalet av den vid telefontjänsten anställda personal, över vilken kontrollören vid Hälsingborgs station utövar befäl, uppgick år 1927 till 158 personer och utgör för närvarande 199.

Lönenämnden anför i sitt utlåtande, att nämnden med hänsyn därtill, att Hälsingborgs station kommer Norrköpings tämligen nära i storleksordning, under det att en mycket betydande skillnad förefinnes mellan Hälsingborgs och den därefter största stationen, icke vill framställa någon erinran mot den föreslagna uppflyttningen av kontrollörstjänsten vid Hälsingborgs station till förste kontrollör.

Slutligen har telegrafstyrelsen hemställt, att den förste kontrollörsbefattning vid Malmö telegraf- och telefonstation, som skulle bli ledig vid bifall till det här förut behandlade förslaget om inrättande av en överkontrollörsbefattning vid stationen, måtte få bibehållas för uppflyttning av en kontrollör. Härom har styrelsen anförts:

Vid behandlingen av förslaget om en överkontrollörstjänst har styrelsen meddelat, att det befunnits nödvändigt att uppdraga åt förste kontrollören vid Malmö station att närmast handhava ledningen av och inför telegrafdirektörens svara för driften å stationens samtliga avdelningar. Ifrågavarande förste kontrollör har tidigare varit anställd såsom föreståndare för riksavdelningen vid stationen och ersattes, då han överflyttades såsom telegrafdirektörens souschef, provisoriskt å riksavdelningen med en kontrollör. Arbetsuppgifterna å föreståndarbefattningen å nyssnämnda avdelning befunnos redan för cirka 20 år sedan motivera tjänstens placering i förste kontrollörs grad. Rikstrafiken vid Malmö station har efter sistnämnda tidpunkt undergått en avsevärd ökning. Dessutom har den långväga internationella trafiken helt tillkommit. Utlandstrafiken förutsätter givetvis, att avdelningschefen besitter en ingående kännedom om för denna trafik gällande konventioner och bestämmelser samt förmåga att direkt förhandla med vederbörande befäl å de utländska stationerna. Behovet av en förste kontrollör å riksavdelningen i Malmö kvarstår därför alltså. Riktigheten härav torde framgå av efterföljande tabell över rikstrafikens storlek m. m. vid stationen i fråga under åren 1921 respektive 1937. Att vid denna jämförelse år 1921 valts i stället för det tidigare år, då den ifrågavarande förste kontrollörstjänsten inrättades, har sin grund däri, att en omläggning av trafikförhållandena å riksavdelningen ägde rum år 1920 i samband med inrättandet av Malmö s. k. fritrafiksområde.

	1921	1937
Antalet betjänade riksledningarna.....	85	277
(därav till utlandet)	6	21
Antalet avgångna rikssamtal mot periodavgift.....	1,043,915	1,945,127
Antal rikssamtalsexpeditioner	2,285,600	4,538,100
Antalet biträdande personal å riksavdelningen	75	126

Lönenämnden har icke funnit skäl framställa särskild erinran beträffande förevarande förslag.

Vad till en början beträffar de båda befattningarna å linjedistriktsbyråerna i Göteborg och Gävle har jag, med hänsyn till vad telegrafstyrelsen anförts, icke velat motsätta mig bifall till styrelsens förslag.

Ej heller har jag funnit anledning till erinran mot förslaget om uppflyttning av kontrollören å kassaavdelningen vid Stockholms telefonstation samt en kontrollör å vardera av Norrköpings telefonstation och Malmö förenade telegraf- och telefonstation. I fråga om Hälsingborgs telefonstation synes mig

Departements-
chefen.

den begärda uppflyttningen böra anstå i avvaktan på den vidare utvecklingen.

Medan nu nämnda befattningar avses för tjänstemän, som antingen äro självständiga avdelningsföreståndare eller närmaste befäl under befattningshavare med linjedirektörs eller telegrafkommissaries tjänstegrad, avser telegrafstyrelsens förslag beträffande Stockholms telefonstations landsavdelningen en kontrollörstjänst, vars innehavare är avdelningsföreståndarens — i överkontrollörs tjänstegrad — närmaste man. Med hänsyn till denna artskillnad och då vad telegrafstyrelsen i öfrigt anfört icke synes giva vid handen, att ifrågavarande uppflyttning är lika behöflig som de förut behandlade, anser jag mig icke böra biträda styrelsens förslag i denna del.

I enlighet med det anförda tillstyrker jag alltså, att fem kontrollörsbefattningar uppflyttas till förste kontrollörstjänster. Då jag förut tillstyrkt uppflyttning av sju förste kontrollörstjänster till överkontrollörsbefattningar, skulle alltså antalet förste kontrollörer minskas med två. Fem kontrollörsbefattningar kunna indragas vid bifall till mina förslag, och Kungl. Maj:t torde i sådant fall vilja framdeles meddela beslut härutinnan.

Övriga av telegrafstyrelsen framställda förslag. Utöver de förslag, som jag i det föregående behandlat med avstyrkande beträffande en linjeingenjörstjänst och två förste kontrollörsbefattningar, har telegrafstyrelsen gjort framställning om ytterligare en del befattningar m. m. I den mån förslaget innefattar frågor om införande i tjänsteförteckningen av nya befattningar, har jag, såsom inledningsvis nämnts, icke ansett mig böra behandla detsamma i detta sammanhang.

I öfrigt innefattar styrelsens förslag 1) inrättande av en byråingenjörstjänst å radiobyrå; 2) uppflyttning av två sekreteraretjänster från 24 till 26 lönegraden, den ena å juridiska och administrativa avdelningen och den andra å linjebyrå; 3) uppflyttning av en överkontrollörsbefattning å linjebyråns tekniska avdelningar till trafikinspektör i 26 lönegraden; 4) uppflyttning av en för styrelsens husbyggnadsarbeten avsedd, å linjebyrå placerad avdelningsingenjör (22 lönegraden) till byråingenjör i 26 lönegraden samt 5) uppflyttning av en notariebefattning å ekonomi- och kanslibyrån till sekreterare i 24 lönegraden, vilken befattning skulle avses för föreståndaren för byråns propagandaavdelning.

Lönenämnden har beträffande de under 2) avsedda sekreterarebefattningarna ansett med prövning av dessa förslag böra anstå i avvaktan å resultatet av tjänsteförteckningsrevisionen. I fråga om den begärda trafikinspektörstjänsten har nämnden förordat någon tids uppskov med hänsyn till att befattningshavaren så sent som år 1935 uppflyttats till överkontrollör. Den för husbyggnadsarbetena avsedda ingenjörsbefattningen har nämnden ansett böra placeras i 24 lönegraden, om ingenjörsbefattning i denna grad inrättas. Beträffande slutligen den under 1) upptagna byråingenjörstjänsten och den under 5) avsedda sekreterarebefattningen har nämnden ej funnit skäl till erinran mot telegrafstyrelsens förslag.

Beträffande de tre av telegrafstyrelsen begärda sekreterarebefattningarna vill jag framhålla, att motsvarande uppflyttningsfrågor äro aktuella även vid postverket respektive statens järnvägar. Såsom framgår av vad jag anfört beträffande frågan om uppflyttning till sekreterare i 24 lönegraden av den notarie hos generalpoststyrelsen, som är närmaste man till byrådirektören och ombudsmannen, har jag i likhet med lönenämnden icke tillstyrkt sådan uppflyttning. Vid sådant förhållande anser jag mig icke för närvarande böra ifrågasätta uppflyttning av de två ifrågavarande juristtjänsterna i 24 lönegraden vid telegrafverket till 26 lönegraden. Beträffande den för propagandaavdelningen avsedda sekreteraretjänsten i 24 lönegraden vill jag här nämna, att motsvarande spörsmål uppkommer beträffande föreståndaren för järnvägsstyrelsens reklamavdelning och att jag icke funnit det möjligt att taga slutlig ståndpunkt beträffande den för denna reklamavdelning avsedda sekreteraretjänsten. Vid sådant förhållande synes det mig böra anstå med den slutliga prövningen även av nu ifrågavarande uppflyttningsförslag.

Vad slutligen beträffar de av telegrafstyrelsen föreslagna trafikinspektörs- och byråingenjörsbefattningarna ha tillräckliga skäl icke synt mig föreligga att biträda styrelsens förslag.

Sammanfattning. Vid bifall till vad jag i det föregående förordat skulle antalet byrådirektörsbefattningar ökas med 1 till 8, antalet förste byråingenjörstjänster bibehållas oförändrat vid 7, antalet linjeingenjörstjänster ökas med 4 till 33, antalet sekreterarebefattningar i 24 lönegraden ökas med 2 till 10, antalet överkontrollörsbefattningar ökas med 7 till 13 och antalet avdelningsingenjörstjänster ökas med 1 till 11, varjämte antalet förste kontrollörstjänster skulle dels minska med 7 till följd av uppflyttningar till överkontrollör och dels ökas med 5 nya befattningar, innebärande en nettominskning med 2 till 20. Om den minskning med 5 av antalet kontrollörstjänster, som kan ske till följd av inrättandet av nyssnämnda förste kontrollörsbefattningar, läser Kungl. Maj:t framdeles vilja meddela beslut.

Statens järnvägar.

Fråga om inrättande av två nya sekreterarebefattningar i 24 lönegraden. I skrivelse den 30 november 1938 har *järnvägsstyrelsen* framlagt förslag om inrättande av vissa ordinarie tjänster och i samband därmed även indragning av vissa befattningar. Styrelsen har därvid till en början hemställt om inrättande av två nya sekreterarebefattningar i 24 lönegraden, båda avsedda att placeras å styrelsens persontrafikbyrå.

Arbetet å persontrafikbyrån är för närvarande med hänsyn till de olika arbetenas art uppdelad å fyra avdelningar, nämligen tidtabellsavdelningen, vagnavdelningen, persontransportavdelningen och reklamavdelningen. Den ena av de ifrågasatta sekreterarebefattningarna skulle enligt styrelsens förslag

avses för tidtabellsavdelningen och den andra för reklama-
delningen.

Beträffande den förstnämnda av de båda befattningarna anför styrelsen till
en början:

I skrivelse den 14 november 1936 angående inrättande av högre tjänster
m. m. gjorde järnvägsstyrelsen framställning om höjning av notarietjänsten
å tidtabellsavdelningen till sekreterarebefattning i 24:e lönegraden. Fram-
ställningen, som upprepades år 1937 och båda gångerna tillstyrktes av löne-
nämnden, har icke föranlett något förslag av Kungl. Maj:t till riksdagen.
Styrelsen återkommer nu till denna fråga och hemställer, att med bibehåll-
ande av berörda notarietjänst en ny sekreterarebefattning i 24:e lönegraden
måtte inrättas å nämnda avdelning. Till stöd härför må anföras följande.

Sedan styrelsen år 1936 för första gången väckt fråga om inrättande av
en sekreterarebefattning för tidtabellsärendena, har arbetet å den avdelning,
där dessa ärenden behandlas, vuxit i en omfattning, som man då ej kunde
förtuse. Införlivande med statsbanan av enskilda järnvägar och inköp av
busslinjer ha företagits i avsevärd utsträckning. Styrelsen vill härom hän-
visa till nedanstående statistiska uppgifter:

Vid slutet av år	Trafikerad banlängd (inkl. tågfarjesträckor); km	Tågkm i trafiktåg; mill.	Trafikerad väglängd med automo- biler; km	Bilkm med omnibussar i linjetrafik; mill.
1920.....	5,582	24.15	—	—
1925.....	5,974	25.07	73	(uppgift saknas)
1930.....	6,580	33.05	142	0.22
1933.....	7,169	35.60	495	0.68
1934.....	7,514	39.79	544	0.94
1935.....	7,526	42.77	1,043	2.30
1936.....	7,525	47.44	1,748	4.58
1937.....	7,986	53.20	3,173	8.54

Som mätare för arbetet å tidtabellsavdelningen lämpar sig antalet tågkilo-
meter och bilkilometer synnerligen väl. Det är således, såsom av ovanståen-
de tabell framgår, en enorm ökning av arbetsbördan, som ägt rum där från
1920 till nu. Under nämnda tidsperiod har personaluppsättningen, nämligen 1
notarie och 3—4 andra tjänstemän, ej undergått någon förändring. Att ar-
betet icke desto mindre hittills kunnat besörjas på ett tämligen tillfredsstäl-
lande sätt, beror dels, som styrelsen redan antytt i sin skrivelse den 14 no-
vember 1936, därpå att personalen har en högt uppdriven rutin i sitt arbete
och under en stor del av året arbetat på övertid, dels ock på att vissa arbets-
uppgifter av nödtvång fått ligga nere eller underkastats en mindre ingående
bearbetning, varjämte, där så lämpligen kunnat ske, vissa tidtabellsarbeten
överflyttats från styrelsen till trafikinspektörerna. Att styrelsen ej hittills
ansett sig böra föreslå någon personalökning, beror på arbetets art, som krä-
ver, att personalen i regel samarbetar i grupper om två stycken och att leda-
ren har alla detaljer i sin hand.

Med den ökning av linjenätet, som inträtt efter år 1920, och därmed föl-
jande ökning i antalet tåg- och busskilometer, vore det givet, framhåller sty-
relsen vidare, att en tidpunkt måste komma, då den nuvarande personalupp-
sättningen å avdelningen i fråga bleve otillräcklig för arbetets nöjaktiga skö-
tande. Styrelsen ansåge, att denna tidpunkt redan vore inne och att en

ändring av arbetets fördelning å tidtabellsavdelningen omedelbart måste genomföras. Styrelsen anför vidare:

Redan med den utsträckning, linjenätet nu har, och med den rörelse, som nu därå bedrivs, anser järnvägsstyrelsen alltså oundvikligt, att åtgärder vidtagas för att möjliggöra arbetets bedrivande på ett mera tillfredsställande sätt. Härtill kommer, att en ytterligare ökning av statsbanans linjenät är att förvänta, i den mån de på dagordningen stående frågorna om statsövertagande av enskilda järnvägar och desammas inlemmande i statsbanesystemet bringas till en lösning. Vid en sådan utökning av bannätet måste styrelsen stå rustad med arbetskrafter i den omfattning, att även arbetsökningen kan mottagas, så att utvecklingen ej hämmas genom bristande förutseende i dylikt avseende.

Vid övervägandet av frågan på vad sätt en ändring av tidtabellsavdelningens arbete lämpligast skulle ske, hade två alternativ framställt sig som tänkbara. Härom anför styrelsen:

Det ena alternativet skulle innebära, att tidtabellsavdelningens arbetsbörda lättades därigenom, att man upprättade en ny avdelning inom byrån för behandling av vissa frågor, nämligen ärenden rörande tåg förseningar, helgtrafik, anordningar vid trafikrubbingar och trafikavbrott m. fl.

Enligt det andra alternativet skulle tidtabellsavdelningen arbeta på två underavdelningar, varvid linjenätet skulle uppdelas i två räjonger. Den ena underavdelningens arbete skulle ledas av en sekreterare, som därjämte hade att handlägga gemensamma frågor av principiell natur, och den andra underavdelningens arbete av en notarie.

Vid närmare prövning av dessa båda möjligheter har det visat sig, att de äro likvärdiga med hänsyn till personalåtgången. Med avseende å samarbetet mellan byråns olika avdelningar är emellertid det senare alternativet fördelaktigast, enär enligt detta såsom nytt tillkommer samarbete allenast mellan de båda underavdelningarna, under det att det förra kräver nytillkommande samarbete mellan den nya avdelningen å ena sidan och byråns samtliga övriga avdelningar å andra sidan. Då härtill kommer, att det förra alternativet ej anses medgiva tillräcklig arbetslättning åt tidtabellsavdelningen, har styrelsen ansett sig böra inrikta sig på genomförande av det senare.

Styrelsen hade genom det anförda sökt visa, fortsätter järnvägsstyrelsen, att personaluppsättningen å tidtabellsavdelningen i det allra längsta hållits nere på 1920 års nivå, enär en utökning av arbetskrafterna ej kunde ske med en man i sänder utan måste ske gruppvis. Den enorma ökning av linjenät och trafikrörelse, som sedan dess inträffat, innebure enligt styrelsens uppfattning ett fullgott stöd för styrelsens åsikt, att tidpunkten för en genomgripande utvidgning av tidtabellsavdelningen ej längre kunde uppskjutas. Då tidtabellens konstruktion vore av grundläggande betydelse för järnvägens ekonomi, vore det av största vikt, att för densammas handhavande funnes en tillräcklig och väl skolad personal. På grund härav anhölle styrelsen enträget, att inga formella hinder måtte resas mot bifall till det nu framförda förslaget om inrättande av en sekreterarebefattning i 24 lönegraden å tidtabellsavdelningen, och styrelsen hemställde i anledning av det anförda tillika, att vid inrättandet av den begärda sekreterarebefattningen den nuvarande notariebefattningen måtte få bibehållas.

Beträffande den andra sekreterarebefattningen, som vore avsedd för reklamavdelningen, anför styrelsen:

Ärendena rörande reklam för persontrafiken övertogs av persontrafikbyrån den 1 juli 1932 efter att förut hava tillhört annan byrås handläggning. Före nämnda tidpunkt var den av styrelsen utövade reklamverksamheten föga differentierad och ombesörjdes utan att särskild personal därför var avdelad. Begreppet reklam är ju jämförelsevis nytt inom statsförvaltningen, och styrelsen har onekligen till en tid stått tämligen främmande för tanken att genom reklammetoder ernå ökad resefrekvens. Det är också helt naturligt, att det kräver någon tid, innan man finner sin väg i en dylik fråga, där det subjektiva omdömet och smaken måste fälla utslaget vid valet av metoder samt i fråga om reklamens form och innehåll. Det kräver också en viss tid, innan personalen blir vuxen en dylik ny uppgift.

Under de senaste åren har styrelsen dels genom inrättande av nya och attraktiva rese möjligheter av olika slag, lämpade för trafikanternas varierande behov, sökt skapa ökad persontrafik och dels genom en väsentligt ökad intensitet i avseende å den genom styrelsens försorg bedrivna reklamen sökt sprida kännedom om de vidtagna anordningarna och förmå allmänheten att begagna sig av de nyskapade rese möjligheterna.

Den reklam, som av styrelsen bedrivs, är dels inrikes, dels utrikes. Beträffande den senare har visserligen, i enlighet med beslut av 1934 års riksdag, ledningen av den allmänna reklamverksamheten i vissa främmande länder, där denna ombesörjes genom statens järnvägars resebyråer i Berlin, London och Köpenhamn, överförts från styrelsen till svenska trafikförbundet, men styrelsen har fortfarande kvar uppgiften att i utlandet bedriva speciell reklam för statens järnvägar.

Bland de reklamarbeten, som genom styrelsens försorg utförts de sista åren, har styrelsen nämnt följande:

Allmänna anvisningar åt distriktsbefälet rörande användningen av till deras förfogande ställda reklammedel ävensom utövande av kontroll härå;

anvisningar åt distriktsbefälet rörande statens järnvägars popularisering genom demonstrationer av anläggningar, rullande materiel o. d. för skolor och föreningar, genom förevisningar av statens järnvägars filmer, genom föredrag m. m.;

annonsering i svenska och utländska tidningar och i samband därmed utarbetandet av artiklar till tidningar och tidskrifter rörande statens järnvägar;

utbyte av affischer med utländska järnvägsförvaltningar och med utställningar, sportorganisationer m. fl. i Sverige;

tillverkning av affischer, avsedda för statens järnvägars speciella reklam i in- och utlandet;

utgivande och distribution av för svensk publik avsedda s. k. landskapsböcker;

ordnandet av fönsterskyltning i vissa av statens järnvägars resebyråer;

utgivandet av vissa broschyrer av allmänt innehåll och avsedda för utlänningar ävensom andra broschyrer, avseende resor å visst slag av biljetter el. dyl.;

utarbetande av karta över Sverige i färger och relief, avsedd att anslås i personvagnarna;

arrangerande av filmer med tillhörande text, till innehållet utgörande antingen järnvägs- eller natur- och kulturfilmer, samt åtgärder för dessas visande i Sverige och utlandet;

ordnande av s. k. annonsfilmer för annonsering å biograferna;

uppsättande av reklampelare i städer i Sverige och utarbetande av härför speciellt handritade reklamanslag, vilka ändras efter årstidens förhållanden och i den mån nyheter behöva kungöras;

annonsering medelst ljusreklam och tillhandahållande av nya texter härtill; deltagande i utställningar i Sverige och utlandet samt anordnande av vandringsutställningar av bilder från svenska landskap;

understödjande av i utlandet utgivna böcker om Sverige, som anses hava värde för främjande av turisttrafiken till Sverige;

tillhandahållande, eventuellt efter samråd med utrikesdepartementet och svenska trafikförbundet, av fribiljetter åt utländska journalister och författare;

utgivande av broschyrer eller trycksaker i övrigt, såsom vikblad, brevmärken, bagagemärken, vykortskartonger, affischer om utflyktståg och liknande tåg, reklamlappar m. m.; ävensom

deltagande i egenskap av medlem i ett större antal lokala turistföreningsars arbete.

Som exempel på reklamarbetets omfattning anför styrelsen, att under år 1937 sammanlagda antalet reklamtryck, som utgivits genom persontrafikbyråns försorg, uppgått till nära 2.2 miljoner och att under samma år anordnats 184 filmförevisningar, som besökts av omkring 64,000 personer.

Styrelsen meddelar vidare, att till reklamavdelningen nyligen anslutits ett kliché- och bildarkiv, där klichéer och fotografier, efter det de registrerats från olika synpunkter, tillvaratoges och vårdades, för att de i händelse av behov lätt skulle kunna återfinnas.

Reklamarbetet, fortsätter styrelsen, hade sålunda utvecklat sig till en tjänstegren med synnerligen skiftande uppgifter, vilka, enligt vad styrelsen funnit, krävde ej blott kunskap om järnvägsförhållanden och allt nytt, som hände vid statens järnvägar, utan jämväl takt och omdöme, smak och stilistisk förmåga. Omfattningen av reklamarbetet ansåge styrelsen i någon mån framgå av följande tabell:

Å r	Antal ärenden	Antal koncept till utgående skrivelser	Reklamanslag till persontrafikbyråns förfogande
1935.....	800	1,024	102,400
1936.....	1,037	1,444	160,000
1937.....	1,076	1,748	185,800
1938 $\frac{1}{1}$ — $\frac{80}{0}$	999	1,605	192,800 (för hela året)

I anslutning härtill anför styrelsen vidare:

Av ärendena voro givetvis en del sådana, som krävde jämförelsevis ringa arbete, men andra, såsom utgivandet av större broschyrer eller landskapsböcker och upptagning av filmer, hava föranlett ett högst avsevärt arbete.

Reklamarbetet var tidigare splittrat å olika tjänstehavare, beroende på att man, allt efter som nya uppgifter tillkommit, lagt dessa på de tjänstemän, som lämpade sig härför och som kunde beredas tid för deras utförande. Splittringen försvårade emellertid ledningen av reklamarbetet, varför styrelsen ansåg sig redan år 1936 böra i möjligaste mån koncentrera detta arbete till ett tjänsteställe, nämligen persontrafikbyrån, och där placera de tjänstemän, som inom styrelsen handhava persontrafikreklamärenden.

Med reklamarbetet å persontrafikbyrå och därav föranlett skriv- och expeditjonsarbete sysselsättas för närvarande — utom ledaren — 8 manliga och 3 kvinnliga tjänstemän.

För handhavandet under byråchefen av den närmaste ledningen av reklamarbetena finnes ingen särskild befattning disponibel. Denna funktion har till maj 1934 fullgjorts av byråns förste sekreterare och därefter av notarien för vagnärendena. Med det avsevärt ökade arbete, som sammanhållandet och övervakandet av reklamärendena krävde, befanns sistnämnda anordning inom kort ej vara hållbar. Det hade nämligen visat sig, att notarien för vagnärendena måste ägna en avsevärd del av sin tid åt reklamärendena, varigenom han dels pålades för stor arbetsbörda, dels tvangs att avstå från att i tillräcklig omfattning ägna sig åt sin egentliga uppgift. Styrelsen såg sig därför nödsakad att från och med den 1 maj 1936 förordna en av byråns notarier att, med befrielse från honom i övrigt åliggande tjänstegöromål, tills vidare uteslutande ägna sig åt att närmast under byråchefen handhava ledningen av byråns reklamärenden, vilket medförde det synnerligen olämpliga förhållandet, att den viktiga befattningen som föreståndare för persontrafikbyråns vagnavdelning ävensom en bokhållarbefattning å samma avdelning måst under årtal uppehållas på förordnande. Visserligen har genom att ifrågavarande notarie nyligen befodratts till annan befattning nämnda olägenhet numera bortfallit, men i stället har en annan av byråns notarier förordnats att handhava reklamärendena, och dennes befattning får nu i stället upprätthållas på förordnande. Då det är utom allt tvivel, att en särskild tjänsteman för framtiden behöver tagas i anspråk för handhavandet av den närmaste ledningen av nämnda reklamarbete, anser styrelsen det nödvändigt, att en ny befattning inrättas för ändamålet.

I frågan om var den för reklamavdelningen avsedda befattningen skäligen bör inplaceras å löneskalan har styrelsen kommit till den uppfattningen, att densamma bör upptagas som en sekreterarebefattning i 24 lönegraden. För styrelsens ståndpunktstagande härtill har varit avgörande att reklamarbetet, såsom förut framhållits, är synnerligen omfattande och mångsidigt samt kräver takt och omdöme, smak och stilistisk förmåga.

Styrelsen erinrar i detta sammanhang om att styrelsen, då frågan om inrättande av en särskild befattning som föreståndare för persontrafikbyråns reklamavdelning år 1936 först varit uppe till behandling, varit tveksam, om befattningen i fråga borde uppföras på ordinarie stat eller ej. Styrelsen hade emellertid stannat vid att befattningen åtminstone för det dåvarande borde vara förenad med arvode. Skälet härtill hade huvudsakligen varit, att det ansetts vara svårt att på förhand bedöma, om en tjänsteman lämpade sig att vara ledare för reklamarbetet, och att ett eventuellt ombyte ginge lättare att ordna, om befattningen funnes allenast å extra stat. I enlighet härmed hade den 14 november 1936 gjorts framställning hos Kungl. Maj:t angående arvode till föreståndare för reklamavdelningen, varvid styrelsen funnit ett belopp av 10,000 kronor vara skäligt. Under den tid, som förflutit sedan berörda framställning gjordes, hade styrelsen kommit att se denna sak på annat sätt. Härom anför styrelsen:

Styrelsen anser sålunda det icke böra ifrågakomma, att till ledare av reklamarbetet tages en utanför verket stående s. k. reklamexpert. Denne skulle, såsom icke fackman inom järnvägsområdet, under lång tid bliva i hög

grad beroende av sina underordnade, vartill komme att, även om styrelsen lyckades utanför verket få en dugande reklamexpert, som så småningom bleve insatt i järnvägsförhållandena, det mycket väl skulle kunna inträffa, att denne på grund av den jämförelsevis stora omsättningen av reklamexperter vid de privata företagen efter någon tid mottoge en högre avlönad anställning på annat håll. Detta skulle medföra ett olägligt avbrott i reklamarbetets kontinuitet. Å andra sidan kan en utomstående reklamexpert fordra att bliva anställd på ett visst antal år. Om det sedermera visade sig, att den antagne icke fyllde måttet, vore styrelsen likväl för lång tid framåt bunden vid en tjänsteman med en för statstjänstemän relativt hög avlöning, men kunde icke få mot avlöningen svarande arbete utfört. En reklamexpert kan göra nytta för järnvägens reklam — styrelsen använde sig också i lämpliga fall av dylika förmågor — men hans arbete måste på ett tidigt stadium prövas av en järnvägsfackman, och denna prövning kan ej lämpligen läggas på någon annan än reklamavdelningens föreståndare. Denne måste således vara utbildad i järnvägstjänst.

Den synpunkt, som ledde styrelsen vid dess ställningstagande till frågan år 1936, nämligen att man borde lätt kunna utbyta en reklamföreståndare, som visat sig ej passa för sin uppgift, torde ej böra hindra inrättandet av befattningen i fråga. Med den stora stab av högre tjänstemän, som statsbanan behöver, och den omsättning, som råder inom de högre befattningsgrupperna, kan det ej möta någon svårighet för statsbaneledningen att placera en reklamföreståndare på ett annat verksamhetsområde, då så kan anses lämpligt.

Med hänsyn till att behovet av den begärda befattningen vore för framtiden bestående, kunde detsamma enligt styrelsens mening icke lämpligen fyllas genom tillsättande av extra ordinarie tjänsteman.

I anledning av vad styrelsen sålunda anfört hemställer styrelsen om inrättande av en för persontrafikbyråns reklamavdelning avsedd sekreterarebefattning i 24 lönegraden.

Kommunikationsverkens lönenämnd har avgivit utlåtande över järnvägsstyrelsens framställning den 14 december 1938. Beträffande till en början den föreslagna sekreteraretjänsten å tidtabellsavdelningen erinrar lönenämnden, att nämnden i avgivna utlåtanden tillstyrkt järnvägsstyrelsens år 1936 och 1937 väckta förslag om höjning av notarietjänsten å tidtabellsavdelningen till sekreterare i 24 lönegraden.

Lönenämnden hade därvid, bland annat, anfört, att den ifrågavarande tjänstemannen hade att såsom ledare för avdelningens arbete närmast under byråchefen bereda de omfattande och viktiga tidtabellsärendena, vilket arbete krävde icke blott grundlig kännedom om rent tidtabellstekniska faktorer utan även mångsidig och ingående kunskap i olika grenar av drifttjänsten.

Vidkommande det av järnvägsstyrelsen nu framlagda förslaget, som innefattade nyinrättande av en sekreterarebefattning i 24 lönegraden å tidtabellsavdelningen med bibehållande av notarietjänsten, hade lönenämnden med hänsyn till den synnerligen starka ökningen av tidtabellsavdelningens arbetsuppgifter och på de skäl järnvägsstyrelsen i övrigt anfört, funnit sig kunna tillstyrka detsamma.

Beträffande frågan om den närmaste ledningen under byråchefen å per-

sontrafikbyrån av reklamavdelningen erinrar lönenämnden, att nämnden tidigare i utlåtande den 19 februari 1937 yttrat sig över järnvägsstyrelsens då föreliggande framställning, enligt vilken styrelsen hemställt, att styrelsen årligen måtte få använda ett belopp av högst 10,000 kronor såsom arvode till föreståndaren å reklamavdelningen ävensom att denne föreståndare måtte i fråga om rätt till semester m. m. likställas med tjänsteman i 24 lönegraden. Lönenämnden hade härom anfört, att av järnvägsstyrelsens framställning ej tydligt hade framgått, huruvida det varit styrelsens avsikt att, i händelse av bifall till framställningen, för det ifrågavarande uppdraget anlita tjänsteman inom verket eller utomstående reklamexpert. Lönenämnden, som ansåge den av järnvägsstyrelsen planerade organisationen av reklamarbetet i och för sig ändamålsenlig, hölle emellertid före, att svårigheter sannolikt komme att möta att finna en inom det moderna reklamväsendet utbildad yrkesman med önskvärda kvalifikationer, villig att åtaga sig det ifrågavarande uppdraget mot den av järnvägsstyrelsen föreslagna ersättningen. Därest av sådan anledning uppdraget såsom föreståndare för reklamavdelningen skulle komma att anförtros tjänsteman vid statens järnvägar, ansåge lönenämnden den av järnvägsstyrelsen föreslagna anordningen med särskilt arvode icke påkallad. För dylikt fall syntes den förevarande frågan i stället böra lösas på det sätt, att befattningen i fråga i vanlig ordning hänfördes till viss lönegrad, förslagsvis den 24:e. Hinder syntes icke möta för att tjänsteman, som erhållit uppdrag att förestå reklamavdelningen, av järnvägsstyrelsen förordnades att innehava extra ordinarie befattning i nämnda lönegrad mot ersättning enligt de grunder, som funnes angivna i 13 § av gällande avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare vid kommunikationsverken.

Beträffande den nu föreliggande framställningen anför lönenämnden:

Järnvägsstyrelsen har numera frångått sitt sålunda tidigare framförda förslag om särskilt arvode åt föreståndaren för reklamavdelningen och hemställer nu, att för ändamålet måtte inrättas en ordinarie sekreterarebefattning i 24 lönegraden.

Av lönenämndens tidigare uttalanden framgår att nämnden funnit de uppgifter, som skulle komma att åvila föreståndaren för reklamavdelningen, närmast motivera befattningens hänförande till 24 lönegraden. Tydligt är emellertid med hänsyn till arbetsuppgifternas speciella beskaffenhet, att befattningens betydelse och värde blir beroende av huruvida densamma kan besättas med lämplig person. Med hänsyn till svårigheten att på förhand avgöra, om tjänsteman, som kan komma i fråga vid befattningens tillsättande, besitter de för densamma nödvändiga egenskaperna, hyser lönenämnden därför fortfarande viss tvekan, huruvida tjänsten bör redan från början uppföras på ordinarie stat. På grund av vad järnvägsstyrelsen anfört i fråga om möjligheten att omplacera en reklamföreståndare, som visat sig ej passa för sin uppgift, anser sig lönenämnden likväl kunna tillstyrka förslaget om inrättande av en ordinarie sekreterarebefattning i 24 lönegraden för föreståndaren för reklamavdelningen.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, har järnvägsstyrelsen begärt inrättande av ifrågavarande båda sekreterarebefattningar i 24 löne-

graden dels för nyorganisation av tidtabellsavdelningen och dels för erhållande av en för reklamavdelningen avsedd särskild föreståndarebefattning. Vad järnvägsstyrelsen härom anfört finner jag hava till fullo ådagalagt behövligheten och lämpligheten av de tilltänkta åtgärderna.

Emellertid har 1938 års personalkommission vid statens järnvägar under sin utredning ännu icke kommit in på de styrelsens personal berörande löneställningsfrågorna. I avvaktan på utredningens slutförande synes det mig icke lämpligt att för ifrågavarande ändamål inrätta ordinarie befattningar. Detta förhållande synes dock icke böra utgöra hinder för järnvägsstyrelsen att vidtaga ifrågavarande organisatoriska förändring av tidtabellsavdelningen och i övrigt inom ramen för sin befogenhet tillerkänna vederbörande befattningshavare å nämnda avdelning och reklamavdelningen de löneförmåner, som järnvägsstyrelsen prövar skäligen.

Fem nya baninspektorsbefattningar. I sin förevarande skrivelse återkommer järnvägsstyrelsen till ett flera gånger — första gången år 1935 — av styrelsen framfört förslag om uppflyttning av ett antal underingenjörsbefattningar i 20 lönegraden till baninspektör i 22 lönegraden. Om dessa befattningar, vilkas innehavare äro närmaste män till föreståndarna för de mera arbetstyngda bansektionerna, anförde järnvägsstyrelsen i sin skrivelse den 30 oktober 1935:

I sin skrivelse den 27 oktober 1915 angående inrättande av nya ordinarie befattningar föreslog styrelsen, att fem underingenjörsbefattningar vid banavdelningen måtte förändras till baninspektorsbefattningar. Styrelsen anförde därvid bland annat, att det vore styrelsens avsikt, att en eller flera baninspektorer skulle placeras å varje distrikt för att handhava den omedelbara tillsynen över exempelvis större bangårdsombyggnadsarbeten, brobyggen eller liknande större arbeten, liksom de även skulle kunna föreläggas större omdöme och erfarenhet krävande utredningar eller undersökningar. Förslaget bifölls av Kungl. Maj:t och riksdagen.

Samtliga fem baninspektorsbefattningar tillsattes år 1917. Sedermera har emellertid vid genom befordran uppkomna vakanser tre av befattningarna tagits i anspråk för annat ändamål (elektroingenjör), så att numera blott två dylika befattningar återstå, varav en å drifttjänstbyrån.

I skrivelse den 14 april 1930 inkom statsbanornas ingenjörsförening till styrelsen med framställning om »att teknisk tjänsteman med högre tjänstegrad än underingenjör måtte placeras såsom sektionsföreståndarens närmaste man å de mera arbetstyngda ban- och maskinsektionerna». I infortrat utlåtande över denna framställning förordade samtliga distriktschefer bifall, beträffande distriktschefen vid IV distriktet med den modifikation dock att han ansåg det förtjäna övervägas, om icke ban- och maskinsektionsföreståndarnas närmaste män, liksom trafiksektionsföreståndarnas, borde som regel placeras i 21 lönegraden. Genom skrivelse den 11 mars 1931 meddelade likväl styrelsen föreningen, att styrelsen funnit framställningen icke för närvarande kunna föranleda till någon åtgärd. Emellertid torde starka skäl föreligga för att nu återupptaga frågan om förbättrad löneställning för baningenjörens närmaste män å vissa mera arbetstyngda sektioner. Distriktscheferna vid I och III distrikten hava också i sina förslag till personalstat för år 1936 upptagit 3 nya baninspektorsbefattningar.

Styrelsen erinrade vidare om den betydande utökning av bansektionernas längder, som undan för undan företagits. Den genomsnittliga längden utgjorde sålunda år 1915, då förstnämnda framställning till Kungl. Maj:t gjordes, 189 km, under det att den år 1935 uppgått till 324 km. För var och en av de mest arbetstyngda sektionerna — för det dåvarande 1:a, 3:e, 4:e, 5:e, 9:e, 10:e, 15:e och 19:e — framgår längdökningen av efterföljande tabell:

Bansektionens nuvarande		Banlängd, km		Anmärkningar
nr	huvudort	år 1915	år 1935	
1	Stockholm	52.4	322.7	Huvudorten år 1915 förlagd till Katrineholm Sidospårslängden under perioden ökad från 96 km till 175 km.
3	Örebro	120.7	302.1	
4	Stockholm	156.6	329.6	
5	Göteborg	114.2	115.9	
9	Göteborg	178.6	327.7	
10	Malmö	36.8	195.2	
15	Storvik	255.2	459.0	
19	Kiruna	129.9	245.5	
Medeltal		130.6	287.2	

Vidare anförde järnvägsstyrelsen:

Förhållandena hava så småningom utvecklat sig därhän, att baningenjörerna på de största sektionerna numera ej medhinna att, såsom tidigare skett, ensamma leda och övervaka allt arbete inom sina respektive sektioner, utan de ha måst till mer eller mindre självständig handläggning överlåta en del av arbetsuppgifterna på sina närmaste män. Härigenom hava ökade krav kommit att ställas på dessa tjänstemän. Styrelsen har också tidigare i så måtto beaktat detta förhållande, att underingenjören på flertalet av nämnda sektioner för längre eller kortare tid erhållit förordnande som baninspektor.

Med hänsyn sålunda till såväl omfattningen som arten av de åligganden, vilka numera ankomma på de å de största bansektionerna placerade och som baningenjörernas närmaste män och ställföreträdare tjänstgörande underingenjörerna, torde få anses med rättvisa och billighet förenat att bereda dessa den högre tjänstställning, som en uppflyttning från nuvarande 20 till 22 lönegraden (baninspektor) skulle innebära.

Baninspektorer synas böra avses en för envar av de nyss angivna 8 bansektionerna, oberäknat en för drifttjänstbyrån. Då 2 dylika befattningar redan nu disponeras, skulle alltså 7 underingenjörsbefattningar behöva förändras till baninspektorsbefattningar.

I anslutning till ovanstående får styrelsen föreslå, att 7 baninspektorsbefattningar inrättas. Vid bifall härtill minskas antalet underingenjörsbefattningar med 7.

Järnvägsstyrelsen återkom med framställningar i denna fråga åren 1936 och 1937. I sin skrivelse den 4 oktober 1937 anförde järnvägsstyrelsen ytterligare:

Tilläggas bör, att den av statens järnvägar trafikerade banlängden numera ytterligare ökats med mer än 500 km, som uppdelats på vissa förut befintliga bansektioner, varigenom respektive sektionsledningars arbetsbördan ytter-

ligare stegrats. Härtill kommer den ökade arbetsbelastning den efterhand allt större tättheten och högre genomsnittliga fåghastigheten medför, i det att linjernas mera intensiva utnyttjande givetvis måste ställa ökade krav på spårunderhållet, vilket i sin tur återverkar på sektionsledningens arbete och ansvar. Till belysande av omfattningen av de arbeten, som åligga baningenjörerna å här berörda sektioner att jämte nu ifrågakommande medhjälpare leda och övervaka, må nämnas, att utgifterna under år 1936 i medeltal per sektion uppgick till 3.5 miljoner kronor. Det torde vara fullkomligt enastående, att vid arbetsföretag av denna storleksordning föreståndaren såsom tekniskt underbefäl endast har att tillgå tjänsteman i så låg ställning som underingenjör.

I sin nu föreliggande skrivelse har järnvägsstyrelsen vidare anfört:

Förenämnda framställningar hava icke föranlett förslag till riksdagen. Det uteblivna initiativet från Kungl. Maj:ts sida synes icke hava berott på tveksamhet i fråga om den föreslagna oppflyttningens berättigande i och för sig, ty även från departementschefens sida har vitsordats, att arbetsuppgifterna för baningenjörernas närmaste män å här avsedda bansektioner blivit alltmer krävande. Uppskövet med frågans lösning har i stället motiverats av hänsyn huvudsakligen till planerad eller pågående avlöningsrevision, sista gången också av hänsyn till de undersökningar, som igångsatts genom 1938 års personalkommission vid statens järnvägar.

Då styrelsen, såsom i tidigare framställningar framhållits, ansett och alltjämt anser det angeläget, att det här föreliggande spørsmålet bringas till sin lösning, har förfrågan gjorts hos ordföranden i 1938 års personalkommission, huruvida från kommissionens sida något funnes att erinra mot att styrelsen redan i år till Kungl. Maj:t ingåve förnyad framställning om inrättandet av bl. a. här omhandlade sju baninspektorsbefattningar.

Såsom svar härå har kommissionen meddelat, att den vid sin ännu icke fullt avslutade granskning av banavdelningarnas arbetsuppgifter gjort en del undersökningar, genom vilka kommissionen kommit till den uppfattningen, att baningenjörerna å de mera arbetstyngda bansektionerna borde till närmaste män och ställföreträdare få baninspektorer. De mest arbetstyngda vore enligt kommissionens mening 1:a, 4:e, 3:e, 10:e, 9:e och 15:e bansektionerna, i enlighet varmed kommissionen förklarat sig anse, att dessa sektioner, som jämte den 5:e och 19:e återfunnes i styrelsens tidigare förslag, borde erhålla baninspektorer. Vad 5:e och 19:e bansektionerna anginge, hade kommissionen funnit, att framför dessa i storleksordning låge en grupp av tre andra sektioner, som före 5:e och 19:e bansektionerna borde ifrågakomma till erhållande av baninspektorer.

På grund av personalkommissionens här återgivna inställning till frågan om inrättandet av baninspektorsbefattningar har styrelsen ansett sig redan nu böra på nytt framföra frågan härom, därvid styrelsen dock, med hänsyn till personalkommissionens hittillsvarande undersökningsresultat, vill i så måtto modifiera sitt tidigare förslag, att antalet nya baninspektorsbefattningar för närvarande och i avvaktan på slutförandet av personalkommissionens undersökningar inskränkes med två, d. v. s. från sju till fem, att tillsviðare placeras vid 3:e, 4:e, 9:e, 10:e och 15:e bansektionerna. Härigenom skulle det av kommissionen vitsordade behovet av baninspektorsbefattningar å de sex mest arbetstyngda bansektionerna bliva tillgodosett, enär en av dem — 1:a bansektionen — redan nu disponerar en dylik befattning.

I anslutning till det anförda hemställer järnvägsstyrelsen om inrättande av fem baninspektorsbefattningar. Vid bifall härtill kan, säger styrelsen, antalet underingenjörsbefattningar minskas med fem.

Lönenämnden, som i utlåtande över 1935 års framställning funnit skäl föreligga för den föreslagna uppflyttningen och tillstyrkt densamma, har i sitt den 14 december 1938 avgivna utlåtande icke funnit skäl till någon särskild erinran i anledning av nu förevarande framställning.

Departement-
schefen.

Frågan om uppflyttning av ett antal underingenjörer vid statens järnvägars bansektioner till 22 lönegraden har vid flera tillfällen skjutits åt sidan med hänsyn till utredningarna om revision av avlöningsreglementet och därmed sammanhängande tjänsteförteckning. Då 1938 års personalkommission i yttrande till järnvägsstyrelsen för sin del tagit ställning till förevarande spörsmål, synes det mig icke föreligga något hinder för att järnvägsstyrelsens förslag nu upptages till saklig prövning.

Redan i samband med avlåtandet av 1936 års proposition (nr 141) angående befattningar vid kommunikationsverken framhöll föredragande departementschefen, att arbetsuppgifterna för ifrågavarande befattningshavare, vilka äro bansektionsföreståndarnas närmaste män, efter hand blivit mera krävande. Detta förhållande har sin grund bland annat däri, att sektionsföreståndarna (förste baningenjörer med placering i 27 lönegraden) allt efter som deras arbetsbörda ökats måst överflytta en del av sina arbetsuppgifter på underingenjörerna.

Med hänsyn härtill och till vad järnvägsstyrelsen i övrigt anført samt då styrelsen nu begränsat sitt förslag till de fem befattningar, som måste betraktas såsom mest behövlige, anser jag mig böra i likhet med lönenämnden tillstyrka bifall till järnvägsstyrelsens framställning. Jag förordar alltså, att fem underingenjörsbefattningar uppflyttas till baninspektör.

Vid bifall härtill torde Kungl. Maj:t framdeles vilja meddela beslut om indragning av de ledigblivande underingenjörsbefattningarna.

En ny elektroingenjörsbefattning. I sin skrivelse den 30 november 1938 har järnvägsstyrelsen hemställt, att antalet elektroingenjörsbefattningar (22 lönegraden) måtte ökas med en. Till stöd härför har styrelsen anført:

Under första hälften av år 1939 väntas de nu pågående elektrifieringsarbetena å bl. a. linjerna Ånge—Östersund och Bräcke—Långsele bliva fullbordade. För tillsynen av de elektriska drifanläggningarna å IV distriktet, d. v. s. å den nu elektrifierade linjen Krylbo—Ånge, finnes en elektroingenjör, placerad i Storvik, vilkens arbetsområde omfattar 323 kilometer bana och 3 omformarstationer. De nytillkommande linjerna omfatta 233 kilometer bana och 2 omformarstationer. Då tillsynen av de nya elektriska drifanläggningarna icke kan påläggas den å distriktet redan placerade elektroingenjören, måste för ändamålet en ny elektroingenjörsbefattning inrättas.

Lönenämnden har i utlåtande den 14 december 1938 förklarat, att från lönenämndens sida intet vore att erinra mot järnvägsstyrelsens förslag.

Enär förevarande framställning är betingad av statsbanornas fortgående elektrifiering, tillstyrker jag inrättande av en ny elektroingenjörsbefattning.

Departementets-
chefen.

Tre nya expeditiönsföreståndarebefattningar i 21 lönegraden. I skrivelse den 14 november 1936 hemställde järnvägsstyrelsen bl. a. om inrättande av tre expeditiönsföreståndarebefattningar i 21 lönegraden, avsedda för respektive biljettexpeditionen vid Lund C, avgående godsexpeditionen vid Stockholms södra station och godsexpeditionen vid Jönköping C.

Järnvägsstyrelsen anförde därvid, att enligt av styrelsen utarbetade grunder för befälsuppsättning m. m. å biljett- och godsexpeditioner berörda tre expeditioner numera vore av den storleksordning, att de samtliga borde förestås av expeditiönsföreståndare. Framställningen vann icke bifall med hänsyn till då förestående revision av avlöningsreglementet.

I skrivelse den 4 oktober 1937 gjorde järnvägsstyrelsen förnyad framställning om förenämnda tre expeditiönsföreståndarebefattningar. Icke heller denna framställning vann bifall.

I sin nu förevarande skrivelse den 30 november 1938 har järnvägsstyrelsen upprepat sina förslag åren 1936 och 1937 beträffande den för avgående godsexpeditionen vid Stockholms södra station avsedda befattningen. Styrelsen har därvid anført följande:

Tidigare ifrågasatt sammanslagning av de båda godsexpeditionerna vid Stockholms södra station är numera genomförd. Expeditiönsföreståndarebefattningen är sålunda avsedd för denna sammanslagna godsexpedition, vilken är en av statens järnvägars allra största godsexpeditioner, där rörelsen dessutom alltjämt är stadd i kraftig ökning. Vid sammanslagningen av de båda expeditionerna, vilka båda var för sig voro mycket betydande, har föreståndarskapet uppdragits åt den förutvarande föreståndaren för den ena expeditionen, en förste stationsskrivare i 17 lönegraden. Här föreligger följaktligen en ändring utav den hittillsvarande organisationen av expeditionstjänsten för godstrafikrörelsen, en ändring, som på föreståndaren lägger en avgjort större arbetsbörda än som tidigare ifrågakommit för de båda avdelningscheferna.

Vid sådant förhållande finner styrelsen angeläget att erhålla en expeditiönsföreståndarebefattning. Styrelsen anser vidare på grund av här anförda skäl för sin del, att denna fråga kan avgöras utan att 1938 års personalkommissionens utredning föreligger.

Vad åter anginge de av styrelsen tidigare föreslagna expeditiönsföreståndarebefattningarna, avsedda för biljettexpeditionen vid Lund C och godsexpeditionen vid Jönköping C, hade styrelsen för närvarande icke anledning förnya framställningen, enär här icke kunde åberopas motsvarande skäl som beträffande godsexpeditionen vid Stockholms södra station. Ett avvaktande av 1938 års personalkommissionens utredning ansåge styrelsen vara riktigast.

I stället ville styrelsen — under erinran att styrelsen redan i sin skrivelse den 4 oktober 1937 meddelat, att styrelsen haft frågan under övertvägande —

föreslå högre tjänsteställning för statens järnvägars resebyråföreståndare i Berlin och London, varvid styrelsen funnit expeditiönsföreståndarebefattning i 21 lönegraden närmast böra ifrågakomma. Styrelsen anför härom:

Rörelsen vid de båda byråerna har under år 1937 haft ungefär samma omfattning som året närmast dessförinnan, dock med något lägre uppbördsiffror, såsom närmare framgår av följande sammanställning (här kompletterad med motsvarande uppgifter för år 1938):

	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
<i>Resebyrån, Berlin.</i>							
Uppbörd kronor	768,700	800,900	832,400	728,000	904,800	883,800	908,500
<i>Resebyrån, London.</i>							
Uppbörd kronor	500,300	644,200	669,700	829,200	959,400	892,000	921,400

Förutom att fråga som synes är om en årlig uppbörd, i det närmaste uppgående till en miljon kronor, för vilken föreståndaren har uppbörds- och redovisningsansvar, vill styrelsen framhålla det grannliga och ömtåliga uppdrag, som åvilar föreståndarna för de båda berörda resebyråerna såsom varande statens järnvägars representanter i främmande länder. Av dessa representanter kräves ett omdömesgillt handlande på eget ansvar, som är så mycket mer maktpåliggande och betydelsefullt som vederbörande icke alltid har sitt befäl att rådgöra med. En annan och ävenledes viktig synpunkt är, att dessa tjänstemän böra erhålla en avlöningsstandard, som bättre än den nuvarande gör dem jämställda med andra statliga resebyråers föreståndare. Ett motsatt förhållande innebär åtskilliga olägenheter och kan verka nedtryckande, med risk för återverkningar på byråns anseende utåt.

Av nyssnämnda skäl anser styrelsen, att en uppflyttning till expeditiönsföreståndare av föreståndarna för resebyråerna i Berlin och London icke längre bör uppskjutas.

Styrelsen föreslår alltså inrättande av tre nya expeditiönsföreståndarebefattningar, avsedda en för godsexpeditionen vid Stockholms södra station samt en för vardera av resebyråerna i Berlin och London.

Lönenämnden har i utlåtande över järnvägsstyrelsens nu förevarande framställning anför:

Uti sina utlåtanden av 1936 och 1937 har lönenämnden även yttrat sig angående förslaget om inrättandet av en expeditiönsföreståndarebefattning, avsedd för avgående godsexpeditionen vid Stockholms södra station, och därvid lämnat förslaget härom utan erinran. Nämnden har icke funnit anledning till ändrat ställningstagande i denna fråga.

De i framställningen anförda siffrorna för uppbörden vid statens järnvägars resebyråer i Berlin och London visa nedgång för 1937 i förhållande till 1936 men voro för sistnämnda år påfallande höga, sannolikt med anledning av de olympiska spelen i Berlin nämnda år. Enligt vad lönenämnden inhämtat belöpte sig uppbörden vid de båda resebyråerna under tidsperioden 1 november 1937—31 oktober 1938 till 913,200 kronor för Berlinbyrån och 922,800 kronor för Londonbyrån. Härav synes framgå, att rö-

relsens ökning vid tjänsteställena i fråga alltjämt fortgår. Med hänsyn härtill och då lönenämnden funnit övriga av styrelsen anförda skäl för den ifrågasatta uppflyttningen övertygande, ville lönenämnden tillstyrka bifall till förslaget härom.

Med hänsyn till vad järnvägsstyrelsen anfört beträffande uppflyttning av föreståndaren för avgående godsexpeditionen vid Stockholms södra station från förste stationsskrivare (17 lönegraden) till expeditionsföreståndare i 21 lönegraden och då, enligt vad jag inhämtat, personalkommissionen vid statens järnvägar för sin del icke har anledning till erinran häremot, vill jag i likhet med lönenämnden tillstyrka bifall till järnvägsstyrelsens framställning härutinnan.

Vad beträffar resebyråerna i Berlin och London må framhållas, att dessa för närvarande förestås av förste stationsskrivare i 17 lönegraden. Utöver vanliga avlöningsförmåner erhålla dessa befattningshavare valutatillägg enligt därför meddelade bestämmelser samt traktamentsersättning. På ifrågavarande befattningshavare vilar ett betydande ansvar, icke minst i ekonomiskt hänseende. Stationeringen å utrikes ort kräver av dem ock förmåga till självständigt handlande, samtidigt som ställningen av statens järnvägars representanter i utlandet medför speciella krav på befattningshavarna. Erinras må ock att föreståndaren för statens järnvägars resebyrå i Köpenhamn innehar befattningen expeditionsföreståndare. Personalkommissionen har under hand förklarat sig icke hava anledning till erinran mot den föreslagna uppflyttningen av befattningshavarna till 21 lönegraden.

På grund av det anförda och då lönenämnden för sin del tillstyrkt förslaget, vill jag förorda bifall till järnvägsstyrelsens framställning även i denna del.

Jag tillstyrker alltså, att tre expeditionsföreståndarebefattningar i 21 lönegraden nyinrättas. Frågan om indragning av de vid bifall härtill ledigblivande befattningarna torde framdeles få upptagas till prövning.

Fråga om inrättande av två nya byråassistentbefattningar. I skrivelse den 14 november 1936 hemställde järnvägsstyrelsen om inrättande av två nya byråassistentbefattningar (21 lönegraden) för biträde med ledningen av statens järnvägars automobiltrafik inom II och III distriktet. Styrelsen framhöll härvid beträffande II distriktet, att statens järnvägar inom det samma bedreve en omfattande automobiltrafik i egen regi, delvis i bolagsform. Denna rörelse hade på senare tid avsevärt utvidgats, i det dels statens järnvägars egna linjer utsträckts, dels privata omnibuslinjer i Bohuslän och Halland övertagits av statens järnvägar. Hela denna biltrafik sorterade närmast under trafikinspektören vid 9 trafiksektionen. Förutom denna biltrafik i egen regi hade statens järnvägar etablerat samtrafik med en mängd privata billinjer, vilken samtrafik även krävde övervakning av trafikinspektören. För biträde med hithörande göromål vore en byråassistentbefattning i 21 lönegraden erforderlig.

Departementis-
chefen.

Även inom III distriktet, anförde styrelsen vidare, bedreve statens järnvägar dåmera biltrafik i stor utsträckning, i det en hel del privata billinjer i Skåne och Halland övertagits och införlivats med statens järnvägar. Ifrågasvarande omnibusrörelse omfattade två stora komplex, nämligen linjerna Malmö—Lund, Malmö—Lomma—Lund, Lund—Eslöv och Malmö—Löddeköpinge—Landskrona samt de under A. B. Kullens Omnibustrafik sorterande linjerna i nordvästra Skåne och i Halland. Ifrågasvarande omnibustrafik berörde till sin största del 12 trafiksektionen. Med trafikens skötsel sammanhängande bland annat handläggningen av en mängd taxe-, turliste- och avtalsärenden etc. För detta nya och icke minst ur ekonomisk synpunkt för verket betydelsefulla arbetsområde måste enligt styrelsens uppfattning avdelas en kvalificerad arbetskraft. Styrelsen föreslog fördenskull inrättandet av en byråassistentbefattning i 21 lönegraden.

Med anledning av järnvägsstyrelsens sålunda framförda förslag uttalade lönenämnden i utlåtande den 21 december 1936, att organisationen av den för statens järnvägar förhållandevis nya omnibusrörelsen inom II och III distriktet ännu icke vunnit sådan enhetlighet och stadga, att det framtida personalbehovet för denna rörelse kunde med säkerhet bedömas. Lönenämnden ansåg därför, att med inrättande av de utav järnvägsstyrelsen föreslagna ordinarie befattningarna för det dåvarande borde anstå.

Järnvägsstyrelsens förslag, som på de av lönenämnden anförda skälen icke föranledde till något förslag av Kungl. Maj:t till 1937 års riksdag, upprepadet i skrivelse den 4 oktober 1937, därvid styrelsen framhöll, att behovet av två tjänstemän i 21 lönegraden för ifrågasvarande arbetsområde ytterligare ökat, sedan styrelsens första framställning i ämnet gjordes, varför de båda byråassistentbefattningarna ansåges böra uppföras på ordinarie stat. Enligt styrelsens förmenande kunde en sådan åtgärd icke anses föregripa en omorganisation beträffande bilväsendets skötsel vid distriktet.

I utlåtande häröver den 22 november 1937 förordade lönenämnden bifall till järnvägsstyrelsens då förevarande förslag, enär det med hänsyn till den starka utveckling, som statens järnvägars ifrågasvarande biltrafik företedde, finge anses ådagalagt, att behovet av de begärda byråassistentbefattningarna vore för framtiden bestående.

I sin nu förevarande skrivelse den 30 november 1938 har *järnvägsstyrelsen* ånyo upprepat sina föregående år gjorda framställningar, därvid styrelsen framhållit, att ifrågasvarande trafik ytterligare ökat i omfattning och betydelse. För belysande härav har styrelsen meddelat följande siffror om denna rörelses omfattning under de senaste åren:

	Vid 9 trafiksektionen			Vid III distriktet		
	1936	1937	1938	1936	1937	1938
Trafikerad väglängd, km.....	700	870	890	480	885	1,200
Antal fordon.....	60	80	105	59	80	110
Anställd personal	60	100	114	75	125	160

Styrelsen anför härefter följande:

Ytterligare utökning av denna rörelse sker efter hand som köp och övertagande av nya linjer äger rum och härutinnan må särskilt framhållas, att ett överförande till III distriktet förestår av all den bilrörelse, som hittills drivits av de enskilda järnvägarna i Skåne, som ingå i de statliga järnvägsbolagen.

Behovet av de begärda båda tjänsterna för detta nya och under stark utveckling varande verksamhetsområde är synnerligen trängande. Det är nämligen av vikt, att tillräckliga och kvalificerade arbetskrafter kunna ställas till förfogande för nyordningen och ledningen av statens järnvägars motortrafik å landsvägarna. Enligt styrelsens förmenande torde den pågående utredningen inom 1938 års personalkommission icke föregripas genom bifall till denna framställning.

Styrelsen hemställer därför, att två nya byråassistentbefattningar i 21 lönegraden måtte inrättas.

Lönenämnden har i utlåtande den 14 december 1938 på nytt tillstyrkt bifall till järnvägsstyrelsens framställning i nu förevarande avseende.

På grund av utvecklingen av den av statens järnvägar bedrivna omnibustrafiken synes det även mig föreligga starka skäl för inrättande av särskilda befattningar å II och III distrikten för omhänderhavande av de härigenom nytillkomna arbetsuppgifterna. Enligt vad jag inhämtat har denna organisationsfråga provisoriskt erhållit en lösning, i det att järnvägsstyrelsen uppdragit åt en stationsinspektor av klass 4 A och en bokhållare att med förordnande å befattningar i 21 lönegraden fullgöra ifrågavarande uppgifter.

*Departement-
chefen.*

Det synes emellertid i detta sammanhang böra beaktas, att de sakkunniga för revision av affärsverkens tjänsteförteckning på framställning av järnvägsstyrelsen föreslagit, att i tjänsteförteckningen under statens järnvägar infördes befattningen byråassistent i 20 lönegraden. Utan att taga ståndpunkt till frågan om den löneställning, som bör avses för ifrågavarande båda befattningar, vill jag här framhålla, att det synes mig vara ett spörsmål av beskaffenhet att kunna komma under personalkommissionens prövning, huruvida desamma vid jämförelse med andra liknande befattningar rätteligen böra placeras i 21 eller 20 lönegraden. Med hänsyn härtill synes det böra anstå med inrättandet av förevarande båda befattningar.

Övriga av järnvägsstyrelsen framställda förslag. Utöver de förslag, som jag i det föregående behandlat, har järnvägsstyrelsen gjort ytterligare en del framställningar. Sålunda har järnvägsstyrelsen hemställt om ytterligare en kontrollörsbefattning i 21 lönegraden för att till ordinarie befattning befordra en tillförordnad kontrollör, tillhörande resekontrollörerna. Lönenämnden har tillstyrkt denna framställning. Med denna åtgärd torde dock tills vidare i avvaktan på den vidare utvecklingen kunna anstå. Vidare har järnvägs-

styrelsen hemställt om överförande av vissa högre befattningar till övergångsstat. Härmed avses närmast några befattningshavare, som kontinuerligt tjänstgöra vid elektrifieringsarbetena samt en till djurgårdskommissionen knuten tjänsteman ävensom en befattningshavare, som sedan ett tiotal år är anställd vid postverket. Då järnvägsstyrelsens förslag innebär, att å övergångsstaten skulle införas en ny grupp av befattningshavare, och då det i fråga om de vid elektrifieringsarbetena sysselsatta befattningshavarna synes ovisst, om deras ledighet från de ordinarie befattningarna kommer att få någon längre varaktighet, finner jag mig icke kunna tillstyrka bifall till järnvägsstyrelsens framställning i denna del.

I vad järnvägsstyrelsens framställning avser införande av nya befattningar i tjänsteförteckningen har jag av skäl, som förut angivits, ansett mig icke böra i detta sammanhang behandla framställningen.

I det följande återkommer jag till frågan om uppflyttning av vissa järnvägsstationer i överinspektorsklassen.

Sammanfattning. Vid bifall till mina i det föregående framställda förslag skulle antalet elektroingenjörsbefattningar ökas med 1 till 14, antalet baninspektorsbefattningar ökas med 5 till 7 samt antalet expeditionsföreståndarebefattningar i 21 lönegraden ökas med 3 till 20. Om indragning av 5 underingenjörsbefattningar torde Kungl. Maj:t framdeles vilja meddela beslut.

Vissa andra spørsmål.

Klassificering av vissa trafikanstalter. I proposition den 25 februari 1938, nr 175, framlade Kungl. Maj:t förslag till ny klassificering av trafikanstalterna vid post- och telegrafverken samt statens järnvägar. Riksdagen (skrivelse nr 220) biföll förslaget.

Kungl. Maj:ts proposition grundade sig på ett av 1936 års klassificeringskommitté framlagt förslag och anslöt sig i stort sett till detsamma. Beträffande den högsta klassen av trafikanstalter inom respektive verk ansåg dock föredragande departementschefen det böra anstå med den slutliga prövningen av kommitténs förslag. Dessa anstalter förestås vid postverket av överpostmästare, vid telegrafverket av telegrafkommissarie av klass 1 A samt vid statens järnvägar av överinspektör, vilka befattningshavare samtliga äro placerade i 26 lönegraden.

Såsom motivering för sin uppfattning anförde föredragande departementschefen:

Kommitténs förslag innefattar uppflyttning av åtskilliga trafikanstalter i den klass, inom vilken anstalterna förestås av befattningshavare i 26 lönegraden. Föreståndare för dessa anstalter äro sålunda placerade i samma lö-

negrad som exempelvis trafikinspektörerna vid statens järnvägar. En utökning av antalet anstalter inom toppklassen synes böra ske med försiktighet och icke utan särskilda skäl. Såväl med hänsyn härtill som ock till vanskligheten att beträffande anstalter av denna storleksordning ernå en rättvis värdering med tillämpning av samma system, som kan vara passande för mindre anstalter, finner jag det kunna ifrågasättas, huruvida icke en mera individuell bedömning från fall till fall kan vara påkallad. På dessa grunder synas mig hithörande spörsmål lämpligen böra upptagas till omprövning i samband med de förslag, som kunna komma att framläggas av 1936 års lönekommitté.

Med hänsyn till det läge, vari löneregleringsarbetet numera befinner sig, torde hinder icke möta att till prövning upptaga förevarande klassificeringsspörsmål.

Under hänvisning i övrigt till förenämnda proposition till 1938 års riksdag får jag här till en början erinra om att grunderna för 1938 års klassificering i väsentliga avseenden skilde sig från de tidigare tillämpade klassificeringsgrunderna. Bland annat ingår icke den förut begagnade brytningsmetoden i 1938 års klassificeringssystem. Olikheterna mellan de skilda verkens anstalter nödvändiggjorde emellertid alltjämt uppbyggandet för varje verk särskilt av de poängskalor, som skulle ligga till grund för klassificeringen. Såsom ledning vid klassificeringen tillämpades en poängskala, där — med ett av förhållandena påkallat undantag i visst fall — varje trafikfaktor, enligt givna regler omvandlad i enhetstal, medräknades till sitt fulla värde. Den för varje anstalt uträknade summan av de olika faktorernas poängtal kom i enlighet härmed att utgöra anstaltens poängtal. Genom att inom varje verk ordna anstalterna i löpande skala efter poängantalet erhöles relationen mellan det totala trafikarbete å varje anstalt, för vilket föreståndaren i sista hand har att ansvara, samt motsvarande trafikarbete å övriga anstalter vid samma verk. Med beaktande av att det totala stationsledningsarbetet icke alltid står i direkt förhållande till vederbörande föreståndares eget arbete och ansvar hava i 1938 års klassificeringssystem, i vilket anstalternas poängtal ger ett direkt uttryck för det totala ledningsarbetet, beträffande varje verk för sig intervallerna mellan klassgränserna å poängskalan, d. v. s. skillnaden mellan högsta och lägsta poängtal inom respektive klass, i viss omfattning ökats för varje klass.

Enligt kommitténs förslag skulle följande gränstal med vissa undantag gälla för de klasser, inom vilka föreståndarna för respektive anstalter äro placerade i högre lönegrad än den 20:e:

Postkontor:

Överpostmästarklass (lgr 26)	lägst 1,445 poäng.	
klass 1 A (lgr 25)	875—1,444	» (570 enheter).
» 1 B (lgr 24)	375— 874	» (500 »),
» 2 (lgr 22)	235— 374	» (140 »).

Telegrafstationer:

Klass 1 A (lgr 26)	längst 981 poäng,	
» 1 B (lgr 24)	531—980	» (450 enheter),
» 2 (lgr 22)	371—530	» (160 »).

Järnvägsstationer:

Överinspektorsklass (lgr 26)	längst 1,225 poäng,	
klass 1 A (lgr 25)	700—1,224	» (525 enheter),
» 1 B (lgr 24)	400— 699	» (300 »),
» 2 (lgr 22)	230— 399	» (170 »).

Dessa gränstal blevo — med undantag för de högsta klasserna — i huvudsak godkända av statsmakterna. Endast smärre justeringar vidtogos, från vilka i detta sammanhang kan bortses.

I enlighet med de sålunda föreslagna gränstalen framlade kommittén förslag, att till den högsta klassen vid respektive verk skulle hänföras följande anstalter:

Vid postverket.

Överpostmästarklass. Gränstal: 1,445—högre.

Postkontor	Poäng- tal	Klass den 30 juni 1937	Postkontor	Poäng- tal	Klass den 30 juni 1937
Stockholm 1	6,465	1 A	Örebro 1	1,642	1 A
Göteborg 1	5,117	öpm	Uppsala 1	1,577	»
Malmö 1	3,306	»	Borås 1	1,445	»
Stockholm Ban	2,325	1 A			7 st.

Vid telegrafverket.

Klass 1 A. Gränstal: 981—högre.

Telegrafstation	Poäng- tal	Klass den 30 juni 1937	Telegrafstation	Poäng- tal	Klass den 30 juni 1937
Gävle	1,868	1 A	Borås	1,288	1 A
Örebro	1,755	»	Halmstad	1,266	»
Norrköping	1,656	»	Östersund	1,142	»
Hälsingborg	1,631	»	Falun	1,122	»
Göteborg (telegraf)	1,364	»	Jönköping	1,117	1 B
Uppsala	1,358	»	Karlstad	1,031	»
Linköping	1,317	»	Kristianstad	1,024	»
Sundsvall	1,308	»	Kalmar	997	»
					16 st.

Vid statens järnvägar.

Överinspektorsklass. Gränstal: 1,225—högre.

Järnvägsstation	Poäng- tal	Klass den 30 juni 1937	Järnvägsstation	Poäng- tal	Klass den 30 juni 1937
Malmö C	3,156	Öins	Nässjö	1,799	1 A
Stockholm N.....	2,865	1 A	Örebro C.....	1,504	»
Stockholm C.....	2,500	Öins	Olskroken	1,290	»
Göteborg C	1,992	»	Norrköping C.....	1,230	»
Hallsberg	1,930	1 A			9 st.

Av kommitténs allmänna motivering för dess förslag torde jag i detta sammanhang få återgiva följande:

Den kraftiga stegringen av trafikrörelsen vid ifrågavarande verk, vilken i första hand gjort sig kännbar vid verkens trafikanstalter, har kommittén, även med beaktande av vad förut anförts i fråga om de allmänt ökade kraven på arbetsprestationer och arbetsintensitet, ansett motivera uppflyttning av vissa trafikanstalter i klass. Å andra sidan hava vissa anstalter, där trafikrörelsen gått tillbaka eller icke följt den allmänna utvecklingen, föreslagits till nedflyttning. De största förändringarna i förevarande avseende föreslås beträffande postverket och statens järnvägar. En allmän orsak härtill är att söka i den omständigheten, att den vid dessa verk tillämpade klassificeringsmetoden i större omfattning än den vid telegrafverket tillämpade givit resultat, som numera icke kunna anses rättvisande.

Beträffande postverket och statens järnvägar innefattar förslaget bland annat en ökning av antalet sådana anstalter, vilka förestås av överpostmästare respektive överinspektorer (lönegrad 26). Kommittén har nämligen funnit trafikarbetet vid vissa större anstalter av klass 1 A vid dessa verk vara av den art och omfattning att en höjning rättvisligen bör ske. I detta sammanhang må anmärkas, att benämningen överpostmästare respektive överinspektör måste anses väsentligt missvisande, då de av dem förestådda anstalterna numera icke i organisatoriskt hänseende skilja sig från övriga större anstalter vid respektive verk. Kommittén har emellertid icke funnit tillräckliga skäl att nu framlägga förslag om ändrad benämning för ifrågavarande föreståndare. Den naturligaste ändringen härutinnan, nämligen införandet av klassnummer, torde knappast kunna genomföras utan samtidig ändring av nummerbeteckningen å ett stort antal övriga postkontor och järnvägsstationer.

I övrigt må här framhållas, att en bidragande orsak till ökningen av arbetet å de större anstalterna särskilt vid telegrafverket är att söka i den omständigheten, att en minskning av antalet självständiga förvaltningsenheter genomförts, varigenom en motsvarande utvidgning av förvaltningsområdena för vissa av de återstående anstalterna av detta slag uppkommit.

Vad statens järnvägar beträffar har ett flertal stationer under senare år underlagts närliggande större stationer, vilka härigenom kommit att ytterligare öka i storlek. Vidare har till stationerna överförts arbete från maskinavdelningen i en omfattning, som i runt tal motsvarar en arbetsprestation av 1,000 man. Slutligen är ock att märka, att konkurrensen från den motoriserade landsvägstrafiken medfört icke oväsentligt skärpta krav på stationsföreståndarna i avseende å förhållandet till trafikanterna, ehuru ett uttryck för nu berörda förhållande givetvis icke kunnat vinnas vid poängberäkningen.

Beträffande de högsta klasserna vid respektive verk anförde kommittén bland annat:

Överpostmästarklass vid postverket. I föreliggande förslag har det undre gränstalet å poängskalan för denna klass satts till 1,445. Postkontoren Stockholm 16 och Stockholm 7 hava emellertid, oaktat deras poängtal överstiger sagda gränstal, med hänsyn till arten av där förekommande arbete icke ansetts böra uppflyttas till överpostmästarklass.

Under förhandlingarna med vederbörande personalorganisationer har från dessas sida framförts önskemål om att — utöver vad kommittén föreslagit — jämväl kontoren *Hälsingborg 1* (poäng 1,386) och *Norrköping 1* (poäng 1,268) skulle hänföras till överpostmästarklass.

Kommittén har funnit det vara fullt berättigat, att vissa av de större postkontoren i klass 1 A, där rörelsen undergått en väsentlig ökning, uppflyttas till överpostmästarklass. Å andra sidan torde man böra beakta, att även mellan de största nuvarande kontoren i klass 1 A — likväl med undantag av Stockholm 1 — och de nuvarande överpostmästarkontoren förefinnes en avsevärd skillnad i storlekshänsende. Det synes därför nödvändigt att iakttaga försiktighet vid uppflyttningen av nya kontor till ifrågakvarande klass. Med hänsyn härtill och med beaktande jämväl av motsvarande förhållanden vid de övriga två verken har kommittén vid den slutliga prövningen av föreliggande fråga icke ansett sig kunna ifrågasätta ett lägre undre gränstal än det ovan angivna eller 1,445 poäng.

Klass 1 A vid telegrafverket. Det undre gränstalet för denna klass har enligt föreliggande förslag angivits till 981. Från personalens sida har emellertid yrkats, att sagda gränstal skulle bestämmas till 901, varigenom jämväl *Ystads* och *Lunds* telegrafstationer (927 resp. 903 poäng) skulle komma att bli uppflyttade.

Verkställd utredning giver vid handen, att därest till grund för bedömning av föreliggande fråga enbart lägges en jämförelse mellan de trafiktal, som tidigare vid telegrafverket föranlett viss stations placering i klass 1 A, samt de sistnämnda två stationernas nuvarande trafikrörelse, skäl för den begärda placeringen icke saknas. Emellertid torde man icke kunna helt bortse från, att vid telegrafverket — sett i jämförelse med de övriga två verken — ett proportionsvis stort antal stationer vunnit placering i klass 1 A (26:e lönegraden motsvarande överpostmästare och överinspektör). Orsaken härtill lär i första hand kunna tillskrivas den omständigheten, att vid telegrafverket i jämförelsevis hög grad en koncentration skett till stora förvaltningsområden, medförande en minskning av antalet centralstationer. En bidragande orsak till berörda olikheter mellan verken i fråga om antalet anstalter, hänförda till den högsta i klassificeringen ingående föreståndargraden, synes dock vara att söka i de skiljaktigheter i föreståndarnas lönegradsplaceringar, som förefinnas. I beaktande härav har kommittén efter en i möjligaste mån noggrann jämförelse verken emellan, icke ansett sig kunna ifrågasätta ett lägre gränstal för klass 1 A vid telegrafverket än det nu föreslagna eller 981 poäng.

Överinspektorsklass vid statens järnvägar. Enligt föreliggande förslag har det undre gränstalet å poängskalan för överinspektorsklassen, efter viss jämkning i det preliminära förslaget, bestämts till 1,225. I enlighet härmed har till denna klass från klass 1 A uppflyttats *Stockholm N*, *Hallsberg*, *Nässjö*, *Örebro C*, *Olskroken* och *Norrköping C*. Kommittén, som i särskilt utlåtande den 8 februari 1937 yttrat sig beträffande *Hallsberg* och *Nässjö*, har funnit samtliga ifrågakvarande sex stationer numera vara av den storleksordning och svårighetsgrad, att desamma skäligen böra pla-

ceras i överinspektorsklass. Vad särskilt Olskroken beträffar må framhållas, att där förekommande trafikarbete, bland annat med hänsyn till belägenheten av stationen underlydande trafikplatser, Sannegården, Frihamnen m. fl., är av en art och omfattning, att speciellt stora krav måste ställas på stationsföreståndaren. Beträffande utvecklingen av trafiken vid Norrköping C, vilken sedan länge tillhört klass 1 A och har det lägsta poängtalet av de till uppflyttning föreslagna stationerna, kan nämnas, att antalet tåg per dag utgjorde år 1923 47, år 1935 80 och år 1936 83.

Från vederbörande personalorganisations sida har krav framförts på en uppflyttning i överinspektorsklass av samtliga stationer med minst 1,200 poäng, det vill säga, utöver de av kommittén föreslagna, ytterligare *Tomteboda* (1,309 poäng) och *Krylbo* (1,215 poäng).

Vad Tomteboda beträffar torde denna station, sedan numera Hagalund avskilts därifrån, icke böra ifrågakomma till högre placering än i klass 1 A. Ej heller synas tillräckliga skäl föreligga att för närvarande för Krylbo station ifrågasätta uppflyttning i klass.

Lönenämnden anförde beträffande ifrågavarande klasser:

Postverket. Postkontoret i *Borås* har lönenämnden ansett icke böra uppflyttas till överpostmästarklassen, enär rörelsen vid detta postkontor är ensidigt betonad till följd av paketrörelsens starka utveckling. Beträffande postkontoret *Stockholm Ban* har lönenämnden av liknande skäl hyst viss tvekan, huruvida sagda postkontor borde hänföras till överpostmästarklassen. Med hänsyn till kontorets höga poängtal har nämnden likväl icke velat motsätta sig förslaget på denna punkt.

Telegrafverket. Vid telegrafverket motsvara trafikanstalterna av klass 1 A i fråga om föreståndarens lönegradsplacering (26:e lönegraden) överpostmästarklassen respektive överinspektorsklassen vid de båda andra trafikverken, där föreståndarbefattningarna för anstalter av klass 1 A tillhöra 25:e lönegraden. Vid alla tre verken äro föreståndarna för anstalterna i klass 1 B hänfödda till 24:e lönegraden. Uppflyttning av en trafikanstalt från klass 1 B till klass 1 A innebär sålunda för telegrafverkets vidkommande en mera betydande lönegradsförbättring för anstaltsföreståndaren än motsvarande åtgärd vid något av de andra båda verken. Detta förhållande synes icke, eller åtminstone icke i tillräcklig grad, hava tillmätts betydelse vid avvägningen av poänglatitudernas progressiva ökning med stigande klass. Med hänsyn härtill och till poängtalerna för telegrafstationerna i gränsområdet mellan klasserna 1 A och 1 B har lönenämnden funnit mest naturligt, att gränsen mellan nämnda klasser vid telegrafverket drages vid 1,100 poäng. Därvid skulle telegrafstationen i *Jönköping* (1,117) komma att uppflyttas till klass 1 A, medan de av kommittén till uppflyttning i sagda klass föreslagna stationerna i *Karlstad* (1,031), *Kristianstad* (1,024) och *Kalmar* (997) skulle kvarbli i klass 1 B.

Statens järnvägar. Lönenämnden har icke ansett stationerna *Olskroken* och *Norrköping C* vara av den storleksordning eller föreståndarbefattningarna vid dessa stationer av den svårighetsgrad, att stationerna böra uppflyttas till överinspektorsklassen. I fråga om *Stockholm N* har lönenämnden varit tveksam i förevarande hänseende. Anledningen härtill är den, att stationens rörelse är höggradigt ensidig, i det att en så stor del som 93 % av dess poängtal direkt hänför sig till godstrafiken. Med hänsyn till stationens synnerligen höga poängtal vill lönenämnden likväl icke påyrka avvikelse från kommitténs förslag i fråga om denna station.

Verksstyrelserna framställde i förevarande hänseende icke någon erinran mot kommittéförslaget.

Av *personalsammanslutningar* påyrkades de förändringar, som, på sätt förut angivits, varit föremål för prövning av kommittén.

I sina förutnämnda, nu föreliggande skrivelser hava *generalpoststyrelsen* och *järnvägsstyrelsen* erinrat om behovet av en reglering av jämväl de högsta trafikanstaltsklasserna. Järnvägsstyrelsen har därvid särskilt understrukit angelägenheten av att stationerna i Hallsberg och Nässjö uppflyttas i överinspektorsklass, oavsett om en allmän reglering kommer till stånd.

Departementsschefen.

Såsom av de i nästlidet års proposition, nr 175, i klassificeringstrågan meddelade uppgifterna (sid. 15—17) framgår, har verksamheten vid post- och telegrafverken samt statens järnvägar undergått en stark utveckling under tiden efter den närmast föregående klassificeringen år 1926. Denna omständighet har, bland andra, utgjort motiv till de förändringar i klass, som beslutades år 1938.

I likhet med min företrädare i ämbetet finner jag det vanskligt att beträffande de största trafikanstalterna ernå en rättvis värdering med tillämpning av det system, som befunnits passande för anstalter av mindre storleksordning. Sålunda skulle enligt kommitténs förslag överpostmästarklassen komma att omfatta postkontor med poängtalet 1,445—6,465, alltså med en skillnad mellan den minsta och den största av dessa anstalter av omkring 5,000 enheter. Klass 1 A skulle omfatta endast 570 enheter eller poängtalet 875—1,444 och klass 1 B 500 enheter eller poängtalet 375—874. Vid de båda andra verken är denna skillnad icke så stor men dock, såsom av de förut meddelade uppgifterna framgår, fullt påtaglig.

Även jag finner därför skäl tala för att toppklassen, motsvarande en placering av föreståndarebefattningen i 26 lönegraden, avses endast för sådana större anstalter, som med hänsyn till sin storleksordning och andra särskilda förhållanden anses böra hänföras till denna klass.

I enlighet med denna uppfattning har jag efter omprövning av det föreliggande förslaget funnit mig kunna tillstyrka uppflyttning vid postverket till överpostmästarklassen av postkontoret Stockholm 1, som har det högsta poängtalet av samtliga postanstalter, samt vid statens järnvägar till överinspektorsklassen av stationerna i Hallsberg och Nässjö, vilka såsom landets största omlastnings- och rangeringsstationer intaga en särställning. Vid bifall härtill skulle vid postverket tre anstalter vara hänfödda till överpostmästarklassen, nämligen Stockholm 1, Göteborg 1 och Malmö 1 med poängtalet 6,465, 5,117 och 3,306, medan övriga av kommittén till uppflyttning i denna klass föreslagna anstalter, av vilka Stockholm Ban har det högsta poängantalet, 2,325, skulle kvarstå i klass 1 A. Vid statens järnvägar skulle enligt mitt förslag till överinspektorsklassen hänföras stationerna Malmö C, Stockholm C, Göteborg C, Hallsberg och Nässjö med poängtal mellan 3,156 och 1,799. Stockholm N, vars poängtal uppgår till 2,865, synes med hänsyn

till sin egenskap av i huvudsak enbart godsstation icke böra placeras i överinspektorsklassen. Övriga till uppflyttning föreslagna stationer, Örebro C, Olskroken och Norrköping C med poängtal från 1,504 till 1,230, torde likaså böra kvarstå i klass 1 A.

Vad telegrafverket beträffar äro för närvarande i högsta klassen, 1 A, placerade ej mindre än tolv telegrafstationer. Kommittén har föreslagit uppflyttning av ytterligare fyra stationer till nämnda klass. Med den principiella ståndpunkt, åt vilken jag i det föregående givit uttryck, finner jag icke skäl tillstyrka någon utökning av antalet telegrafstationer av klass 1 A.

Under åberopande av det anförda föreslår jag alltså, att antalet överpostmästarebefattningar ökas med 1 till 3 och antalet postmästare av klass 1 A minskas med 1 till 22 ävensom att antalet överinspektorer ökas med 2 till 5 och antalet stationsinspektorer av klass 1 A minskas med 2 till 14.

Vissa arvodesbefattningar. I ännu gällande avlöningsreglemente för kommunikationsverken stadgas under överrubriken icke-ordinarie befattningshavare i 42 §: Järnvägsfullmäktige, postsparbanksfullmäktige, ledamöter av vattenfallsstyrelsen och överrevisorer, vilkas antal fastställas av Kungl. Maj:t och riksdagen, förordnas på viss tid och åtnjuta arvode till följande belopp för år räknat:

järnvägsfullmäktig	kronor 3,000
postsparbanksfullmäktig, som icke tillika är fullmäktig i riksbanken eller i riksgäldskontoret	» 3,000
postsparbanksfullmäktig, som tillika är fullmäktig i riksbanken eller i riksgäldskontoret	» 1,200
ledamot av vattenfallsstyrelsen	» 4,000
överrevisor vid statens järnvägar	» 3,500
överrevisor vid statens vattenfallsverk	» 2,500.

Någon motsvarande bestämmelse har icke influtit i det nya civila avlöningsreglementet. Med hänsyn härtill torde särskilt beslut av riksdagen böra utverkas dels beträffande nyssberörda arvoden och dels i fråga om antalet av ifrågavarande befattningshavare, allt i överensstämmelse med vad nu gäller och avseende tiden från och med den 1 juli 1939.

Sammanställning
av departementschefens förslag beträffande befattningar vid post- och telegrafverken samt statens järnvägar.

Löne- grad	B e f a t t n i n g	Nuva- rande antal	Föreslagen		Blivande antal
			Ökning	Minsk- ning	
Postverket.					
A 26	Överpostmästare	2	1	—	3
A 25	Postmästare av klass 1 A	23	—	1	22
A 24	Sekreterare	6	1	—	7
A 24	Överkontrollör	7	2	—	9
A 22	Förste kontrollör	13	2	—	15
A 21	Aktuarie	4	1	—	5
A 21	Notarie	10	2	—	12
A 21	Revisor	6	1	2	5
A 21	Revisor och bokhållare	2	1	1	2
<i>Anm.</i> Därutöver skulle indragas 5 kontrol- lörsbefattningar (20 lgr) och en förste postassistent- tjänst (17 lgr).					
Telegrafverket.					
A 28	Byrådirektör	7	1	—	8
A 27	Förste byråingenjör	7	1	1	7
A 26	Linjeingenjör	29	4	—	33
A 24	Sekreterare	8	2	—	10
A 24	Överkontrollör	6	7	—	13
A 22	Avdelningsingenjör	10	1	—	11
A 22	Förste kontrollör	22	5	7	20
<i>Anm.</i> Därutöver skulle indragas 5 kontrol- lörsbefattningar (20 lgr).					
Statens järnvägar.					
A 26	Överinspektör	3	2	—	5
A 25	Stationsinspektör av klass 1 A	16	—	2	14
A 22	Baninspektör	2	5	—	7
A 22	Elektroingenjör	13	1	—	14
A 21	Expeditionsföreståndare	17	3	—	20
<i>Anm.</i> Därutöver skulle indragas 5 underingen- jörsbefattningar (20 lgr.) och eventuellt 3 förste stationskrivarebefattningar (17 lgr.).					

Övergångsanordningar m. m. Departementschefens hemställen.

De av mig i det föregående förordade ändringarna i fråga om vissa befattningar vid kommunikationsverken synas lämpligen böra genomföras den 1 juli 1939.

I vanlig ordning torde böra utverkas riksdagens bemyndigande för Kungl. Maj:t att utfärda de övergångsbestämmelser, som kunna erfordras för genomförande av de föreslagna ändringarna.

I anslutning till stadgandet i 1 § 1 mom. civila avlöningsreglementet torde beträffande ordinarie befattningar över 20 lönegraden fullständiga personalförteckningar för postverket, telegrafverket och statens järnvägar i detta sammanhang få föreläggas riksdagen för godkännande. I personalförteckningarna hava de skilda befattningarna hänförts till de lönegrader, som motsvara befattningarnas nuvarande löneställning.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1:o) godkänna följande personalförteckningar, att gälla tills vidare från och med den 1 juli 1939:

Personalförteckning för postverket.

Befattning	Tjänstemän å ordinarie stat.	Lönegrad
1 generaldirektör och chef.....		C 13
1 postsparbankschef.....		C 7
4 byråchefer.....		A 30
7 postdirektörer.....		A 29
1 byrådirektör.....		A 28
1 byrådirektör och ombudsman.....		A 28
1 förste intendent.....		A 27
1 kontorschef.....		A 27
1 förste aktuarie.....		A 26
1 intendent.....		A 26
1 kamrer.....		A 26
5 sekreterare.....		A 26
3 överpostmästare.....		A 26
22 postmästare av klass 1 A.....		A 25
1 intendent.....		A 24
38 postmästare av klass 1 B.....		A 24
7 sekreterare.....		A 24
9 överkontrollörer.....		A 24
15 förste kontrollörer.....		A 22
55 postmästare av klass 2.....		A 22
5 aktuarier.....		A 21
12 notarier.....		A 21

Kungl. Maj:ts proposition nr 239.

Befattning	Lönegrad
5 revisorer.....	A 21
2 revisorer och bokhållare.....	A 21;

Personalförteckning för telegrafverket.**Tjänstemän & ordinarie stat.**

1 generaldirektör och chef.....	C 15
1 verkstadsdirektör.....	C 8
1 telefondirektör i Stockholm.....	C 7
5 byråchefer.....	A 30
1 förste byrådirektör.....	A 30
6 linjedirektörer.....	A 30
1 telefondirektör.....	A 30
2 telegrafdirektörer.....	A 30
5 trafikdirektörer.....	A 29
8 byrådirektörer.....	A 28
7 förste byråingenjörer.....	A 27
14 förste linjeingenjörer.....	A 27
1 förste sekreterare.....	A 27
2 verkstadsingenjörer.....	A 27
6 byråingenjörer.....	A 26
1 kameralintendent.....	A 26
33 linjeingenjörer.....	A 26
3 sekreterare.....	A 26
12 telegrafkommissarier av klass 1 A.....	A 26
1 trafikinspektör.....	A 26
1 förrådskamrer.....	A 24
1 kontorschef.....	A 24
10 sekreterare.....	A 24
24 telegrafkommissarier av klass 1 B.....	A 24
13 överkontrollörer.....	A 24
11 avdelningsingenjörer.....	A 22
20 förste kontrollörer.....	A 22
3 radiokommissarier.....	A 22
20 telegrafkommissarier av klass 2.....	A 22
2 aktuarier.....	A 21
6 förrådsförvaltare.....	A 21
1 huvudkassör.....	A 21
9 notarier.....	A 21
2 revisorer.....	A 21;

Personalförteckning för statens järnvägar.**Tjänstemän & ordinarie stat.**

1 generaldirektör och chef.....	C 17
1 överdirektör och souschef.....	C 11

Befattning	Lönegrad
5 distriktschefer	C 9
1 förrådsdirektör	C 8
1 verkstadsdirektör	C 8
1 verkstadsöveringenjör	C 6
10 byråchefer	A 30
1 arkitekt	A 28
1 ombudsman	A 28
1 överkontrollör	A 28
5 distriktssekreterare	A 27
5 förrådsintendenter	A 27
14 förste baningenjörer	A 27
13 förste byråingenjörer	A 27
10 förste maskiningjörer	A 27
5 förste sekreterare	A 27
16 förste trafikinspektörer	A 27
4 förste verkstadsingenjörer	A 27
1 lantmätare	A 27
4 överinspektörer	A 27
14 baningenjörer	A 26
2 befälhavare av klass 1 å tågfarja	A 26
10 byråingenjörer	A 26
1 förste aktuarie	A 26
1 förste aktuarie och chef för statistiska kontoret	A 26
1 förste revisor	A 26
1 intendent	A 26
1 kamrer	A 26
6 maskiningjörer	A 26
4 sekreterare	A 26
5 signalingenjörer	A 26
5 telegrafingenjörer	A 26
10 trafikinspektörer	A 26
3 verkstadsingenjörer	A 26
5 överinspektörer	A 26
14 stationsinspektorer av klass 1 A	A 25
1 befälhavare av klass 2 å tågfarja	A 24
1 expeditjonsföreståndare	A 24
1 förrådskontrollör	A 24
3 förste kontrollörer	A 24
6 sekreterare	A 24
22 stationsinspektorer av klass 1 B	A 24
7 baninspektorer	A 22
5 distriktskamrerare	A 22
14 elektroingenjörer	A 22

Kungl. Maj:ts proposition nr 239.

Befattning	Lönegrad
13 konstruktörer.....	A 22
8 maskininspektorer.....	A 22
27 stationsinspektorer av klass 2.....	A 22
10 verkstadsinspektorer.....	A 22
1 verkstadskamrer.....	A 22
4 aktuarier.....	A 21
19 byråassistenter.....	A 21
20 expeditjonsföreståndare.....	A 21
2 förste styrmän av klass 1.....	A 21
1 huvudkassör.....	A 21
7 kontrollörer.....	A 21
14 notarier.....	A 21
3 revisorer.....	A 21;

2:o) besluta, med tillämpning från och med den 1 juli 1939, att järnvägsfullmäktige, postsparbanksfullmäktige, ledamöter av vattenfallsstyrelsen och överrevisorer, vilkas antal fastställas av Kungl. Maj:t och riksdagen, skola förordnas på viss tid och åtnjuta arvode till följande belopp för år räknat:

järnvägsfullmäktig	kronor 3,000
postsparbanksfullmäktig, som icke tillika är fullmäktig i riksbanken eller i riksgäldskontoret	» 3,000
postsparbanksfullmäktig, som tillika är fullmäktig i riksbanken eller i riksgäldskontoret	» 1,200
ledamot av vattenfallsstyrelsen.....	» 4,000
överrevisor vid statens järnvägar.....	» 3,500
överrevisor vid statens vattenfallsverk.....	» 2,500.

3:o) fastställa antalet av de under 2:o) avsedda befattningshavarna sålunda:

- 2 järnvägsfullmäktige,
- 3 postsparbanksfullmäktige, av vilka en utses bland fullmäktige i riksbanken och en bland fullmäktige i riksgäldskontoret,
- 4 ledamöter av vattenfallsstyrelsen,
- 3 överrevisorer vid statens järnvägar,
- 2 överrevisorer vid statens vattenfallsverk;

4:o) bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de övergångsbestämmelser, som vid genomförande av förberörda förslag må erfordras.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Fredric Hawerman.

Innehållsförteckning.

	Sid.
Inledning	1
Postverket	3
En ny notariebefattning å första byrån s. 3. En ny sekreterarebefattning å andra byrån s. 6. En ny notariebefattning å andra byrån s. 10. En ny revisorsbefattning å fjärde byrån s. 12. En ny förste kontrollörsbefattning å fjärde byrån s. 14. Bankavdelningen s. 15. En ny överkontrollörsbefattning å bankavdelningen s. 20. Ytterligare en ny överkontrollörsbefattning å bankavdelningen s. 23. En ny förste kontrollörsbefattning å bankavdelningen s. 26. En ny aktuariefattning å bankavdelningen s. 28. En ny befattning såsom revisor och bokhållare å bankavdelningen s. 30. Övriga av generalpoststyrelsen framställda förslag s. 32. Sammanfattning s. 33.	
Telegrafverket	34
En ny byrådirektörstjänst å linjebyrån s. 35. Fyra nya linjeingenjörsbefattningar s. 39. En ny sekreterarebefattning i 24 lönegraden å radiobyrån s. 43. En ny sekreterarebefattning i 24 lönegraden å linjebyrån s. 44. Sju nya överkontrollörsbefattningar s. 46. En ny befattning såsom avdelningsingenjör vid telegrafverkets verkstad s. 50. Fem nya förste kontrollörsbefattningar s. 50. Övriga av telegrafstyrelsen framställda förslag s. 56. Sammanfattning s. 57.	
Statens järnvägar	57
Fråga om inrättande av två nya sekreterarebefattningar i 24 lönegraden s. 57. Fem nya baninspektorsbefattningar s. 65. En ny elektroingenjörsbefattning s. 68. Tre nya expeditiönsföreståndarebefattningar i 21 lönegraden s. 69. Fråga om inrättande av två nya byråassistentbefattningar s. 71. Övriga av järnvägsstyrelsen framställda förslag s. 73. Sammanfattning s. 74.	
Vissa andra spörsmål	74
Klassificering av vissa trafikanstalter s. 74. Vissa arvodesbefattningar s. 81.	
Sammanställning av departementschefens förslag beträffande befattningar vid post- och telegrafverken samt statens järnvägar	82
Övergångsanordningar m. m. Departementschefens hemställan	83